

KADUSHI'S PRIKKELJAAR 2021

Samenstelling:
René Zwart

Dit is de plek waar een verkoopbevorderend praatje hoort te staan. Maar 'Kadushi's Prikkeljaar' is niet te koop. Ter gelegenheid van het 1-jarig bestaan van DossierKoninkrijksrelaties.nl is er uitsluitend ten behoeve van intimi slechts een bescheiden aantal exemplaren gedrukt. Andere geïnteresseerden kunnen de bundel als e-boek gratis van de website downloaden.

DossierKoninkrijksrelaties.nl is een initiatief van oud-journalist René Zwart die de samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk beroepshalve ruim 30 jaar op de voet heeft gevolgd en daar nu zijn hobby van heeft gemaakt. Zwart is o.a. oprichter van het Antilliaans Dagblad en was uitgever van de Caribische edities van het Algemeen Dagblad en de Telegraaf. Ook is hij – met prof.dr. Joop van den Berg – samensteller van 'Koninkrijk op Eieren', met ruim 50 reflecties op de staatkundige hervorming van 2010.

DEN HAAG
7.796 KM

KADUSHI'S PRIKKELJAAR 2021

Samenstelling: René Zwart

45 stekelige columns over de koninkrijksrelaties.

Waarin opgenomen 'Berichten uit Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten'.

In 'Kadushi's prikkeljaar' zijn de columns gebundeld die in 2021 onder de titel Kadushi (Papiaments voor cactus) op de website DossierKoninkrijksrelaties.nl zijn gepubliceerd. Deel 2 bestaat uit 'Berichten uit...', een estafetterubriek waarbij columnisten uit de Caribische delen van het Koninkrijk bij toerbeurt de kanten van hun eiland belichten waarvan zij vinden dat die de aandacht van alle koninkrijksburgers verdienen.

De bundel verschijnt ter gelegenheid van de eerste verjaardag van DossierKoninkrijksrelaties.nl.

Colofon

Uitgave: ADCaribbean BV
Vormgeving: Berend Veldwijk
Drukwerk: Printweb Media BV

24 januari 2022

Copyright©2022 - Bijdragen in deze uitgave mogen niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, e-boek, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

Alle rechten voorbehouden.

*Voor al die Arubanen, Bonairianen,
Curaçaoënaars, Sabanen, Statianen en
Sint Maartenaren voor wie het leven een
stukje zonniger wordt als bestuurders en politici
aan weerszijden van de oceaan beter hun best
doen voor goede koninkrijksrelaties.*

Inleiding

Door René Zwart

DossierKoninkrijksrelaties.nl zag op 24 januari 2021 het licht. Vier weken later maakte Kadushi zijn debuut, het zaterdagse buitenbeentje temidden van al dat (overwegend) oersaaië Haagse nieuws over de koninkrijksrelaties. Kadushi maakt zijn reputatie als prikkelendste rubriek van het Koninkrijk waar, getuige reacties van parlementariërs en bewindslieden die zich op de uitschuifbare teentjes getrapt voelden.

Voor een columnist zijn de koninkrijksrelaties dankbaar werkgebied. Bestuurders en politici aan weerszijden van de oceaan gaan nogal onhandig, om niet te zeggen hardhandig met elkaar om. Zelfs de beste bedoelingen stranden regelmatig in een moeras van misverstanden, soms als gevolg van cultuurverschillen of de taalkloof, maar veel vaker door diepgeworteld wederzijds wantrouwen. Wat ook niet helpt, is het voor meerderlei uitleg vatbare spelregelboek Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden.

Verwijten vliegen over en weer in een hogere frequentie dan de KLM de eilanden aandoet: het koude deel van het Koninkrijk toont te weinig respect, het warme deel wil altijd heronderhandelen. Zo gaat het al sinds ik in 2004 voor het eerst – als parlementair verslaggever van het Antilliaans Dagblad - een debat van de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties met toenmalig minister Thom de Graaf bijwoonde.

Het ging over de gifuitstoot door de Isla-raffinaderij op Curaçao, de twijfels over de integriteit van ministers

op Aruba, de maffia die het bestuur van Sint Maarten in zijn greep had, de stiefmoederlijke bedeling van Bonaire, Sint Eustatius en Saba door de centrale regering in Willemstad en het financieel wanbeleid op alle eilanden.

Anno nu zijn de meeste zorgen van toen nog even actueel. Met één verschil: het is sinds de staatkundige hervorming van 2010 Den Haag dat de inwoners van de inmiddels bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba het gevoel geeft tweederangsburgers te zijn. De financiële huishouding van de eilanden is nog steeds een rommeltje, de structurele armoede is eerder toe- dan afgenomen en de corruptie onder Caribische politici is er niet minder op geworden.

Als de in deze bundel verzamelde observaties representatief zijn voor het klimaat in het Koninkrijk, dan is er in schril contrast met de opwarming van de aarde sprake van ijzige verhoudingen. Hopelijk prikkelt deze bundel bestuurders en politici ertoe zich beter in te zetten voor hartelijkere koninkrijksrelaties. Tot slot: Kadushi en ik voelen ons zeer vereerd dat Sheila Sitalsing, de onbetwiste koningin van de columnisten, bereid is het voorwoord te verzorgen.

Oud-journalist René Zwart woonde en werkte tien jaar op Curaçao. Hij was uitgever van de Caribische edities van het Algemeen Dagblad en de Telegraaf en richtte in 2003 het Antilliaans Dagblad op voor welke krant hij als parlementair verslaggever in Den Haag vijftien jaar lang de politiek/bestuurlijke schermutselingen in het Koninkrijk op de voet volgde. Als actieve gepensioneerde lanceerde hij in januari 2021 bij wijze van vrijetijdsbesteding DossierKoninkrijksrelaties.nl. De website is inmiddels door meer dan 175.000 belangstellenden ontdekt.

Voorwoord

Door Sheila Sitalsing

Vanzelfsprekend is de liefde binnen het Koninkrijk nooit geweest. Toch blijft het verbazen: de desinteresse, lomphheid soms zelfs, die je aan de Noordzee kunt tegenkomen wanneer de overzeese delen ter sprake komen.

Ja, over Limburg worden op het Binnenhof ook leuk bedoelde grapjes gemaakt. Ja, de scheuren in Groningse huizen zijn ook lang genegeerd in Den Haag. Maar Kamerleden die delen van hun eigen Koninkrijk op Marktplaats willen verkopen, die spreken van ‘roversnest’ en aan lokale politici refereren alsof het schepselen zijn uit een ander universum: dat gaat ver.

Bewindspersonen die de taakopvatting huldigen dat deze schrale liefde geen cent te veel mag kosten: het is soms beschamend. Terwijl het toch echt de Hollanders waren die zich de eilanden hebben toegeëigend. Er manschappen heen hebben gestuurd, er tot slaaf maakten heen hebben gesleept – de eilanden hebben daar nooit om gevraagd.

Zo’n geschiedenis schept verplichtingen. Er is heus sprake van liefde, fluisteren betrokkenen weleens: *tough love*. Maar dat Nederland het nog steeds niet kan opbrengen om Caribische Nederlanders hetzelfde bestaansminimum te garanderen als Europese Nederlanders heeft met *tough love* niks te maken.

Kadushi, die zijn mooiste stukjes schrijft wanneer hij boos is, schreef het raak op: ‘Van het in 2010

belofde ‘aanvaardbare voorzieningenniveau’ is bitter weinig terechtgekomen. Alleszeggend is dat de wet op gelijke behandeling nog altijd niet van kracht is in Caribisch Nederland. Kadushi begrijpt wel waarom: als dat gebeurt, wacht ‘Den Haag een eindeloze reeks rechtszaken tegen de niet goed te praten ongelijkheden.’

En hij somt op: ‘Hoort u het rechters al vol verbazing vragen: Bent u door het faillissement van uw werkgever werkloos geworden en bestaat er in uw gemeente geen ww? Heeft u een kind dat intensieve zorg nodig heeft en u komt niet in aanmerking voor dubbele kinderbijslag zoals landgenoten aan de kille kant van het land? Wilt u investeren in verduurzaming, maar heeft u geen toegang tot subsidieregelingen terwijl multinationals daar ongehinderd in kunnen graaien? Eet u om de dag omdat de onderstand maar de helft van de kosten van levensonderhoud dekt? Dat meent u niet!’

Kadushi rekende het voor: 1 procentje van de 5 miljard aan coronauitgaven waar de bonnetjes zoek van zijn, is zat om van de drie kleine bijzondere gemeenten modelsamenlevingen te maken. ‘Zonder hongerarmoede, met gelijke kansen, fatsoenlijke infrastructuur, duurzame economie, beschaafd sociaal vangnet, adequate natuurbescherming, behoorlijk gehuisveste scholen.’ Kwestie van willen. En van liefde.

Gelukkig hebben we de liefdevolle stukjes van Kadushi nog.

Sheila Sitalsing is een Koninkrijksburger: geboren in Paramaribo, na de Surinaamse onafhankelijkheid opgegroeid op Curaçao en werkzaam in Nederland als freelancejournalist en columnist.

DEEL 1

1 | Goedbedoeld voorbeeld

De ministers-presidenten Wever-Croes (Aruba), Jacobs (Sint Maarten) en Rhuggenaath (Curaçao) lieten zich afgelopen week voor het oog van de camera's vaccineren. Hun Nederlandse collega Rutte kwam ook in beeld: met coronacoupe, maar zonder naald, om het slechte nieuws te brengen dat de horeca voorlopig nog dicht blijft. Hij houdt zich anders dan zijn Caribische ambtgenoten aan het advies van de Gezondheidsraad: eerst alle zorgmedewerkers, dan de kwetsbaren en 60-plussers en pas daarna hij als één van de rest.

Het cultuurverschil tussen het calvinistische Europees en het flamboyante Caribisch deel van het Koninkrijk kan niet treffender worden geïllustreerd. Het een is niet beter of slechter dan het ander. De premiers van Curaçao, Aruba en Sint Maarten lieten zich niet als eersten prikken omdat ze het als een privilege beschouwen dat bij hun status hoort (zoals een dienstauto met chauffeur of aangesproken te worden als excellentie), maar omdat zij hun onderdanen het goede voorbeeld wilden geven met als onderliggende boodschap dat het vaccin veilig is.

“Geef ook eens op andere terreinen het goede voorbeeld”, zal de cynicus denken. Maar dat doet geen recht aan de zorgen die er bij de bestuurders op de eilanden bestaan over de vaccinatiebereidheid. Bonaire en Sint Eustatius zijn na een week op rond de 500 prikken blijven steken. Dat Aruba en Curaçao nog geen opkomstcijfers bekend hebben gemaakt, geeft te denken. Saba is - zoals wel vaker - de positieve uitzondering in de Cariben. Daar is inmiddels ruim

80% van de 18-plussers gevaccineerd.

Misschien dat corona nog iets anders aan de oppervlakte brengt dan alleen cultuurverschillen, maar kan de vaccinatiebereidheid ook worden gelezen als een graadmeter voor het vertrouwen dat burgers in hun lokale bestuurders hebben. Op Aruba, Bonaire, Sint Maarten, Sint Eustatius en Curaçao laat de politiek zich geregeld van haar lelijkste kant zien, met als (voorlopig?) dieptepunt dat de koninkrijksregering er vrijdag aan te pas moest komen om de democratie in Willemstad te redden.

Hoe anders gaat het er op Saba aan toe: daar waren de aanhangers van de oppositiepartijen zo tevreden over het bestuur dat ze bij de jongste eilandsraadsverkiezingen hun stem massaal aan de regerende partij gaven. En zich dus even massaal te laten vaccineren.

7 maart 2021

2 | Vaccinatietoerisme

Reizen goed in de slappe was zittende 60-plussers uit Europees Nederland speciaal naar Bonaire om eerder in aanmerking te komen voor vaccinatie? Op social media is er tussen de eilanders een discussie ontbrand over het fenomeen 'vaccinatietoerisme'. Volgens sommigen ging het eerst om een handjevol Nederlanders met een tweede huis op Bonaire die nu, naast het deprimerende Hollandse klimaat en de lockdown, een extra reden hebben de wijk te nemen naar Nederlands zonnigste gemeente.

Volgens sommigen neemt de stroom 'vaccinatievluhtelingen' echter te grote proporties aan. Ze willen daarom dat het eilandbestuur ingrijpt, want elke dosis die in een Europees Nederlandse arm verdwijnt, betekent dat wie op het eiland woont langer op zijn of haar prik moet wachten. Bonaire krijgt de vaccins aangeleverd uit Nederland, maar dat gebeurt - afhankelijk van wat de farmaceuten leveren - gedoseerd.

Vooralsnog lijkt er van schaarste geen sprake. Qua priktempo is Bonaire de hekkensluis in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Waar bijvoorbeeld Saba binnen een week met ruim 1.300 prikken - goed voor een vaccinatiegraad van 85% - met gepaste trots de eerste ronde afsloot, zit Bonaire na twee weken nog niet eens aan de 1.000.

Dat komt onder meer doordat het telefoonnummer waar men zich moet aanmelden slecht bereikbaar was: er waren te weinig lijnen en het nummer werd ook gebruikt voor wie zich wilde laten testen. Dat is inmiddels opgelost, maar dat er zo weinig vaccinaties zijn toegediend, is dus niet het gevolg van 60-plussers die massaal aan het bellen slaan. Op dat punt bestaan juist zorgen.

De vaccinatiebereidheid onder de Bonairianen lijdt onder de fakeberichten die op social media de ronde doen. Misschien is het daarom maar goed dat Bonaire in trek is bij vaccinatioeristen. De geleverde vaccins blijven immers niet oneindig houdbaar. Sommige Bonairianen zien er zelfs graag nog veel meer komen, in de hoop dat ze in de weken tussen de eerste en de tweede prik het geld laten rollen.

3 | Stemadvies

Wat zal de hoofdredacteur van DossierKoninkrijksrelaties.nl opgelucht adem hebben gehaald dat Forum voor Democratie niet op de invitatie is ingegaan om mee te werken aan de verkiezingsrubriek 'De Voorkamer' waarin afgelopen weken Kamerleden met koninkrijksrelaties in hun portefeuille aan het woord kwamen. De redactie meldde dat FvD wel was uitgenodigd, maar niet had gereageerd, net als de PVV.

Dat een partij waarvan de leider zich geregeld racistisch, discriminerend, seksistisch, antisemitisch en homofob uitlaat, flirt met nazistisch gedachtegoed, wegrent als hij een koekje van eigen deeg krijgt en synchroon met zijn hartslag leugens verkondigt, is aangeboden zich aan het fatsoenlijke lezerspubliek van deze website te presenteren, is journalistiek correct, maar de uitnodiging zal vast niet van een strik zijn voorzien. Al was de redactie nog wel zo netjes na het uitblijven van een reactie een herinnering te sturen.

FvD maakt kennelijk de inschatting dat er geen stemmen te halen zijn onder de Caribische Nederlanders. Die mogen het als een compliment opvatten dat Baudet hen intelligent genoeg acht om niet, zoals in 2010 op Curaçao gebeurde, opnieuw op een als politicus vermomde narcist te stemmen. Wat de redactie zich omwille van haar onafhankelijkheid niet kan permitteren, mag hier lekker wel: een stemadvies geven. Sterker nog: we geven er niet 1, maar 8. Ben je voor betere samenwerking in het Koninkrijk, dan is Kadushi jouw stemwijzer: Aanhanger van

GroenLinks? Geef je stem aan Nevin Özütok. Is D66 jouw partij, dan kies je Jorien Wuite. DENK-stemmers gaan voor Isaura Carrilho, PvdA'ers bevelen we Attje Kuiken aan, bij de ChristenUnie Stieneke van der Graaf en BIJ1 Quinsy Gario. Bij het CDA ligt het wat gecompliceerder: het is verleidelijk lijstduwer Koos Sneek uit Sint Eustatius te tippen, maar effectiever is het Chris van Dam aan voldoende voorkeursstemmen te helpen.

Dan zij er komende week ook verkiezingen op Curaçao. Volstaan kan worden met het citeren van staatssecretaris van (waarom is het eigenlijk niet voor?) Koninkrijksrelaties Raymond Knops: “Ik vraag elke burger van Curaçao goed na te denken of je wil stemmen op een partij die antidemocratisch is of op een partij die de democratie respecteert.”

21 maart 2021

4 | Weinig geleerd

Het moet staatssecretaris Knops wit om de neus zijn geworden toen hij zaterdag bij het ontbijt de uitslag van de Statenverkiezingen op Curaçao vernam. Dat de regeringspartijen PAR en MAN terrein zouden verliezen, lag in de lijn der verwachtingen. Maar dat de overwinning van de op anti-Nederlandse sentimenten gefundeerde MFK – met 9 van de 21 zetels – zo groot zou uitpakken, zal hij in zijn donkerste nachtmerrie niet hebben kunnen bevroeden.

Knops heeft het ten dele over zichzelf afgeroepen dat hij in het staartje van zijn ambtstermijn zaken moet

zien te doen met Curaçaos aanstaande minister-president Gilmar - zeg maar 'Pik' - Pisas. Natuurlijk, PAR en MAN zijn in de allereerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun nederlaag door te veel aandacht te hebben gehad voor de economie en te weinig voor de dagelijkse noden van de bevolking. Maar wetend hoe broos het draagvlak is van welke regering dan ook in het politiek hopeloos verscheurde Curaçao, heeft de wijze waarop de staatssecretaris het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling aanpreeft het kabinet Rhuggenaath niet geholpen. Het heeft de MFK de kans geboden de coalitie af te serveren als slaafse uitvoerders van Haagse dictaten.

Het gaat te ver om te stellen dat Knops een betere campagneleider is voor de MFK (plus 4) dan voor zijn eigen CDA (min 4), feit is dat hij weinig lijkt te hebben geleerd van het falen van voorgangers. Gijs de Vries gooide toenmalig minister-president Pourier voor de bus waarmee hij de in Den Haag verketterde Anthony Godett in het zadel hielp (al moest die het premierschap aan zus Myrna uitbesteden omdat hij vanwege een veroordeling voor corruptie niet ministeriabel was). In 2010 opereerde Den Haag zo onhandig dat Gerrit Schotte de eerste minister-president van Curaçao kon worden en zijn land in ruil voor een miljoen of meer aan steekpenningen dacht te kunnen verkopen aan een Siciliaanse maffiabaas.

En nu moet Knops samenwerken met Pisas die er geen geheim van maakt de voorwaarden te verwerpen die Nederland stelt aan de steun om Curaçao door de coronacrisis te slepen. De twee hebben eerder de degen gekruist toen Pisas in 2017 als interim-premier reeds uitgeschreven verkiezingen wilde annuleren om zo te voorkomen dat PAR en MAN aan de macht zouden komen.

Toen trok Knops (via de Rijksministerraad) aan het langste eind. Vier jaar later heeft de Curaçaose kiezer - tegen het stemadvies van de staatssecretaris in om niet te stemmen op partijen die een loopje nemen met de democratische spelregels - Pisas alsnog zijn zin gegeven. Daardoor komen ze opnieuw tegenover elkaar te staan: de een wil heronderhandelen, de ander pertinent niet. Dat worden vast geen gezellige gesprekken. Toch rust op beide heren de dure plicht de belangrijkste deal in het bestaan van Curaçao te sluiten.

28 maart 2021

5 | Kent uw pappenheimers!

Veel was er deze week te doen over het (via DossierKoninkrijksrelaties.nl) uitgelekte advies van de Raad van State over de ontwerprijkswet voor de oprichting van het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling, een Nederlands en door Nederlandse ambtenaren bemensd (pseudo) zelfstandig bestuursorgaan dat de regeringen van Curaçao, Aruba en Sint Maarten de komende 5 jaar gaat dicteren hoe ze hun land moeten regeren. Het advies van de Raad van State is helder: het wetsvoorstel rammelt aan alle kanten.

Toch zegt de maker ervan, staatssecretaris Knops, dat “de kern overeind blijft”. Dat is zoiets als een voetbalcoach die zijn team met 5 - 1 ziet verliezen, maar alleen oog heeft voor het enige eigen doelpunt. Kadushi wil het, net als de bewindsman, niet hebben over die 5 voltreffers tegen, maar over een bijzinnetje in het advies dat in de commentaren onderbelicht is gebleven:

“Dit brengt het risico met zich dat gedurende het hervormingsproces steeds nieuwe voorwaarden (door Nederland; red) worden gesteld.” De reikwijdte van deze opmerking strekt veel verder dan de COHO-wet: het is een snoeiharde pets op de vingers van Knops en zijn voorgangers die de eilandbestuurders geregeld hebben verweten te willen “heronderhandelen” over eerder gemaakte afspraken.

Maar de Raad van State legt, zijn pappenheimers in de Haagse met veel marmer belegde ministeriële torens kennend, de vinger op de echte zere plek. Het kan niet anders of de bewuste opmerking is ingegeven door het feit dat het juist Nederlandse bewindslieden zijn die het niet altijd even nauw nemen met gemaakte afspraken. Die hebben, zo heeft het verleden geleerd, er een handje van de spelregels tijdens het Koninkrijksspel eenzijdig te veranderen.

Als Kadushi een advies mag geven aan de landen: houd Knops aan zijn credo niet te heronderhandelen, ga niet in op zijn uitnodiging om op het advies reageren (terwijl hij zelf de kaarten voor de borst houdt), maar wacht achteroverleunend met de armen over elkaar op zijn voorstel wat te doen met de kritiek van de Raad van State. Het is immers zijn misbaksel en dus zijn probleem en daarom is het aan hém om de schade te herstellen.

4 april 2021

6 | Integer als het uitkomt

Het Openbaar Ministerie op Aruba had nog niet bekendgemaakt regeringspartij POR te verdenken van

gesjoemel met gemeenschapsgeld of minister-president Evelyn Wever-Croes zette het op een holletje naar de gouverneur. Alsof ze de ontslagbrief van haar kabinet ondertekend en al klaar had liggen... Misschien een lekje bij het OM?

De kordaatheid van de MEP-première voedt de vermoedens dat het schandaal bij de coalitiegenoot de premier maar al te goed uitkomt. Want zo'n kans om den volke te tonen hoe integer je wel niet bent, is met de verkiezingen in aantocht een geschenk uit de hemel dat je snel moet uitpakken. Wever-Croes heeft wellicht geleerd van haar voorganger Mike Eman: die bleef loyaal aan zijn van corruptie verdachte minister Paul Croes, hetgeen de AVP volgens analisten in 2017 de meerderheid heeft gekost.

Aruba's gevallen eerste vrouw nam meteen een voorschot op de verkiezingscampagne: het ferme besluit niet verder te regeren met een stelletje dieven bewijst hoe hoog zij integriteit in haar vaandel heeft, was de boodschap. Wever-Croes neemt echter wel een gok als ze integriteit inzet van het komende verkiezingscarnaval maakt. Want dat er een onfrisse lucht aan de POR kleeft, moet zij al veel eerder hebben geroken. Bijvoorbeeld nadat de aap uit de mouw kwam wat de echte reden is waarom minister Otmar Oduber in 2019 plotseling aftrad: verdenking van corruptie.

Vorig jaar liet de minister-president bovendien een kans voor open doel om haar integriteit te etaleren opzichtig aan zich voorbij gaan, toen Odubers opvolger Marisol Lopez-Tromp op het punt stond uit de school te klappen over misstanden die ze bij ministeries had aangetroffen. Ingefluisterd door verdachte Oduber verbande Wever-Croes de klokkenluidende minister prompt uit haar kabinet. Een voetballer die zo'n

opgelegde kans mist, zou onmiddellijk beschuldigd worden van matchfixing...

En: Wat is er eigenlijk terechtgekomen van het beloofde integriteitsbureau? Waarom is Aruba het enige land in het Koninkrijk dat nog altijd geen ombudsman heeft die de overheid op de vingers kijkt? Hoe zit het met die lucratieve overheidsopdrachten aan het advocatenkantoor van haar vader waarvan de premier op papier even geen partner is? Hoe integer is het om bij je aantreden een paar honderd ambtenaren op straat te zetten omdat ze family and friends van de vorige regering waren om ze vervolgens in één vloeiende beweging te vervangen door family and friends van je eigen partij?

Op 25 juni gaat Aruba naar de stembus. Wever-Croes en Eman mogen er nog zo'n spannend duel van maken, het is lood om oud ijzer wie er wint: de komende jaren wordt Aruba immers - net als Curaçao en Sint Maarten - vanuit Den Haag bestuurd.

5 april 2011

7 | Het kan dus wel

Terwijl de voltallige redactie ligt uit te buiken van een overvloedig Paasontbijt is Kadushi gevraagd de nieuwsluwte te compenseren met een extra bijdrage. Het is maar goed dat DossierKoninkrijksrelaties.nl het nieuws - waar in het Koninkrijk u zich ook bevindt - gratis bij u persoonlijk bezorgt, anders zou u zich misschien nog bekocht kunnen voelen te worden afgescheept met dit stukkie.

Morgen komt de Eerste Kamer bijeen om maar liefst 6 uur met staatssecretaris Knops (BZK) te reflecteren op hoe de koninkrijksrelaties zich in zijn binnenkort eindigende ambtstermijn hebben ontwikkeld. 6 uur lijkt voor zes snippertjes in de Caribische zee, zelfs rekening houdend met de bedachtzame manier van formuleren die de senaat kenmerkt, overdreven veel. Maar niets is minder waar. 6 uur is eerder te weinig om alleen al over de afgelopen weken 2, 3 weken het licht te laten schijnen. Curaçao wordt ongenadig hard getroffen door een vooralsnog niet te stuiten corona-uitbraak. De zorg dreigt onder de aanhoudende toestroom van patiënten te bezwijken. Intussen werpt de nieuwe regering haar schaduw vooruit door het demissionaire kabinet Rhuggenaath te verbieden door te werken aan het landspakket dat het eiland uit de crisis moet helpen. Dat belooft niet veel goeds voor de toekomstige samenwerking met Den Haag.

Nog ruiger gaat het er aan toe op Sint Maarten. Zolang de regeringsfracties van opperbeaas Theo Heyliger geen toestemming krijgen de vlijmscherpe randjes van hun aanklacht bij de VN tegen Nederland bij te vijlen, kan het eiland verdere financiële hulp op zijn buik schrijven. Om de patstelling nog ingewikkelder te maken, weigert premier Jacobs de uitvoeringsagenda te tekenen zolang die hulp (lees: 39 miljoen gulden) niet wordt overgemaakt. Een koninkrijksvariant van een ménage à trois.

En Aruba? Daar blies, als donderslag bij heldere hemel, de regering zichzelf op omdat coalitiepartij POR er door het Openbaar Ministerie van wordt beschuldigd een greep in de gemeenschapskas te hebben gedaan. Laat Kadushi nou altijd hebben gedacht dat belastinggeld aan verkeerde dingen uitgeven de definitie van de Arubaanse politiek is, maar kennelijk heeft POR deze keer al te opzichtig gegraaid.

Terwijl op Bonaire de grootste uitbraak van Covid-19 op zijn retour lijkt (maar het ziekenhuis nog wel zo vol ligt dat patiënten naar Colombia zijn overgebracht) kreeg wat er van de economie nog over is een extra dreun door het faillissement van het olieoverslagbedrijf BOPEC. Op Statia zal het voortijdig vertrek van regeringscommissaris Marnix van Rij niet door iedereen worden betreurd, voor de continuïteit van het broze proces naar herstel van de lokale democratie is zijn aftocht echter geen goede zaak.

Tenslotte Saba. De Sabanen mogen dan leven op een vulkaan die door het KNMI nauwlettend wordt gemonitord, het eiland is waarschijnlijk het stabielste plekje in het hele Koninkrijk. Maar wat Kadushi op deze Tweede Paasdag pas echt vrolijk stemt, is te zien dat in tijden van nood de solidariteit in het Koninkrijk grenzeloos groot is. Aruba schaalde de eigen zorg af om ruimte te maken voor coronapatiënten uit Curaçao, Bonaire levert beademingsapparatuur aan Willemstad en vanuit Nederland zijn - in de slipstream van 30.000 extra vaccins - tientallen zorgmedewerkers onderweg.

Het allermooiste is dat je niemand hoort neuzelen over artikel zes of zo van het Statuut. Waarom kan die vanzelfsprekende samenwerking er niet ook zijn als er geen noodsituatie is?

11 april 2021

8 | COHO is een zegen

COHO is het beste wat Curaçao, Aruba en Sint Maarten zich kunnen wensen. Nog niet boos weggeklikt? Dan

behoort u vast tot het overgrote deel van de burgers dat wil dat volgende generaties, anders dan u, in een goed functionerend land kunnen leven. Toch is het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling omstreden en dat heus niet alleen bij politici die louter eigen belang najagen. Dat ook fatsoenlijke, weldenkende en constructief ingestelden moeite hebben met COHO ligt niet aan de inhoud, maar aan de wijze waarop het ontwerp van de rijkswet tot stand is gekomen en de inrichting van de organisatie.

In het debat dat de Eerste Kamer deze week met staatssecretaris Knops voerde, was er veel lof voor diens inzet en bedoelingen, maar ook niet mis te verstane kritiek op zijn aanpak en manier van communiceren. Een voldoende voor vlijt en een onvoldoende voor uitvoering dus. Senator Dittrich vatte het diplomatiek samen: samenwerking tussen Den Haag en de eilanden vraagt om culturele sensitiviteit en daarin is Knops niet zo getalenteerd. Net als de meeste van zijn voorgangers. Grootste voorbeeld hoe het ook kan: Atzo Nicolai die meer als staatssecretaris voor dan van Koninkrijksrelaties handelde.

In het eerder aangehaalde debat merkte Knops op dat hij in lijn met zijn militaire achtergrond het doel in het vizier probeert te houden. Een goed militair denkt ook na over de tactiek hoe het doel met zo weinig mogelijk collateral damage kan worden bereikt. Kadushi vermoedt dat het militaire bloed de staatssecretaris eerder parten heeft gespeeld dan geholpen. Militairen denken doorgaans in vijanden, verdedigen en aanvallen. Het Koninkrijksverband is, al doen de vele schermutselingen door de jaren heen anders vermoeden, niet bedoeld als strijdperk.

Wat het Koninkrijk ontbeert, is bondgenootschappelijk gevoel. Een goede bondgenoot zet niet, omdat hij toevallig de grootste, rijkste en betweterigste is, de ander een pistool tegen de slaap. Een goede bondgenoot verplaatst zich in de situatie van de ander. Bondgenoten onderhandelen niet, maar trekken samen op. Die hebben het niet alleen over het doel, maar ook over de weg ernaartoe. In het debat zei Knops dat hij op de militaire academie niet heeft leren koorddans. Maar daar zal hem zeker ook niet geleerd zijn als een olifant door de porseleinkast te stampen...

Senator Recourt verwoordde het treffend: door zijn optreden duwt de staatssecretaris de constructieve krachten van het podium. In plaats van deze te helpen de tegenkrachten te overwinnen die geen baat hebben bij goed bestuur. Kadushi heeft het over een op het oog fatsoenlijk lijkende elite die haar rijkdom heeft opgebouwd op de armoede van de bevolking en via als politici vermomde stromannen en -vrouwen aan de touwtjes trekt om te voorkomen dat de corruptie wordt aangepakt, belastingen worden geïnd, onderwijs wordt verbeterd en media vrijuit kunnen berichten.

Knops wil niet nadenken over wat hij anders had kunnen doen, want zo zei hij tegen de senatoren: "Dat is toch een beetje aan een generaal vragen, terwijl hij midden in een strijd zit, om die strijd te gaan evalueren." Ondanks alles kan COHO ervoor zorgen dat welvaart en welzijn eerlijker verdeeld gaan worden op Curaçao, Aruba en Sint Maarten. Daarvoor is het wel nodig dat het wetsvoorstel van zijn neokoloniale trekjes wordt ontdaan. De Raad van State heeft in zijn heldere precies advies verteld hoe.

9 | Eigen volk eerst

De initiatiefnemers van de actie ‘Kleur de Kamer’ hadden vast iets anders voor ogen dan de bruine colonne van Forum voor Democratie die 8 man sterk de nieuwe Tweede Kamer is binnen komen marcheren. Moeilijk te bevatten, maar in het Caribisch deel van het Koninkrijk zijn 141 stemmen uitgebracht op het politieke speeltje van de met nazistisch, fascistisch, racistisch, seksistisch en homofob gedachtegoed dwepende Thierry Baudet.

Een van zijn volgelingen is Pepijn van Houwelingen. Als kersvers Kamerlid heeft Pepijn opheldering van de regering geëist over het feit dat vanuit Nederland zorgpersoneel naar Curaçao is uitgezonden. Ook al is in de Nederlandse media breed uitgemeten dat het ziekenhuis in Willemstad dreigt te bezwijken onder een tsunami van coronapatiënten, wil het er bij Pepijn niet in dat Nederland in nood verkerende koninkrijksgenoten de helpende hand toesteekt.

Onder het motto eigen volk eerst heeft Pepijn via schriftelijke vragen staatssecretaris Paul Blokhuis (VWS) ter verantwoording geroepen. De eigen ziekenhuizen komen immers handen tekort, wrijft hij de bewindsman onder de neus. Daarmee ontpopt volksvertegenwoordiger Pepijn zich als een ware FvD'er: feiten doen er niet toe. De werkelijkheid is dat de ongeveer honderd naar Curaçao overgevlogen hulpkrachten afkomstig zijn uit een reservepool van 6.000 zorgprofessionals voor wie in Nederland op dit moment geen werk is.

De vragen van Pepijn zijn dus niet meer dan een wind. Het stinkt, maar het blijft lucht. Hij liet er nog een paar: een motie om de testplicht voor hoogrisicolanden af te schaffen en een ander om af te zien van de invoering van de quarantaineplicht. Want Covid-19 is volgens FvD niet meer dan een onschuldig griepje. En dat er mensen sterven aan corona is een hoax. Pepijn studeerde onder meer Japankunde en Wijsbegeerte en promoveerde in 2009 aan de Hiroshima City Universiteit. Tot aan zijn beëdiging als Kamerlid was Pepijn wetenschappelijk medewerker van het keurige Sociaal Cultureel Planbureau.

Kortom, een cv waarmee je thuis kunt komen. Maar: Pepijn is ook Vossius. Onder die schuilnaam publiceerde hij in 2010 het boek Oneigentijds. “Het dampd daarin van discriminatie van minderheden, seksisme en verheerlijking van geweld. Europa is verzwakt door het mekkeren over mensenrechten als vrijheid en gelijkheid en het Derde Rijk heeft de voorkeur boven onze verweekte samenleving onder leiding van een hypocriete, incestueuze politieke elite”, vatte De Groene de inhoud van de ‘fascistoïde roman’ samen. De auteur noemde het zelf ideeënkunst.

Staatssecretaris Blokhuis moet de vragen van Pepijn over de hulp aan Curaçao nog beantwoorden. Misschien dat de bewindsman hem er op kan wijzen dat de burgers in het Caribisch deel van het Koninkrijk in 1953 spontaan inzamelingsacties op touw zetten voor de slachtoffers van de watersnoodramp in het moederland. En dat Curaçao en Aruba in de Tweede Wereldoorlog een cruciale rol speelden door de geallieerden van brandstof te voorzien in de strijd tegen de troepen van Hitler. Of zou Vossius dat de eilanden juist kwalijk nemen?

Dat Pepijn door FvD niet naar voren is geschoven als lid van de Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties is nauwelijks een geruststelling. Die rol neemt diens fractiegenoot Hans Smolders namelijk op zich, een raspopulist uit de school van wijlen Pim Fortuyn. Eén voordeel: Caribische politici hoeven niet te vrezen door hem te worden beschuldigd van zelfverrijking. Smolders is de grootgraaiër onder de parlementariërs van het Koninkrijk met drie inkomens, want hij weigert - als riant betaald Kamerlid - afstand te doen van de vergoedingen die hij opstrijkt als lid van de gemeenteraad van Tilburg en Provinciale Staten van Noord-Brabant.

25 april 2021

10 | Wat mogen we niet horen?

Staatssecretaris Knops heeft de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties aangeboden zijn ambtenaren een ‘technische briefing’ te laten verzorgen zodat de vele nieuwelingen een beetje leren waar ze over praten als op 26 mei het eerste commissiedebat na de verkiezingen over de eilanden wordt gehouden.

Het aanbod is in dank aanvaard, want de debutanten hebben begrepen dat het koninkrijksdossier zelfs voor wie al wat langer meeloopt knap ingewikkeld is en vergeven van verborgen valkuilen en op scherp staande mijnen. Maar het genereuze gebaar van Knops maakt Kadushi wel argwanend. Ook al omdat de bijpraatsessies achter gesloten deuren plaatsvinden en dat in een tijd waarin zelfs het staatsgeheim op de notulen van de ministerraad niet heilig meer is.

Wat wordt in de technische briefings verteld wat de

buitenwereld niet mag horen? Het zal toch niet de bedoeling zijn dat ambtenaren politieke standpunten gaan ventileren. Of de suggestie doen voor premier Wever-Croes een functie elders te zoeken... Als journalisten en andere geïnteresseerden niet mogen meeluisteren, valt niet te controleren of de aangereikte informatie wellicht onderworpen is aan de Rutte-doctrine.

Den Haag heeft dezer dagen de mond vol van macht en tegenmacht. Als men dat oprecht meent, dan heeft Kadushi een goede raad voor de leden van de Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties. Ga zo snel mogelijk op kennismakingsbezoek naar de eilanden, praat er met bestuurders en parlementariërs, maar vooral met ondernemers, burgers en maatschappelijke organisaties en ontdek dat er een Nederlandse en een Caribische kijk op de samenwerking bestaat waar een oceaan van licht tussen zit.

Om echt wijzer te worden, doet de commissie er tevens verstandig aan als de wiedeweerga rondetafelgesprekken te arrangeren met onafhankelijke volgers van het Koninkrijk, zoals vicevoorzitter van de Raad van State Thom de Graaf, wetenschappers als Gerhard Hoogers en Arjan van Rijn, Nationaal ombudsman Reinier van Zutphen en kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer, voorzitter Adriana van Dooijeweert van het College voor de Rechten van de Mens etc. etc.

2 mei 2021

11 | En de armoede dan?

Welk probleem op Bonaire kan zo groot en urgent zijn dat de Tweede Kamer en het kabinet er maar

lieft 84 A4tjes over volschrijven, er binnen een week tot twee keer toe met verschillende ministers plenair over wordt gedebatteerd en tien moties waard is? Negenennegentig tegen één dat u zegt: de armoede. Fout. Het was de oprichting van de 'beleidsdeelneming' Bonaire Brandstof Terminals BV die de Haagse gemoederen naar Caribische temperaturen deed verhitten.

Het is vooral Kamerlid Lammert van Raan van de Partij voor de Dieren die zich - met de vasthoudendheid waarvan een Jehova's getuige nog kan leren - tegen de oprichting van BBT verzet. Hij vindt dat de Nederlandse overheid niet moet investeren in fossiele brandstof en al helemaal niet door de bouw van een steiger koraal moet beschadigen.

Op zichzelf niks mis mee dat Van Raan opkomt voor natuur en milieu op Bonaire. En daarbij zelfs de extra CO2-uitstoot voor lief neemt van overuren draaiende computers en ambtenaren om zijn honderd vragen over BBT te beantwoorden. Voor het overige was zijn aanpak nogal regentesk, om - vanwege de overgevoelige teentjes in Den Haag - het K-woord maar te vermijden. Het ging weer eens over Bonaire zonder Bonaire.

Sterker nog: Van Raan is bereid de eilandbewoners, van wie hij toch ook volksvertegenwoordiger is, in de kou te zetten. Figuurlijk gesproken dan. Hij schrikt er immers niet voor terug het risico te nemen dat het eiland deze zomer zonder elektriciteit, water, benzine en kerosine komt te zitten. Want de binnenkort aflopende vergunning voor de met houtjes en touwtjes bij elkaar gehouden noodvoorzieningen voor de aanvoer van olie wordt niet verlengd als er geen concreet uitzicht is op een structurele, veilige

oplossing. En daarvoor is BBT nodig, want het is niet realistisch te veronderstellen dat Bonaire binnen enkele jaren zonder fossiel kan.

Een ruime Kamermeerderheid heeft - mede wakker geschud door een oproep van gezaghebber Edison Rijna - het doemscenario afgewend. In plaats van het nog langer ophouden van BBT werd een motie aangenomen waarin het kabinet wordt verzocht - in samenspraak met het eilandbestuur - een routekaart te ontwerpen voor de verduurzaming van het eiland zodat Bonaire een bijdrage kan leveren aan het realiseren van het Klimaatakkoord van Parijs. Dat is mooi, heel mooi.

Maar wat nog heel veel mooier zou het zijn als een Kamerlid met het fanatisme van Van Raan het grootste, meest urgente en veel te lang door Den Haag in Caribisch Nederland in stand gelaten probleem te lijf gaat. Duizenden gezinnen leven tot tientallen procenten onder het sociaal minimum, 700 kinderen zijn afhankelijk van ontbijt op school omdat hun ouders er het geld niet voor hebben en honderden ouderen kunnen zich geen warme maaltijd veroorloven. Om nog maar te zwijgen van de door het faillissement van BOPEC op straat geschopte werknemers die aangewezen zijn op de karige onderstand omdat op de BES-eilanden geen WW bestaat.

Op 16 juni gaat de Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties in debat met minister Koolmees (SZW) en de staatssecretarissen Knops (BZK) en Keijzer (EZK) over het bestaansminimum op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Kadushi kijkt er naar uit: niet alleen natuur en milieu verdienen aandacht, maar ook de bevolking en dan met name de kwetsbaren.

12 | Usual suspects

Aruba gaat op 25 juni naar de stembus, omdat het kabinet Wever-Croes is gestruikeld over de verdenking dat coalitiepartij POR gemeenschapsgeld heeft verduisterd. Vrijdag dienden de 12 deelnemende partijen hun kandidatenlijsten in. Hoewel (ook) op het niet meer zo happy island de roep om politieke vernieuwing steeds luider klinkt, blijven de topposities bij de twee grootste partijen AVP en MEP exclusief voorbehouden aan de usual suspects.

Zittend minister-president en partijleider Evelyn Wever-Croes voert opnieuw de MEP-lijst aan, gevolgd door drie ministers uit haar kabinet: Xiomara Maduro, Dangui Oduber en Glenbert Croes en fractieleider Rocco Tjon. Prestaties zijn kennelijk niet bepalend, maar is de familielijn doorslaggevend. Gevolmachtigde minister Guillfred Besaril is de nummer 12. Statenvoorzitter Ady Thijsen is terug te vinden op plaats 13.

Bij de AVP leek na het stemmenverlies in 2017 een einde te zijn gekomen aan de Dynastie der Emannen. Oud-premier Mike Eman kondigde immers na de pijnlijke afstraffing aan zich uit de actieve politiek terug te trekken om achter de schermen leiding te geven aan het verjongingsproces in zijn partij. Wat de afgelopen maanden al steeds duidelijker werd: hij is volledig terug aan het front om voor de vijfde keer in successie de lijst te trekken. Meteen achter hem staan de oud-ministers Mike de Meza (Financiën) en Arthur Dowers (Justitie).

Voor het ‘gevalletje’ Benny Sevinger, de oud-minister die door het Openbaar Ministerie wordt verdacht van

gesjoemel met overheidsterreinen, is ervoor gekozen de kool en de geit te sparen: hij mag op de lijst, maar dan wel als laatste. De vraag is welke kant hij de partij opduwt. Grote afwezigheid op de AVP-lijst is Statenlid Richard Arends. De oud-minister van Financiën is lang gekoesterd als het grootste talent binnen de partij, maar heeft kennelijk genoeg van de porkeria. Aartsrivalen MEP en AVP zijn gewend (op weinig galante wijze) onderling uit te maken wie de baas over Aruba mag spelen. De eerste tekenen dat de campagnes ook dit keer weer uitdraaien op een ordinaire uitwisseling van uit de lucht gegrepen beschuldigingen hebben zich reeds aangediend. Waar twee honden vechten om één been gaat er op 25 juni misschien wel een derde mee heen. Aan beide partijen kleven immers integriteitskwesties.

Juist dat kan oud-minister Marisol Lopez-Tromp (nu als lijststaanvoerder van MAS) wel eens in de kaart spelen. Eerst werd ze door een partijgenoot met losse handjes letterlijk de AVP uitgeslagen om daarna door premier Wever-Croes uit het kabinet te worden geknikkerd omdat ze de klok wilde luiden over misstanden bij diverse ministeries. Dat heeft haar vooral sympathie opgeleverd van kiezers die zich groen en geel ergeren aan de moddergevechten van AVP en MEP.

15 mei 2021

13 | Medialandschap

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap wil “het medialandschap op de BES-eilanden versterken.” Dat blijkt althans uit de uitnodiging die

uitgevers en journalisten hebben ontvangen van dr. Renske Pin van het bureau RE-Quest Research & Consultancy om “twintig minuten van hun kostbare tijd” te besteden aan het invullen van een “online survey”.

Het medialandschap van de BES-eilanden versterken? Je kunt de ambtenaren van het rijkelijk met marmer belegde ministerie van OCW niet betichten van een gebrek aan ambitie. Want ga er maar aan staan om de mediasector op het amper tweeduizend zielen tellende Saba naar een “binnen het land Nederland aanvaardbaar niveau te tillen.”

Kadushi moet onwillekeurig terugdenken aan het ‘werkbezoek’ dat een ruim bemeten delegatie van het Commissariaat voor de Media kort na 10-10-10 aan Caribisch Nederland bracht. Het is immers diens taak ook op de eilanden “de onafhankelijkheid, pluriformiteit en toegankelijkheid van het media-aanbod te beschermen” en “daarmee de informatievrijheid te ondersteunen.”

De delegatie kwam er nog tijdens het bezoek achter dat het was opgescheept met een mission impossible. Pluriforme media op Saba en Sint Eustatius? Het is aan de maatschappelijke betrokkenheid van de Daily Herald te danken dat daar überhaupt een (naar Caribische maatstaven fatsoenlijke) krant kan worden gelezen...

Op Bonaire zit het met de pluriformiteit wel goed, gezien het aantal kranten, radiostations en onlinemedia. Kwantiteit zegt evenwel weinig over kwaliteit. Sommige uitgevers zien nieuws als een noodzakelijk middel om zo veel mogelijk advertentie-inkomsten binnen te harken, anderen ontlene hun

bestaan aan het bedrijven van buitenparlementaire politiek. Degenen die uit respectabele motieven handelen, lopen tegen de grenzen van de kleinschaligheid aan en hebben de grootste moeite het hoofd boven water te houden.

Professionele, dus onafhankelijke en kritische journalistiek kost nu eenmaal geld en dat is er te weinig, zeker als de toch al magere advertentiemarkt gedeeld moet worden met als nieuwsmedium vermomde advertentiefuiken of uitventers van politiek gekleurde boodschappen. De intenties van OCW het medialandschap op de BES-eilanden te versterken mogen nog zo oprecht zijn, ze lopen op niets uit als adverteerders niet kieskeuriger worden. Die kunnen er immers voor zorgen dat de serieuze media tenminste nog een beetje droog brood verdienen. Dat gaat misschien nog wel meer op voor Curaçao, Aruba en Sint Maarten. Want daar kun je nauwelijks spreken van een medialandschap, maar beter van een mediajungle.

22 mei 2021

14 | Over keurige buurmannen

Al vanaf de pimpampettenleeftijd heeft Kadushi een bloedhekel aan spelletjes. De afkeer heeft in de loop der jaren astronomische vormen aangenomen, vooral als er om geld wordt gespeeld. Noem het een fobie of allergie, voor Kadushi is het casino een absolute no go area! Toch trokken drie nieuwtjes over de gokwereld die vrijdag op deze site te lezen waren de aandacht. Het eerste betreft een Nederlands politie-onderzoek naar ondermijning waarbij twee bedrijven op

Curaçao in het vizier zijn. De één is exploitant van een webcasino, de ander vermoedelijk een trustkantoor dat als bestuurder optreedt. Het tweede bericht is de 440.000 euro boete die de Nederlandse Kansspelautoriteit aan een op Curaçao gevestigde ‘aanbieder van online kansspelen’ heeft opgelegd. Het derde gaat over de Stichting Belangenbehartiging Gedupeerden Online Kansspelen die toestemming van de rechter heeft gekregen namens een speler die zich door een webcasino bedrogen voelt voor 1,3 miljoen gulden beslag te leggen op bezittingen van Antillephone NV.

Drie berichten die drie kenmerken van de Curaçaose goksector blootleggen: de politie ziet een rechtstreeks verband tussen webcasino's en ondermijning (= de onderwereld probeert greep te krijgen op bestuurders/ ambtenaren), er gaan miljarden om via in Willemstad gevestigde exploitanten (reken maar uit: het beboete bedrijf haalde in 3 maanden een omzet van 18 miljoen euro op basis van een Curaçaose sublicentie waarvan er duizenden rondgaan) en hoofdlicentiehouders kunnen zich niet langer onttrekken aan hun verantwoordelijkheid voor de (mis)daden van hun klanten.

Als de Curaçaose overheid maar één procentje van de omzet van de goksector zou ontvangen, krijgt de door zijn eigen MFK afgefakkelde minister van asfalt Charles Cooper met terugwerkende kracht gelijk dat de ‘kruimels’ uit Nederland helemaal niet nodig zijn om glorieus uit de coronacrisis komen. Maar wie durft de sector aan te spreken? De enige politicus die het er op waagde, Helmin Wiels, werd koelbloedig omgelegd. Journalisten die de sector kritisch volgen, moeten onderduiken.

Misschien dat iedereen die gedupeerd is door de coronacrisis (van verpleegkundigen tot onderwijzers

die op hun salaris worden gekort, ondernemers die hun bedrijf bankroet zien gaan en werknemers die hun baan hebben verloren) kan helpen een brede maatschappelijke beweging op gang te brengen die de regering en/of de Staten dwingt een redelijk percentage van de winst op te eisen van de online kansspelsector.

Als dat gebeurt, hoeft er helemaal niet in lonen gesneden te worden, gaan er geen bedrijven failliet, is er werk voor iedereen en kan er worden geïnvesteerd in onderwijs, gezondheidszorg, infrastructuur, rechtshandhaving en verduurzaming. En kan Cooper zijn Plan B (de rode loper uitrollen voor Chinese investeerders?) op zak houden.

Neem van Kadushi aan: de goksector bestaat niet alleen maar uit ongere types met boeventronies die hun winsten uit drugs-, wapen- en mensenhandel via Curaçaose licenties witwassen en herfinancieren in o.a. terrorisme. Het zijn keurig ogende zakenlieden die de maffiapraktijken faciliteren. Ze kunnen uw charmante en joviale buurman zijn die zijn kinderen trouw naar school brengt, in het kerkbestuur zit, barbecues voor de buurt organiseert, ruimhartig aan goede doelen schenkt...

5 juni 2021

15 | Boutique law firm

De Amerikaanse advocaat Peter Choharis die namens de Staten van Sint Maarten Nederland bij de Verenigde Naties heeft aangeklaagd wegens koloniale heerschappij over de Caribische delen van het Koninkrijk, hoopt dat andere eilanden zich alsnog bij het initiatief aansluiten.

Er zijn tenslotte altijd wel figuren die Den Haag graag zo hoog mogelijk aan de schandpaal genageld willen zien, al was het maar om de aandacht van het eigen falen af te leiden. Deze week had Choharis een conferencecall met geïnteresseerden op Aruba. Op Bonaire gaan eveneens stemmen op aan te haken.

Aanvankelijk deden de Staten van Sint Maarten – althans de regeringsfracties die de advocaat/lobbyist uit Washington in de arm hebben genomen – het voorkomen alsof andere eilanden achter de petitie staan en zouden meebetalen aan de gepeperde rekeningen van Choharis. Dat bleek echter niet het geval. En dus doet hij een nieuwe poging zijn klantenkring uit te breiden. Klantenkring is een groot woord, want de Choharis Law Group heeft naar het zich laat aanzien welgeteld één (1) klant: Sint Maarten. De aanduiding groep is ook een tikkeltje overdreven, want naast de naamgever is er nog slechts één andere werknemer. Maar daar staat tegenover dat het geen doorsnee advocatenpraktijkje betreft, maar – naar eigen zeggen uiteraard – een heuse boutique law firm.

Commercieel gaat het de ‘Group’ niet voor de wind. Werd in 2018 nog 344.970 dollar omzet gehaald, in 2019 daalde die tot 289.910 dollar om in 2020 zelfs naar een schamele 55.250 dollar te kelderen, zo blijkt uit openbare bronnen (opensecrets.org). Probeer daarvan maar eens voor twee groepsleden de schoorsteen rokend te houden. Dus begrijpelijk dat Choharis probeert new business binnen te hengelen. Hoewel new? Het lijkt er meer op dat hij het werk waarvoor hij reeds door Sint Maarten is betaald (aannemend dat daarvoor niet de liquiditeitssteun uit Nederland moet worden aangesproken) nog een paar keer denkt te kunnen verkopen. De regeringspartijen op Sint Maarten geven hoog op

van Choharis. Maar of hij echt zo'n internationaal gerenommeerde, in volkerenrecht gespecialiseerde expert is als in Philipsburg wordt opgescheept, valt te betwijfelen. Voordat de Choharis Law Group Sint Maarten aan de haak wist te slaan, werkte de boetiekmfirma enkele jaren voor het National Human Rights Committee van Qatar. Als dat geen vette contradictio in terminis is... Weinig landen immers waar de mensenrechten in naam van schaamteloos rijke sjeiks zo vertrouwd worden als in het Arabische emiraat.

Wat Kadushi's nieuwsgierigheid prikkelt, is de vraag waarom Sint Maarten voor het aanklagen van Nederland om racistisch gemotiveerde onderdrukking uitgerekend een lobbyist inhuurt van een land dat zich godsgruwelijk te buiten gaat aan slavernij, zoals bij de bouw van de stadions waarin volgend jaar het wereldkampioenschap voetbal wordt gespeeld.

12 juni 2021

16 | En nu de tanden erin

Als bondscoach Frank de Boer Oranje net zo vakkundig op scherp weet te zetten als Nationale Ombudsman Reinier van Zutphen deze week met de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties deed, is Nederland bij voorbaat verzekerd van de Europese titel. Wie het gesprek van Van Zutphen - oud-rechter te Willemstad - met de commissie heeft gezien, zal op het puntje van zijn/haar stoel hebben gezeten.

De bijeenkomst was bedoeld ter voorbereiding op het debat dat de commissie woensdag heeft met minister

Wouter Koolmees (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) en de staatssecretarissen Mona - van de pannenkoeken - Keijzer (Economische Zaken en Klimaat) en Raymond Knops (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) over het 'ijkpunt bestaanszekerheid' in Caribisch Nederland oftewel in gewone mensentaal: de ten hemel schreiende armoede.

Wat een warming up! Bij wijze van spreken tot de tanden toe gewapend kunnen de commissieleden de confrontatie aangaan met bewindslieden die de grootste onzin verzinnen en nog grotere drogredenen aanvoeren om maar niet te doen wat ze, gegeven hun zorgplicht voor alle Nederlanders dus ook de bevolking van de BES-eilanden, behoren te doen, betoogde de ombudsman gepassioneerd.

Nu maar hopen dat de commissieleden iets van zijn vuur meenemen naar het debat. Want daar is alle reden toe: van het in 2010 beloofde 'aanvaardbare voorzieningenniveau' is bitter weinig terechtgekomen. Alleszeggend is dat de wet op gelijke behandeling nog altijd niet van kracht is in Caribisch Nederland. Kadushi begrijpt wel waarom: als dat gebeurt, wacht 'Den Haag' een eindeloze reeks rechtszaken van inwoners, bedrijven en organisaties op Bonaire, Sint Eustatius en Saba die op vrijwel alle beleidsterreinen aanwezig, niet goed te praten ongelijkheden zullen aanvechten.

Hoort u het rechters al vol verbazing vragen: Bent u door het faillissement van uw werkgever werkloos geworden en bestaat er in uw gemeente geen ww? Heeft u een kind dat intensieve zorg nodig heeft en u komt niet in aanmerking voor de dubbele kinderbijslag zoals uw landgenoten aan de kille kant van het land? Wilt u investeren in verduurzaming, maar heeft

u geen toegang tot nationale subsidieregelingen terwijl multinationals daar ten gerieve van hun aandeelhouders ongehinderd in kunnen graaien? Eet u om de dag omdat de onderstand maar de helft van de kosten van levensonderhoud dekt? Geen openbaar vervoer? Dat meent u niet...

De vraag is of de commissie - met dank aan de ombudsman - dit keer verder durft te gaan dan wat gegrom en een enkel blafje. Na bijna 11 jaar afgebluft te zijn, mogen eindelijk de tanden er wel eens echt in worden gezet als de bewindslieden opnieuw niet thuis geven, bijvoorbeeld omdat ze demissionair zeggen te zijn ("drogreden") en dus geen grote beslissingen kunnen nemen ("flauwekul"). Alsof er veel geld voor nodig zou zijn om de beschamende sociaal-maatschappelijke achterstelling van Caribisch Nederland weg te werken.

Een enkel procentje van bijvoorbeeld de 5 miljard aan coronauitgaven die het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport niet weet te verklaren, is meer dan voldoende om van de drie kleine, bij elkaar 26.000 zielen tellende bijzondere gemeenten modelsamenlevingen te maken, zonder hongerarmoede, met gelijke ontwikkelingskansen voor iedereen, een fatsoenlijke infrastructuur, een duurzame economie, een beschaafd sociaal vangnet, adequate natuurbescherming, behoorlijk gehuisveste scholen, etc. etc.

En wat het Nederlandse voetbalelftal betreft: dat gaat echt geen kampioen worden. De Boer is immers bij lange na geen Van Zutphen.

14 juni 2021

17 | De schaamte voorbij

Kadushi is ruim een etmaal te laat. Niet uit protest tegen het honorarium dat de geestelijk vader van deze website columnisten gunt; namelijk niets, behalve dan de eer voor een publiek van inmiddels bijna 80.000 lezers te mogen schitteren. De vertraging is ook niet veroorzaakt door wat in koninkrijksverband vaak wordt aangevoerd om niet te doen wat je moet doen: beperkte uitvoeringskracht. Nee, alle voorgaande aanzetjes van deze column kwamen niet door de zelfcensuur. Wegens onwelvoeglijk taalgebruik. Kadushi was boos, al sinds woensdag en is dat nog steeds. Want:

Wat een beschamende vertoning was dat, het debat van de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties met niet één, niet twee, maar liefst drie bewindslieden: minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de staatssecretarissen Keijzer van Economische Zaken en Klimaat en Knops van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de armoede in Caribisch Nederland. De eerste kreeg het dossier pas onlangs in de maag gesplitst na een stoelendans in het kabinet en straalde dat ook uit: “Geen idee waar het over gaat, ik wil het ook helemaal niet weten en wat een geluk dat ik demissionair ben en niks meer hoeft”, zag je hem denken.

Keijzer, een van de zeldzame Volendamers voor wie ondanks de lage drempel kennelijk geen carrière in de palingpopsector was weggelegd, is er vier jaar lang in geslaagd te doen alsof de eilanden - “Hoe heten ze ook al weer?” - niet bestaan. Afgaande op het filmpje dat ze voor haar verkiezingscampagne maakte, is het

bakken van pannenkoeken Mona's grootste talent. In reactie op het verwijt van de commissieleden dat ze zo weinig heeft gedaan om de belofte van het kabinet in te lossen de kosten van levensonderhoud op de BES-eilanden te verlagen, gaf ze haar opvolger het advies de buidel te trekken voor de verduurzaming van de energieproductie. Zij kan dat niet, want demissionair... De grootafnemer van Dokter Oetkers pannenkoekenmix vergat er bij te vertellen dat er al jaren uitgewerkte verduurzamingsplannen op haar bureau liggen te verstoffen.

Knops verweerde zich kranig tegen de kritiek dat het kabinet te weinig urgentie toekent aan de bestrijding van de armoede. Hij sneerde naar Bonaire omdat daar een net aangelegde rotonde wegens een ontwerpfout weer kan worden opgebroken, terwijl hij op Sint Eustatius met een onder zijn regie tot standgekomen en ook door hem hoogstpersoonlijk geopende rotonde (er zitten er nog twee in de pijplijn!) heeft laten zien wat daadkrachtig besturen is. Nu nog een voorlichtingscampagne om de zwerfgeiten te leren dat je de rotonde rechtsom moet nemen en het succes van de Nederlandse ingreep op het eiland is compleet.

Nationale ombudsman Reinier van Zutphen die de argumenten van het kabinet om niks te doen als drogredenen en flauwekul heeft afgeserveerd, verklaarde bij het kijken naar het debat plaatsvervangende schaamte te hebben gevoeld. Een rake typering, want het onwillige trio bewindslieden zelf is de schaamte ver voorbij. En nu kijken of de Kamer ze daarmee laat weggkomen: er komt over anderhalve week namelijk nog een vervolg met het indienen van moties.

18 | De zielige melkkoe

Curaçao is een rijk land. Alleen is de rijkdom heel erg oneerlijk verdeeld. Nergens in het Koninkrijk is de tweedeling tussen steenrijk en straatarm zo groot als op Curaçao. Een kleine groep handige ondernemers zwemt in de florijnen terwijl een meerderheid van de bevolking de grootste moeite heeft rond te komen en nog eens vele duizenden daarin helemaal niet slagen. Met dank aan een decennialang in stand gehouden corrupt systeem met als uitwassen een selectief incassobeleid van de belastingdienst en het ongemoeid laten van de gokmafia.

Daarin lijkt verandering te komen. Onder druk van Nederland wordt de belastingdienst stevig opgeschud. En de net afgetreden minister van Financiën Gijsbertha heeft zijn opvolger een wetsvoorstel nagelaten dat er in voorziet dat de e-gamingsector eindelijk, al is het nog maar een beetje, belasting moet gaan betalen.

Een lakse overheid - waar waren de volksvertegenwoordigers eigenlijk? - heeft het mogelijk gemaakt en jarenlang toegelaten dat een handjevol sluwe zakenlieden zich verrijkte met de handel in sublicenties voor het exploiteren van online kansspelen. Notarissen, advocaten, accountants, fiscalisten en trustbazen profiteerden volop mee door in ruil voor riant vergoedingen constructies te bedenken om de miljardenomzet buiten het zicht van de bovenwereld te houden.

Was het maar zo dat de bevolking van Curaçao er ook nog een graantje van had meegepikt... Het tegendeel

is het geval. Geen rooie cent! Het eiland heeft er bovendien een bedenkelijke reputatie mee verworven als facilitator van internationale criminele organisaties die webcasino's gebruiken om winsten uit drugs-, mensen- en wapenhandel wit te wassen en door te sluizen naar terroristische organisaties. Het zal menig fatsoenlijke investeerder hebben afgeschrikt om zaken te doen op, met of via Curaçao.

De nieuwe wet moet er voor zorgen dat de e-gamingsector een paar procent belasting gaat afdragen. Dat is al gauw goed voor enkele honderden miljoenen extra landsinkomsten. Geld waarmee de kwaliteit van het onderwijs kan worden verbeterd, de gezondheidszorg (inclusief het in geldnood verkerende ziekenhuis) overeind kan worden gehouden en de jeugdwerkloosheid (50%) kan worden bestreden.

Het gokwereldje is uiteraard mordicus tegen, want allergisch voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Een krant had ook nog met ze te doen en kopte dat de minister de goksector als melkkoe wil uitpersen. En dat over zakenlieden die, na zich over de ruggen van gewone Curaçaoënaars te hebben verrijkt, op de achterste poten staan omdat een zeer bescheiden bijdrage van ze wordt verlangd waarmee de toekomst voor iedereen op het eiland er wat beter op kan worden gemaakt. Melkkoe? In een schaapswolletje gestoken geldwolven zul je bedoelen!

19 | De smoes van Keijzer

Staatssecretaris Mona Keijzer van Economische Zaken en Klimaat is groot voorstander van de verdere verduurzaming van de energieproductie in Caribisch Nederland. Daar moet stevig in worden geïnvesteerd, betoogde zij hartstochtelijk ten overstaan van de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties. Zij staat dan ook vierkant achter het plan van het Water- en Energiebedrijf Bonaire (WEB) om het huidige aandeel duurzame energie van 30% te verhogen naar 70 tot 80%. Dat leidt bovendien tot lagere tarieven. Meteen doen, vindt de bewindsvrouw. Helaas is het kabinet demissionair en dus kan ze niets anders dan het over te laten aan haar opvolger, zei ze er snel achter aan.

Keijzer klonk overtuigend, maar deugen deed haar uitleg niet. Het (door onafhankelijke experts doorgerekende) WEB-plan ligt immers al sinds vorig jaar zomer op haar bureau. Maanden voordat het kabinet zijn ontslag aanbood, had zij de knoop dus kunnen doorhakken. Tegenover de Kamer speelde de CDA-politica de vermoorde onschuld, haar excuus is echter niets anders dan een smoes om te verdoezelen dat zij haar zorgplicht jegens de burgers van Caribisch Nederland heeft verzaakt. Vooral door haar gebrek aan dadendrang is er van de door het kabinet beloofde verlaging van de kosten van levensonderhoud op de BES-eilanden bedroevend weinig terechtgekomen.

In plaats daarvan heeft WEB - omdat de olieprijs op de wereldmarkt stijgt - noodgedwongen de elektriciteitstarieven per 1 juli fors moeten verhogen.

Als Keijzer een jaar geleden had gedaan wat ze had moeten doen - het WEB-plan omarmen - had het elektriciteitsstarief op Bonaire in plaats van verhoogd verlaagd kunnen worden. Kamerlid Attje Kuiken (PvdA) probeert nog te redden wat er te redden valt met een motie waarin het kabinet wordt gevraagd WEB te helpen bij het vinden van de benodigde fondsen. Zelfs dat is te veel gevraagd, want - zo verklaarde staatssecretaris Knops namens partijgenote Keijzer - het kabinet is demissionair.

De bewindsman wees er bovendien op dat er naar aanleiding van een andere motie (van de D66'ers Boucke en Wuite) opdracht is gegeven aan TNO om input te leveren voor het ontwerpen van een routekaart naar een klimaatneutrale energieproductie in Caribisch Nederland. Ook dat is illustratief voor hoe Den Haag met de eilanden omspringt: vooruitschuiven wat je vooruit kan schuiven. Kadushi zou wel eens willen weten hoeveel procent van het bedrag dat het kabinet zegt uit te geven aan de eilanden in de zakken van consultants verdwijnt.

Met bewindslieden die de afgelopen jaren al zo weinig wilden en nu helemaal niks meer willen, is het te hopen dat er snel een nieuwe regering aantreedt die wel haar verantwoordelijkheid neemt voor de toch al achtergestelde inwoners van de bijzondere gemeenten. Voorlopig zijn die - met dank aan Keijzer - per 1 juli weer een stuk armer gemaakt.

20 | Wie betaalt bepaalt

En: wie schrijft die blijft. Misschien is dat spreekwoord wel de drijfveer van het College financieel toezicht om maar brief op brief naar de eilanden te sturen met de repeterende constatering dat het financieel beheer niet op orde is, geen opvolging is gegeven aan eerdere adviezen en alweer een deadline is gepasseerd. De brieven en persberichten van het Cft klinken als een grijs gedraaide plaat.

In de eerste jaren na 2010 gold misschien nog het excuus dat de achterstand in het op een rijtje krijgen van de overheidsfinanciën op de eilanden lichtjaren groot was. Dat was vanaf 1954 immers altijd met de natte vinger gedaan. Ruim een halve eeuw maalde daar niemand om. Waarom zou je ook als volksvertegenwoordiger... Dan is het schrikken als er opeens een onafhankelijke toezichthouder uit het moederland afdaalt die je wijst op optelfouten en of, nog vervelender, je boekhoudkundige trucjes doorziet.

Begrotingen, uitvoeringsrapportages en jaarrekeningen deugen - behalve op Saba, maar daar passen de bonnetjes in een halve schoenendoos - ondanks alle aanwijzingen van de rekenmeesters van het Cft en de vervanging van telramen voor snelle computers - nog steeds niet. Dat heeft het rondje van het Cft de afgelopen weken langs de eilanden weer duidelijk gemaakt.

Er zijn ook deze keer, zoals dat heet, indringende gesprekken gevoerd. Kadushi heeft er geen koffiedik voor nodig om te voorspellen dat het niets uithaalt,

zoals ook al die ge-copypaste brieven met verwijten en aanbevelingen geen zier helpen. De leden van het Cft - wat kost het in stand houden van die club, inclusief reiskosten, eigenlijk? - hebben zich laten opzadelen met een mission impossible. Bij het ontwerpen van de Rijkswet financieel toezicht is nagelaten de spreekwoordelijke stok achter de deur mee te leveren.

Het is een klein wonder dat de Cft'ers nooit de pijp aan Maarten hebben gegeven. Maar na 11 jaar mopperen lijkt hun engelengeduld te worden beloond: 'met dank aan' de coronacrisis moeten Curaçao, Aruba en Sint Maarten voortaan wel naar hun adviezen luisteren. Want aan de liquiditeitssteun stelt Den Haag voorwaarden, onder meer op het gebied van financieel beheer. Wie daar niet aan voldoet, kan fluiten naar de volgende lening. Dat blijkt te werken. Terwijl de rijkswet Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling nog niet eens van kracht is, gaan de regeringen voor elk briefje uit Nederland door de knieën als de uitbetaling van een volgende tranche liquiditeitssteun maar even wordt opgeschort.

Het is jammer (en dat is een understatement) dat de achtereenvolgende regeringen de adviezen van het Cft al die jaren in de wind hebben geslagen. Hadden ze wel geluisterd, dan waren burgers en bedrijven minder hard geraakt door de coronacrisis dan nu het geval is. Wist u trouwens dat het spreekwoord 'Wie schrijft die blijft' oorspronkelijk betekende dat je boekhouding op orde moet zijn?

21 | Zuurpruimen

Bonaire moet zich minder afhankelijk maken van import door meer zelf aan land- en tuinbouw te doen. De onder leiding van projectleider Maurice Adriaens opgebloeide dienst Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV) is volop aan het uitproberen welke groente- en fruitsoorten het beste gedijen op het eiland. Van één soort staat dat al vast, maar daar zijn er dan weer te veel van: zuurpruimen.

Kadushi zal niet beweren dat Bonaire het paradijselijkste stukje Nederland is, want dat is Saba. Maar Bonaire is als ‘zonnigste gemeente’ een goede tweede. Van de vliegtuigtrap loop je zo een tot leven gewekte vakantiebrochure binnen: de zon, het verkoelende briesje, de onwaarschijnlijk blauwe zee, het levendige Kralendijk met zijn gezellige terrasjes en uitstekende restaurants, de natuur, rust en ruimte...

Natuurlijk, de medaille heeft ook een heel wat minder glanzende kant: de armoede, de lange wachtlijst voor een betaalbare huurwoning, het huiselijk geweld, de beperkte voorzieningen op het gebied van jeugd- en ouderenzorg, de extreem hoge prijzen in de supermarkt, de slechte wegen, de geiten en de ezels die de natuur opvreten...

En ja: het is waar dat het Bestuurscollege niet overloopt van daadkracht, overheidsdiensten niet vooruit te branden zijn, de eilandsraad tussen de vorige en de volgende verkiezing in diepe winterslaap verkeert en Den Haag er maar niet in slaagt de Caribische werkelijkheid te doorgronden. Wie - zelfs

met twee banen - de maand niet kan rondkomen, met drie generaties onder een lekkend dak woont, de kinderen zonder ontbijt naar school moet laten gaan of vanwege alweer een tariefsverhoging noodgedwongen de koelkast heeft uitgezet, heeft redenen te over om te klagen.

Gek genoeg zijn het echter juist meestal types met een dikke portemonnee die - vanaf hun porch met uitzicht op de menshoge (want privacy!) muur die de tuin omsluit - via social media steen en been klagen over wat er - in hun ogen - allemaal mis is. Het is nooit goed of het deugt niet, ook als het wel goed is en deugt. Komt hun hoge zuurgraad voort uit verveling of spelen de Hollandse genen op?

Nu zult u zeggen: Die Kadushi is dan vast en zeker ook een makamba, want die kan er ook wat van. Dat is zo, maar die zal het niet in zijn kaaskop halen om - als hij ooit nog eens het voorrecht mag genieten op Bonaire te wonen - de gastvrijheid van de Bonairiaanse gemeenschap te misbruiken door stemmingmakende commentaren te posten. Daar wordt het eiland echt niet beter van.

24 juli 2021

22 | Pirates of the Caribbean

Politiek Den Haag is met reces. Ook de nieuwe leden van de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties krijgen de kans bij te komen van een buitengewoon hectische start. Amper beëdigd moesten ze meestemmen over een motie van

wantrouwen tegen het kabinet. Ook op het terrein van de Koninkrijksrelaties was er sprake van een jumpstart met meteen drie commissiedebatten, een plenair debat - dat maar liefst 14 moties opleverde - en delegaties van alle eilanden op de koffie.

Het zonnige deel van het Koninkrijk weet zich vertegenwoordigd door drie commissieleden met een Caribische achtergrond: Jorien Wuite (D66), Don Ceder (ChristenUnie) en Sylvana Simons (BIJ1). Een ongekennde 'luxé', want de afgelopen jaren was er merkwaardig genoeg in de Kamer helemaal niemand te vinden met Caribische wortels. Hoe hebben de tropische varianten van de Drie Musketers zich gewerd in deze eerste maanden?

Ze hebben zich zeker laten gelden. Overigens op zeer uiteenlopende manieren en met dito resultaten. Wuite en Ceder hebben hun stempel gedrukt op de agenda van de commissie en het verloop van de debatten over o.a. de omstreden rijkswet Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling, het herstel van de democratie op Sint Eustatius en de armoedebestrijding in Caribisch Nederland. Beiden hebben zich ook geroerd door het indienen van behoorlijk kritisch getoonzette schriftelijke vragen.

Wuite en Ceder maakten het minister Koolmees (SZW) en de staatssecretarissen Knops (BZK) en Keijzer (EZK) knap lastig. Die moesten geregeld hun toevlucht zoeken tot wat Nationale ombudsman Reinier van Zutphen als drogredenen heeft afgeserveerd. Zowel Wuite als Ceder kregen moties - ook al waren deze door de bewindslieden ontraden - aangenomen door slim in de wandelgangen voldoende steun bij andere partijen te verwerven.

Hoe anders is het Simons vergaan. Als eenmensfractie leek ze bij alle Kamerdebatten tegelijk aanwezig met de drang een stevig partijtje mee te blazen. In de commissie Koninkrijksrelaties ging ze er met gestrekt been in en reageerde ze verongelijkt dat haar pleidooi om Curaçao, Aruba en Sint Maarten onvoorwaardelijke begrotingssteun te verlenen geen weerklank vond bij de andere partijen. Verbazing wekte ze door een motie te steunen die er toe had kunnen leiden dat Bonaire deze zomer zonder brandstof komt te zitten.

Deze week kwam BIJ1 ook nog eens lelijk in het nieuws door het royeren van de nummer 2 van de partij, de op Curaçao geboren Quinsy Gario. De partij van de inclusie en de verbinding is in een pijnlijke discussie verwickelt waarbij partijprominenten de ‘witte meerderheid’ in het bestuur openlijk van racisme betichten. Vandaag houdt de partij een (reeds geplande) ledenvergadering waar de kwestie Quinsy - UIT1 - Gario zal worden toegelicht.

31 juli 2021

23 | Ultieme broedermoord

Wat zou ‘toxische mannelijkheid’ zijn? Quinsy Gario schijnt er last van te hebben. Of beter gezegd: niet hijzelf, maar de dames die het voor het zeggen hebben bij BIJ1: partij- en fractieleider Sylvana Simons, partijvoorzitter Jursica Mills en bestuurslid/ fractiemedewerker Rebekka Timmer.

Quinsy’s mannelijkheid schijnt zo toxisch te zijn dat ze er zelfs met zijn drieën niet tegenop kunnen. Terwijl

Simons in debatten met premier Rutte toch heeft laten zien haar mannetje te staan, pardon: een powerwoman te zijn. Als het aan haar had gelegen, was de minister-president al op haar eerste dag als Kamerlid uit het Torentje verwijderd. Al was dat niet vanwege diens toxische mannelijkheid...

In eendrachtige samenwerking is het Simons, Mills en Timmer wel gelukt de nummer twee van BIJ1 Gario op de knieën te krijgen. Vanwege diens 'toxische mannelijkheid' waardoor sommigen in de partij zich 'onveilig' zouden voelen. De toevoeging van het partijtribunaal dat het niet iets 'me-too-achtigs' was, maakt de verbanning alleen maar raadselachtiger. Of de bezwaren tegen Gario nu terecht of onterecht zijn, vaststaat in elk geval dat het interne klimaat bij BIJ1 knap toxisch is.

Niet alleen speelt er kennelijk een man/vrouw ding, het gaat ook over zwart/wit tegenstellingen en Antilliaan versus Surinamer. Allemaal zaken die je juist niet zou verwachten bij een club die voor inclusie en verbinding zegt te staan. Maar het is zoals het huis van de schilder dat van de hele straat het slechtst in de verf staat. In zo'n slangenkuil als BIJ1 lijkt te zijn, kan het dus gebeuren dat Gario op de denkbeeldige brandstapel wordt gezet en degenen die het vuur aansteken zichzelf vervolgens tot slachtoffer uitroepen.

Want dat laatste deden Simons, Mills en Rebekka. Met een strak geregisseerd publiciteitsoffensief werd Gario afgefakkeld als manipulator, stoker, intrigant, zindoordrijver, seksist en wegloper. Niet dat hij een lieverdje is, allesbehalve. Hij vervult de rol van activist met verve en deed dat ook binnen de partij als hij misstanden (zoals onverenigbare dubbelfuncties, pestgedrag en kongsi-vorming) waarnam.

De partij/fractie leider sprak van het Paard van Troje waarmee ze het mes in de rug van haar voorheen-runner up nog een keertje ronddraaide als vervolmaking van de ultieme broedermoord. Er volgde ook nog een trap na: bij de verkiezingen van maart kreeg Gario maar tweeduizend stemmen, sneerde Simons verongelijkt richting degenen die het waagden het voor de verschoppeling op te nemen zoals de complete afdeling Den Haag die zich van BIJ1 heeft afgesplitst.

Er waren ‘signalen’ van tien partijgenoten/s en een rapport van een onafhankelijk bureau waarvan het bestuur zegt heel erg geschrokken te zijn, maar dat angstvallig geheim wordt gehouden. Passend in het patroon is het verwijt aan kritische media desinformatie te verspreiden. Voor de publieke terechtstelling van Gario is, juist vanwege de geheimzinnigheid, inderdaad veel aandacht. De meest rake samenvatting kwam van Volkskrant-columnist Aleid Truijens:

“Wij weten niet wat de ware motieven van alle betrokkenen waren. De scheidslijn tussen pijn en gespeelde pijn is dun. De geslepenheid en schijnheiligheid van mensen waar het om macht en ego’s gaat, is niet te onderschatten.”

7 augustus 2021

24 | De integriteit verliest

De beëdiging van een parlementariër hoort iets feestelijks te zijn. De installatie van Benny Sevinger als

lid van de Staten van Aruba geeft allerm minst aanleiding tot enig vreugdegevoel. Het omgekeerde is het geval. Dat het zo ver heeft kunnen komen dat de oud-minister uit de kabinetten Eman I en II gisteren ten overstaan van gouverneur Boekhoudt de eed heeft mogen afleggen, is een triest dieptepunt voor de Arubaanse democratie en een schandvlek op het Koninkrijk.

S. wordt door het Openbaar Ministerie verdacht van corruptie tijdens zijn ministerschap. Hij zou onder meer met de toewijzing van overheidsterreinen bevriende relaties hebben bevoordeeld en daar zelf ook van hebben geprofiteerd. Het zijn geen kinderachtige verdenkingen. Het OM is dan ook in het 'Avestruz' (struisvogel) geheten onderzoek niet over één nacht ijs gegaan.

Dat neemt niet weg dat iedereen wordt geacht onschuldig te zijn totdat de rechter anders oordeelt. Dat geldt ook voor S. als burger. Maar voor een politicus zou zo'n ernstige verdenking redenen moeten zijn om in afwachting van een vonnis een stap opzij te doen. Dat heeft verdachte S. niet gedaan. Integendeel: Hij heeft zich kandidaat gesteld voor de Statenverkiezingen van 25 juni en behaalde voldoende voorkeursstemmen om zijn statenlidmaatschap te prolongeren.

Zijn beëdiging werd uitgesteld omdat hij zittend in voorarrest geen invulling kan geven aan zijn taken als parlementariër, zo redeneerde de gouverneur even wijs als moedig. Dinsdag werd het voorarrest opgeheven: het onderzoek is zo goed als afgerond en het OM gaat de tenlastelegging formuleren. S. werd bij het verlaten van de gevangenis onthaald als een held. Onder meer door AVP-leider Mike Eman. De oud-premier herhaalde nog maar eens dat zijn partijgenoot

slachtoffer is van politieke vervolging. En S. liet zijn advocaat meteen een brief sturen naar de gouverneur met het verzoek alsnog en wel zo snel mogelijk te worden beëdigd.

De kandidaatstelling van S., het verwijt aan het adres van het OM en het zich ondanks de serieuze verdenkingen zich in afwachting van de rechtszaak niet tijdelijk laten vervangen, wijzen erop dat de Arubaanse Volkspartij de weg in de democratische rechtstaat kwijt is. Het morele kompas liet de partij vijf jaar geleden ook al in de steek toen bleek dat (de inmiddels veroordeelde) minister Paul Croes in ruil voor giften van zakenlieden gunsten had verleend, maar niet werd ontslagen.

Voor de kiezers was dat aanleiding om de AVP na de historische zege van 2013 (13 van de 21 zetels) vier jaar later naar de oppositiebankjes te verbannen en in juni van dit jaar de tweede achtereenvolgende nederlaag te bezorgen. Eigen schuld, dikke bult, zeg je dan. Maar het zijn helaas niet alleen de veroorzakers die schade oplopen: ook het toch al broze vertrouwen van de burger in de politiek is ondermijnd. De beëdiging van S. voelt daarom als een nederlaag: bestuurlijke integriteit legt het af tegen politiek opportunisme.

14 augustus 2021

25 | Formatie met vakantie

De formatie in Nederland heeft de afgelopen tijd kennelijk ergens op een strandbedje in een zonnig oord liggen luieren, want er zit geen millimeter beweging in.

Sinds de Kamerverkiezingen zijn er alweer 5 maanden verstreken en al die tijd moeten we die goedkope smoesjes van bewindspersonen aanhoren dat ze niks kunnen (lees: willen) doen aan bijvoorbeeld de ten hemel schreiende armoede in Caribisch Nederland omdat ze demissionair zijn. Niet dat ze het voor de val van Rutte III zo veel beter deden.

Heel Bonaire, Sint Eustatius en Saba en iedereen daarbuiten die de inwoners van de bijzondere gemeenten een warm hart toedraagt, hopen dan ook dat er snel een nieuw kabinet aantreedt dat richting de overzeese landgenoten minder gierig, betweterig, discriminerend, onverschillig, hardvochtig en bot is. Om het formatieproces een duwtje te geven heeft Kadushi als onbezoldigd vrijwilliger ten behoeve van het regeerakkoord alvast een te copypasten hoofdstuk over Caribisch Nederland geschreven:

Caribisch Nederland doet mee

De bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba maken volwaardig deel uit van het Nederlandse staatsbestel. Niettemin blijft het voorzieningenniveau op een aantal terreinen achter bij Europees Nederland en leven veel inwoners (tot ver) onder de armoedegrens. Het kabinet geeft prioriteit aan het realiseren van een gelijkwaardig voorzieningenniveau, armoedebestrijding en verduurzaming. Speerpunten zijn:

- Van toepassing verklaren en implementeren van alle gelijke behandelingswetten
- Borging van goed (integer) bestuur en versterking

- van de lokale uitvoeringscapaciteit
- Het zo snel mogelijk doch uiterlijk in 2023 realiseren van een reëel bestaansminimum door verhoging van het minimumloon/uitkeringen en verlaging van de kosten van levensonderhoud
 - De invoering van een vorm van ww
 - Professionalisering jeugd- en ouderenzorg inclusief huisvesting/opvang
 - Uitbreiding aanbod her/bij/ omscholingsprogramma's/levenlanglerenconcept/ volwassenen- en tweedekansonderwijs
 - Bibliotheken worden kenniscentra
 - Versterking en verbreding lokale economie (o.a. landbouw/veelteelt/visserij, ecotoerisme, ontwikkelen van duurzame exportproducten etc.)
 - Oprichting BES-bank om betalingsverkeer tussen Europees en Caribisch Nederland te vereenvoudigen en betaalbaar te maken
 - Inhaalslag infrastructuur (met name de wegen, maar bijvoorbeeld ook huisvesting onderwijs, zorg, sport en buurtfaciliteiten)
 - Gratis openbaar vervoer
 - Betaalbare/betrouwbare intereilandelijke lucht/ ferryverbindingen
 - Bescherming natuur inclusief koraal, o.a. door zuivering van afvalwater
 - Maximale verduurzaming van de energieproductie
 - Actieve bevordering elektrisch vervoer (over land en water en door de lucht)
 - Ontwikkeling living lab voor op verduurzaming gerichte innovaties
 - Digitalisering van dienstverlening overheid
 - Taken en bevoegdheden gezaghebbers in lijn brengen met burgemeesters
 - Vestigingsbeleid om bevolkingsgroei te reguleren
 - De Vrije Uitkering wordt afgestemd op de reële uitvoeringskosten van de eilandelijke taken

- BZK wordt namens alle ministeries portefeuillehouder. BZK bepaalt in samenspraak met de eilandbesturen de prioritering. Voor de financiering wordt een fonds gecreëerd waarvan BZK beheerder is. Voor beleidsvorming wordt waar nodig een beroep gedaan op de specifieke deskundigheid binnen collega-ministeries. Voor besluitvorming hebben de openbare lichamen alleen met BZK te maken. Voor het toezicht op de uitvoering wordt een tijdelijke projectorganisatie ingericht die zorgdraagt voor samenhang en voortgang en kan worden opgeheven zodra de voorzieningen een basisniveau hebben bereikt.

21 augustus 2021

26 | Het echte Curaçao?

“Dit is het echte Curaçao”. Jaïr Ferwerda (bekend van de flauwe pauzefilmpjes bij Jinek waarin bewindslieden en Kamerleden zich laten verleiden als circusaapjes een kunstje te doen) stelde het zonder een hoorbaar spoortje van ironie vast tijdens zijn bezoek aan een met een tsunami van champagne en cocktails overspoelde zondagmiddag te midden van gefortuneerde landgenoten die hun bootje wekelijks aan de boardwalk bij Barbara Beach afmeren om met lotgenoten van het “echte” Curaçao te genieten.

De aflevering van Hai Society (een nogal mislukte kopie van Glamourland) die RTL eerder deze week uitzond, was geheel gewijd aan Curaçao. Of beter gezegd: aan stinkendrijke Hollanders die er mede dankzij gunstige belastingfaciliteiten en met voortdurend een glas in de

hand aan de vervulling van hun levensmissie ‘werken’: nog rijker worden. Althans, die indruk wordt door de programmamakers gewekt.

Ferwerda (een nogal mislukte kopie van Glamour-presentator Gert-Jan Dröge) liet in zijn kinderlijke bewondering voor zijn zongebruinde gesprekspartners na de vraag te stellen of het niet schuurt hun rijkdom zo schaamteloos breed te laten hangen (en op televisie te etaleren) terwijl half Curaçao is aangewezen op de voedselbank.

Kadushi vraagt zich af of de geportretteerden gelukkig zijn met de uitzending. Ze werden neergezet als Makamba’s in de meest walgelijke betekenis. Louter omwille van de kijkcijfers (= reclame-inkomsten) flanste een luie redactie zo goedkoop mogelijk (het duurst waren vermoedelijk de tickets, als die al niet gesponsord zijn) een flutprogramma in elkaar om de Nederlandse televisiekijker het “echte Curaçao” voor te schotelen.

Het échte echte Curaçao geeft allesbehalve aanleiding voor met kaviaar belegd amusement. Ook al trekt het toerisme en daarmee de economie weer aan, de armoede op het eiland is even wijdverbreid als diep. Curaçao stond er al voor de coronacrisis beroerd voor als gevolg van het onvermogen van de lokale politiek en de onverschilligheid van Den Haag. Dat geldt overigens ook voor Aruba, Sint Maarten en (zelfs) voor de bijzondere gemeenten Bonaire en Sint Eustatius.

Zolang bestuurders aan beide zijden van de oceaan als onderhandelaars tegenover elkaar staan en niet als bondgenoten naast elkaar, blijven de eilanden de tweede (of derde rang) van het Koninkrijk der Nederlanden. Ten koste van de bevolking. Wie maakt daar eens een tv-programma over?

27 | Een gaaf kutland

Nederland is een gaaf land, vindt (demissionair) minister-president en onverbeterlijk optimist Mark Rutte. Een andere BN'er, nationale brompot Johan Derksen, ziet het heel anders. Die vindt Nederland - excusez le mot - een kutland. Wie heeft gelijk? In de ogen van Kadushi valt er op het land zelf weinig aan te merken. En ook de voorzieningen kunnen er prima mee door. Maar voor een goed georganiseerd en rijk land gaat er wel heel veel steeds vaker mis.

Kijk naar het toeslagenschandaal waarbij de belastingdienst tienduizenden gezinnen in diepe ellende joeg door ze ten onrechte - veelal alleen maar vanwege hun niet-Nederlands klinkende familienaam - van fraude te beschuldigen. Of het binnenparaderen van de Tweede Kamer door openlijk met nazisme en fascisme flirtende Forum voor Democratie-engerds waardoor de vreemdelingenhatende PVV ineens een stuk minder extreem lijkt.

Het zijn niet alleen de overheid en de politiek waar een bedenkelijke trend te bespeuren valt. Jongeren op vakantie schoppen elkaar dood, een twaalfjarige steekt een leeftijdgenoot neer, vaccinatieprikkers van de GGD worden bedreigd, bij een journalist die kritisch bericht over corona-ontkenners wordt een molotovcocktail naar binnen gegooid, corrupte douaniers in de Rotterdamse haven rollen de rode loper uit voor de cocaïnemaffia en - als voorlopig jongste dieptepunt - met den Bijbel onder het kussen opgevoede pubers verwelkomen op het nippertje aan onthoofding ontsnapte Afghaanse vluchtelingen met

leuzen als ‘rot op’, ‘Auschwitz back for blacks’ en ‘eigen volk eerst’.

Dat laatste kreeg ook Tweede Kamerlid Laura Bromet (GroenLinks) ingepeperd omdat zij het waagde haar verblijf op Bonaire - vanwege het Interparlementair Koninkrijksoverleg - aan te grijpen om zich te verdiepen in de armoede op het eiland. Ze plaatste er een tweet over. Het leverde honderden reacties op van (uiteraard meestal van veelzeggende schuilnamen gebruikmakende) afzenders dat ze eerst maar de armoede en woningnood in ‘eigen land’ moest oplossen... De enkeling die erop wees dat Bonaire toch echt ook Nederland is, kreeg eveneens een lading bagger over zich uitgestort.

Alleen al het simpele feit dat Bromet (samen met andere leden van de Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties) naar de Cariben is gereisd, wordt haar kwalijk genomen, getuige de voorspelbare verwijten als snoepreisje, vakantie op kosten van de belastingbetaler, zeker first class etc. De respondenten, die het gezien het kromme taalgebruik niet veel verder hebben geschopt dan groep 4 van de basisschool, delen niet alleen een chronisch gebrek aan creativiteit, maar ook hun geloof in complottheorieën, hun redeloze angst voor links (wat in hun benepen denkwereld alles omvat wat niet extreemrechts is) en aanbidding voor Wilders of godbetert Baudet.

Dus zeg het maar: Is Nederland een gaaf land of een kutland? Kadushi houdt het erop dat Rutte en Derksen beiden gelijk hebben. Nederland is een gaaf land, maar sommige Nederlanders doen letterlijk hun stinkende best er een kutland van te maken.

28 | Oliedom

Als ratten die het zinkend schip verlaten, zo zoekt de ene bewindspersoon na de andere uit het kabinet Rutte een veilig (en riant betaald) heenkomen. Deze week stapte minister Cora van Nieuwenhuizen van Infrastructuur en Waterstaat op om als lobbyist aan de slag te gaan voor de energiemaaffia. Een dag voordat uitlekte dat het kabinet in de op Prinsjesdag te presenteren begroting 2022 6,8 miljard euro reserveert voor klimaatmaatregelen.

Reken maar dat Rotterdamse - niet lullen, maar poetsen - Cora alles in het werk gaat stellen om zo veel mogelijk van dat geld, waarvoor ze nog als lid van de Ministerraad heeft geijverd, naar haar nieuwe broodheren waaronder het Russische Gazprom en olieboeren als Koninklijke Shell te harken. Van het verwijt van belangenverstrengeling wil ze niet horen, maar dat past wel in een bestuurlijk Den Haag waar het morele kompas blijkens elkaar opvolgende affaires flink van slag is.

Het vertrek van Van Nieuwenhuizen zal het Caribisch deel van het Koninkrijk waarschijnlijk koud laten, want je kunt niet zeggen dat ze zich heel erg heeft uitgesloofd voor de BES-eilanden. Ze had tijdens haar recente bezoek aan Bonaire nog de kans zich onsterfelijk te maken door de oproep van consumentenorganisatie Unkobon te honoreren en het oplappen van het wegennet tot rijkstaak te verheffen. Ze zag er kennelijk geen gat in of had het te druk met de banenjacht.

De VVD-politica is de zoveelste die er in deze regeerperiode voortijdig tussenuit knijpt. Maar juist

bewindslieden van wie je vurig hoopt dat ze oprassen, zijn niet weg te branden. Waarschijnlijk bij gebrek aan interesse van toekomstige werkgevers, vermoedt Kadushi. Dus zullen Bonaire, Sint Eustatius en Saba het nog een hele tijd (Rutte lijkt het wereldrecord demissionair doorblunderen te willen breken) moeten stellen met bijvoorbeeld een staatssecretaris als Mona Keijzer van Economische Zaken en Klimaat.

Dat kan voor Bonaire behoorlijk desastreus uitpakken. Het lokale energiebedrijf WEB heeft haar ruim een jaar geleden een door onafhankelijke experts doorgerekend investeringsplan voorgelegd dat ertoe leidt dat de productiecapaciteit de groei van het eiland de komende jaren kan bijbenen, het aandeel groene elektriciteit naar 80% stijgt en de tarieven in plaats van met tientallen procenten te stijgen worden gehalveerd.

Keijzer geeft echter niet thuis, terwijl het borgen van de leveringszekerheid, het klimaatneutraal maken van de energieproductie in Caribisch Nederland en het verlagen van de kosten van levensonderhoud tot haar taken behoren. Om te voorkomen dat de elektriciteit op rantsoen gaat, moet WEB uiterlijk volgende maand een knoop doorhakken. Komt EZK niet over de brug, dan blijft Blue Destination Bonaire de eerstkomende decennia afhankelijk van de import van dure en vervuilende stookolie.

De vraag is wat Keijzer tegenhoudt. Ze heeft nooit laten merken ook maar enigszins lauwwarme gevoelens voor de eilanden te hebben, maar in dit geval lijkt de desinteresse voor haar in armoe levende overzeese landgenoten de grens naar onwil te zijn overgestoken. In een ultieme poging hebben de directie van WEB en gedeputeerde Nina den Heyer vorige week het werkbezoek van een delegatie van Tweede en Eerste

Kamerleden aangegrepen om indringend aandacht voor de kwestie te vragen.

Inmiddels heeft Keijzer de klimaatportefeuille overgedaan aan Dilan Yeşilgöz-Zegerius. Wellicht kan zij van die bijna 7 miljard waar Van Nieuwenhuizen ten faveure van (buitenlandse) energiereuzen achteraan jaagt een paar promille vrijmaken voor extra windmolens en een solar parc op Bonaire...

11 september 2021

29 | In het mediazonnetje

Wat bezielt ministers van Curaçao, Aruba en Sint Maarten toch om de aandacht te willen van de media in Nederland? Waarom leggen zij zich er niet bij neer dat deze totaal niet geïnteresseerd zijn in op niets gebaseerde mooiweerspraatjes van Caribische politici die liever de illusie van autonomie najagen dan de armoede op hun eiland te bevechten.

Als het al eens bij hoge uitzondering lukt een journalist te verleiden, loopt het vaak faliekant mis, zoals Curaçaos minister van Financiën Javier Sylvania vorige week tot schade en schande heeft ondervonden. De bewindsman was in Den Haag om de Rijksministerraad bij te wonen waarin een klap moest worden gegeven op het rijkswetsvoorstel Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling. De dag ervoor liet hij zich, terzijde gestaan door gevlmachtigde minister Carlson Manuel, interviewen voor het radioprogramma De Nieuwsbv.

Indien het de bedoeling was staatssecretaris Knops in de gordijnen te jagen, is de missie meer dan geslaagd: waar minister-president Gilmar Pisas het gewijzigde wetsontwerp een paar weken geleden nog via een persbericht als een godsgeschenk in dank had aanvaard, verklaarde Sylvania tot ieder verrassing dat zijn regering er bij nader inzien niet mee kon instemmen. Om zijn premier nog meer in verlegenheid te brengen, voegde de minister eraan toe dat de aan Pisas toegeschreven lovende woorden uit de fantasie van BZK-ambtenaren waren ontsproten...

Sylvania is niet de eerste Caribische politicus die ten overstaan van een echte (Nederlandse) journalist de mist ingaat. Onder anderen de Arubaanse minister-president Evelyn Wever-Croes en voormalig premier van Sint Maarten William Marlin gingen hem voor. De gemene deler is dat zij onvoldoende voorbereid het gesprek ingingen, zichzelf overschatten, de interviewer onderschatten en ten onrechte vertrouwden op hun gezag dat in Hollandse ogen dat van een doorsnee dorpswethouder (maar dan mét dienstauto) niet overstijgt.

Als verzachtende omstandigheid kan worden aangevoerd dat Caribische politici in eigen land niet gewend zijn aan - een sporadische uitzondering daargelaten - journalisten die zich goed voorbereiden, zich verdiepen in het dossier en na een ontwijkend antwoord, niet geremd door misplaatste autoriteitsvrees, doorvragen tot de onderste steen boven is. Geloof het of niet, journalistiek is een heus vak dat meer talent vraagt dan het kunnen vasthouden van een microfoon of pen.

Bewindslieden die zich tegen beter weten in toch per se in een Nederlands mediazonnetje willen wentelen,

kunnen altijd nog het voorbeeld van toenmalig minister-president Suzy Camelia-Römer volgen. Die maakte ooit haar stralende opwachting in het televisieprogramma Business Class waar een niet eens interesse veinzende presentator (huizenhandelaar Harry Mens) de door de gasten zelf bedachte vragen opleest. Het egotripje kostte de Antilliaanse overheid overigens 15.000 euro.

18 september 2021

30 | Het ja-woord

Toch bijzonder dat Caribische politici die te pas en nog vaker te onpas Nederland verketteren omdat het de eilanden niet als gelijkwaardigen behandelt, maar er tegelijkertijd geen enkele moeite mee hebben hun eigen burgers het recht op gelijke behandeling te ontzeggen.

Een Tweede Kamerlid dat ervoor pleit een Antilliaanse draaideurcrimineel na zijn vijfde veroordeling Nederland uit te zetten, wordt zonder dralen van discriminatie beschuldigd. Maar als je op Curaçao, Aruba of Sint Maarten de ware liefde wil bezegelen met een huwelijk, staan de lokale volksvertegenwoordigers dat niet toe als je partner van hetzelfde geslacht is. Hoe hypocriet kun je het verzinnen?

Het bizarre is dat de bevolking in grote meerderheid geen moeite heeft met homoseksualiteit, zo lang je er maar niet over praat. Toestanden als in Europees Nederland waar een COC-kantoor beklad wordt met homofobe leuzen of brand gesticht in een studentenflat vanwege een regenboogvlag doen zich niet voor op de eilanden.

Daar zijn het alleen politici die het uit vermeende vrees voor stemmenverlies toestaan dat zo'n 10% van hun kiezers wordt gediscrimineerd. Enkele uitzonderingen daargelaten zoals oud-Statelid Desiree Croes, die ondanks verzet uit haar eigen partij, voor elkaar heeft gebokst dat het geregistreerd partnerschap per 1 september op Aruba is ingevoerd, al is dat nog geen waarborg voor echt gelijke rechten. Op Curaçao heeft parlementariër Giselle McWilliam in 2019 met toenmalig collega Stephen Walroud een initiatiefwetsvoorstel ingediend om het homohuwelijk in te voeren, maar de meerderheid durfde er - opgestoot door pastoors - niet aan.

Meer moed had rechter Pieter de Kort die deze week in een door Human Rights Caribbean aangespannen rechtszaak concludeerde dat de regering van Curaçao de eigen staatsregeling vertrapt. Daarin is immers bepaald dat iedereen er recht op heeft gelijk te worden behandeld. Het minste wat de overheid, als die er per se in volhardt het huwelijk uitsluitend aan heterokoppels te gunnen, behoort te doen is een alternatief te bieden in de vorm van bijvoorbeeld geregistreerd partnerschap.

Het gaat overigens niet om iets symbolisch: samenlevende homo's en lesbiennes op de eilanden lopen in het dagelijkse leven tegen allerlei pijnlijke barrières op, onder meer bij het zoeken naar huisvesting, het afsluiten van een verzekering, gedeeld ouderschap, erven etc. etc.

De vraag is wat het kabinet Pisas met dit baanbrekende vonnis gaat doen. Tekent het hoger beroep aan? Zal een bekrompen geest in de Staten bepleiten de Staatsregeling dan maar aan te passen? Of worden alsnog de mensenrechten gerespecteerd en is het

binnenkort mogelijk dat geliefden van het gelijke geslacht elkaar het jawoord kunnen geven?

De politiek kennende lijkt het Kadushi beter het zekere voor het onzekere te nemen. Vandaar het advies aan staatssecretaris Knops om bij het verstrekken van de eerstvolgende coronalening de voorwaarde te stellen dat Curaçao, Aruba en Sint Maarten het homohuwelijk wettelijk mogelijk maken. Die optie biedt laffe politici een welkome escape, want dan kan - zoals vaker bij het eigen falen gebeurt - Nederland de schuld worden gegeven.

25 september 2021

31 | Miljardenbal

Het ene Nederland is het andere Nederland niet. Dat is deze week nog maar eens pijnlijk duidelijk geworden uit de Rijksbegroting voor 2022 en de daaropvolgende Algemene Politieke Beschouwingen in de Tweede Kamer. Ondanks de demissionaire status van het in vergaande staat van ontbinding verkerende kabinet en een fors begrotingstekort wordt er met miljarden gesmeten.

De Kamer deed daar donderdagnacht na een tweedaags marathondebat een schep bovenop door via moties nog eens 2 miljard extra uit te delen. Daarbij werd gemakshalve voorbijgegaan aan de heilige regel die de Kamer zichzelf heeft opgelegd om meteen de financiële dekking van uitgaven aan te geven.

Het miljardenbal komt, zo laat het zich aanzien, alleen ten goede aan de inwoners van Europees

Nederland in de vorm van compensatie voor de hogere energierekening en de zorgpremie plus de verhoging van de salarissen van zorgpersoneel en leraren. De inwoners van het Caribisch deel van het land gaan juist door toedoen van het in de Rijksbegroting vastgelegde regeringsbeleid per 1 januari heel veel meer betalen voor drinkwater en elektriciteit. Dat is een welbewuste keuze, want - zegt het kabinet - de crisis is voorbij...

Het gevolg is dat de circa 26.000 Bonairianen, Statianen en Sabanen er in tegenstelling tot hun 17 miljoen landgenoten van Groningen tot Maastricht flink in koopkracht op achteruitgaan. Waarmee Den Haag zijn zwart op wit staande belofte breekt de kosten van noodzakelijk levensonderhoud in Caribisch Nederland te verlagen.

Kennelijk geldt het adagium ‘afpraak is afspraak’ waarmee de bestuurders op de eilanden regelmatig om de oren worden geslagen maar in één richting. Dat gaat overigens niet alleen op voor het dichten van de armoedekloof, ook aan de toezegging uit 2010 om de voorzieningen op de BES-eilanden naar een voor Nederland aanvaardbaar niveau te tillen, bestaat bij Rutte c.s. kennelijk geen actieve herinnering.

Goed daarom dat Sylvana Simons (BIJ1) het debat over de begroting aangreep om de Haagse geheugens op te frissen: “De urgentie is hoog in het Caribisch gebied, dat door Nederland gelijke behandeling wordt ontzegd, en waar we burgers laten stikken in armoede.” En zo is het. De fracties van VVD, D66, CDA, ChristenUnie, PvdA en GroenLinks (in de ogen van Kadushi de aangewezen coalitie om Nederland uit de bestuurlijk morele crisis te trekken) krijgen binnenkort de kans een einde te maken aan het onrecht dat de kabinetten Rutte I, II en III al 11 jaar uit Hollandse gierigheid in stand hebben gehouden.

Tijdens de behandeling van de begrotingen van de diverse departementen (met die van Koninkrijksrelaties in de tweede week van oktober als eerste) kunnen moties worden ingediend om bijvoorbeeld het minimumloon en daarmee de onderstand te verhogen, de kinderopvang gratis te maken en een volwaardige kinderbijslag te introduceren, een vorm van WW in te voeren, het verduurzamingsplan van WEB Bonaire te omarmen (waardoor het elektriciteitstarief met 50% kan dalen), de bibliotheken aan de wet te laten voldoen en om te bouwen tot kenniscentra (en niet eerst weer een onderzoek en een werkgroep), het opknappen van het wegennet tijdelijk tot rijkstaak te verheffen, eindelijk de knoop door te hakken vliegen tussen de eilanden betaalbaar te maken en alle gelijke behandelingswetten onverkort van toepassing te verklaren op heel Nederland, dus ook Caribisch Nederland.

Dat alles vergt bij elkaar slechts een fractie van de miljarden waarmee de Kamer bij de start van het nieuwe parlementaire jaar strooide.

2 oktober 2021

32 | Carls familiebedrijf

De staf van het Curaçaohuis is versterkt. Heel stilletjes (een cynicus zou zeggen: stiekempies) heeft de nieuwe gevolmachtigde minister Carlson Manuel twee externe adviseurs binnengehaald. Niet onlogisch, want de jonge MFK-politicus - 'Carls' voor intimi - heeft als muziekleraar weinig kaas gegeten van het openbaar bestuur. De weg vinden in politiek Den Haag moet

voor hem zoiets zijn als geblinddoekt zoeken naar de uitgang van een met op scherp staande mijnen bezaaid doolhof. Dus is het helemaal zo gek nog niet dat hij heeft besloten zijn kabinet uit te breiden met een team van persoonlijk ondersteuners.

Daar was ook wel enige reden toe. Wie zijn oren in de wandelgangen rond de Trêveszaal (waar de Rijksministerraad maandelijks bijeenkomt) te luisteren legt, hoort dat men tot nu toe niet erg onder de indruk is van de performance van de hoogste vertegenwoordiger van de Curaçaose regering. En dan was er natuurlijk nog dat pijnlijke akkefietje met - eveneens rookie - minister Javier Sylvania. Een goed in zijn schoenen passende gevmin had de penningmeester van het Kabinet Pisas behoed voor een publieke afgang ten overstaan van radioluisterend Nederland. Maar Manuel zat erbij, keek ernaar en liet het gebeuren.

Politici die zich bewust zijn van hun eigen gebreken behoren tot een in dit egotijdperk bijna uitgestorven soort. Het valt daarom des te meer te prijzen dat Manuel heeft ingezien dat hij deskundige hulp heeft. Het enige waar misschien wellicht eventueel een heel klein vraagtekentje bij zou kunnen worden gezet, is dat hij het door zijn voorganger nagelaten team van goed ingewerkte professionals negeert en twee amateurconsultants heeft aangetrokken: zijn broer Carlton en diens echtgenote. Hun track record in ogenschouw nemend, hebben zij aan benodigde kennis, kunde en ervaring geen noot toe te voegen.

Het familiebedrijf heeft zich verschanst in de ruim bemeten salon van de gevolmachtigde minister. Voor de vaste ploeg van het kabinet is het een raadsel wat er achter de hermetisch gesloten deur wordt uitgespookt. De openheid van Manuel beperkt zich namelijk tot op

social media geposte pr-kiejkjes van een lange reeks beleefdheidsbezoeken. De kersverse gevmin ontpopt zich ook nog eens als een onbeholpen beginneling op het gebied van (motiverend) leidinggeven. Hoog van de toren blazend was zijn eerste boodschap aan de medewerkers dat alles anders moest. Met andere woorden: degene aan wie hij te danken heeft dat hij in een gespreid bedje belandde, werd bij de enkels afgezaagd.

Het is niet te hopen dat de tijden van Marvelyne Wiels (de zus van...) herleven. Ook zij ontbeerde de kwaliteiten haar land op het Haagse podium waardig te vertegenwoordigen. En ook zij omringde zich met family & friends die de vaste medewerkers op afstand hielden en soms de deur uitpesten hetgeen de Curaçaose belastingbetaler tonnen aan door de rechter opgelegde ontslagvergoedingen heeft gekost. Het leverde bovendien een vernietigend rapport op van de Ombudsman over de angstcultuur die het Curaçaohuis jarenlang verlamde en sloeg een diepe deuk in de reputatie van het land Curaçao.

9 oktober 2021

33 | Erin geluisd

De verwachtingen zijn hooggespannen voor het begrotingsdebat komende week tussen de leden van de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties en staatssecretaris Knops. Attje Kuiken (PvdA) loste enkele dagen geleden in het radioprogramma De Nieuwsbv een schot voor de boeg. Zij kondigde aan een meerderheid in de Kamer te mobiliseren om

het kabinet te dwingen eindelijk eens serieus werk te maken van de armoedebestrijding in Caribisch Nederland.

Op vrijwel alle sociaalmaatschappelijke dossiers hebben de kabinetten Rutte I, II en III het in de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba laten afweten. Slechts onder druk van met name de Eerste Kamer zijn er met grote tegenzin enkele stapjes gezet, zoals de invoering van een halfbakken kinderbijslag en een onderzoek naar de armoedekloof. Dat laatste heeft overigens niet meer opgeleverd dan een fopspeen: een denkbeeldig bestaansminimum dat lichtjaren ver afstaat van de alledaagse werkelijkheid: van 40% van de bevolking is het inkomen te laag om de maand rond te komen.

Het debat gaat daar geen zier aan veranderen, geeft Kadushi u op een briefje. Al gaan Kamerleden met bewezen hart voor het Caribisch deel van het Koninkrijk zoals Attje Kuiken, Jorien Wuite, Don Ceder, Laura Bromet en Sylvana Simons met nog zo scherp geslepen messen de confrontatie met Knops aan, die kent – Nationale ombudsman Reinier van Zutphen parafraserend – het grote smoezenboek van binnen en buiten: het kabinet is demissionair dus mag het niks en er is geen financiële dekking dus kan het niets. Ook kun je er donder op zeggen dat de staatssecretaris bij de meeste voorstellen van de Kamer zal aanvoeren dat het zijn pakkie aan niet is, omdat het de portefeuille van een collega betreft.

Het is lastig vechten tegen de diep gewortelde onwil een einde te maken aan de ongelijke behandeling tussen inwoners van Europees en Caribisch Nederland waarvoor op weg naar 2010 de basis is gelegd. Sindsdien heeft zich steeds scherper afgetekend dat de bevolking van

de eilanden (waar het zogenaamd om te doen was) er destijds door de Haagse politiek is ingeluisd. De koopman in de Hollander bedacht de differentiatieclausule en de dominee in diezelfde Hollander wist het te verkopen als iets dat heilzaam was, namelijk maatwerk bij het toepassen van wetten en regels.

Aldus werd aan de grondwet een passage toegevoegd waardoor de werking van artikel 1 (“Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld”) niet volledig opgaat voor Bonairianen, Statianen en Sabanen. Dat knelt des te meer daar achtereenvolgende kabinetten schaamteloos misbruik hebben gemaakt van deze differentiatieclausule. Die wordt helemaal niet, zoals plechtig beloofd, in het voordeel van de eilanden toegepast, maar juist om de tweedeling tussen het steenrijke en het straatarme landsdeel in stand te houden.

Deze praktijk verandert niet met, hoe goedbedoeld ook, moties om de onderstand te verhogen of de energietarieven te verlagen. Het zijn druppels op een gloeiende plaat. Wie de achterstelling van de BES-burgers ten opzichte van hun overzeese landgenoten echt wil bestrijden, moet de aanval openen op het een rechtstaat onwaardige, want discriminerende artikel 132a in de grondwet.

16 oktober 2021

34 | Afscheidsrede?

“Ze zouden daar in Den Haag eens wat meer rekening moeten houden met ons in het Caribisch deel van het

Koninkrijk”, hoor je regelmatig. Een terechte klacht, zo bleek deze week maar weer eens bij de behandeling van de begroting voor Koninkrijksrelaties en het BES-fonds. Wie, wonend, voor werk uitgezonden of vakantievierend op de eilanden, het debat in de Tweede Kamer via de livestream wilde volgen, moest de wekker zetten om bij nacht en ontij achter het computerscherm plaats te nemen; noodgedwongen met oordopjes in om huisgenoten niet te storen.

Hoewel er maar liefst 17 moties werden ingediend om staatssecretaris Raymond Knops tot meer of – in het geval van de PVV - juist minder warme koninkrijksgevoelens te bewegen, vroeg geen der 11 aan het debat deelnemende volksvertegenwoordigers bij de planning van volgende debatten de nachtrust aan de andere zijde van het Koninkrijk te respecteren.

Wie het gelukt is vroeg uit de veren te komen, zal daar geen spijt van hebben. Het was inhoudelijk een van de betere debatten sinds 2010 met ook nog eens enkele concrete resultaten. Een vraag die velen aan beide kanten van de oceaan bezighoudt, bleef onbeantwoord: keert Knops in kabinet Rutte IV terug als staatssecretaris voor koninkrijksrelaties? Was zijn slotwoord bedoeld als afscheid of juist een sollicitatie om door te mogen?

“Zou ik tot slot, bij mijn misschien wel laatste begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties - wie weet - van de mogelijkheid gebruik mogen maken om al die mensen te bedanken die dag in, dag uit bezig zijn met het leven en welzijn van de mensen in de Caribische delen van het Koninkrijk om het leven van die mensen te verbeteren?”

In de afgelopen jaren heb ik bij mijn bezoeken aan meer dan duizend mensen gezien - het moeten er

veel meer dan duizend geweest zijn die ik gesproken en ontmoet heb - wat voor helden op de eilanden rondlopen en actief zijn. Ik denk aan Christina Hodge in het Dutch Quarter op Sint Maarten, aan Desi Pinedo van Shelterrock Paradise of aan de mensen van de vrouwenopvang op Aruba, maar ook aan de mensen in de zorg, het onderwijs en de rechtshandhaving. Veel onbekende helden heb ik mogen ontmoeten.

Ik ben besmet geraakt met een virus, in dit geval het Caribische virus, van warmte, familie, vriendschap. Ik ben van de mensen en de eilanden gaan houden, omdat ik ze heb leren kennen. Als je elkaar wilt leren begrijpen, dan kun je elkaar ook waarderen. Ik beschouw het als een groot voorrecht dat ik de afgelopen jaren die ervaring heb mogen opdoen. Ik geef het grif toe: mijn kijk op het Koninkrijk is veranderd en verrijkt.

Ik wil al mijn ambtenaren, de bestuurders en de politici waarmee ik heb samengewerkt en de leden van de Kamer danken voor hun inzichten en voor hun betrokkenheid, want dat is iets wat we allemaal gemeen hebben. Ik wil iedereen ook een boodschap meegeven: werk samen, huntu, en respecteer elkaar, maar ga stap voor stap door om ongelijkheid en het onrecht te bestrijden en de zo bevochten autonomie echt inhoud te geven. Serve the people. Het was me een waar genoegen. Dank u wel.”

Kadushi twijfelt geen nanoseconde aan de oprechtheid van Knops' slot(?)akkoord, maar hij bevestigde daarmee onbedoeld wel dat er tussen woord en daad een grote kloof gaapt.

35 | Tula verdient beter

In het verleden gebeurde het nogal eens dat een Nederlandse minister politici in het Caribisch deel van het Koninkrijk het verwijt maakte de ‘koloniale kaart’ te spelen. Kadushi schat zo maar in dat je daar in de huidige afrekencultuur niet mee wegkomt. En dat had eigenlijk toen ook niet gekund moeten hebben. Maar een mens is nooit te oud om te leren. Sterker nog, zelfs sommige politici lijken met het verstrijken der jaren aan wijsheid te winnen. Neem premier Mark Rutte die vorige maand in een debat beloofde te zullen nadenken over de in de Tweede Kamer steeds luider klinkende roep om excuses aan te bieden voor het Nederlandse slavernijverleden en eerder al toegaf meer begrip te hebben gekregen voor mensen die Zwarte Piet als pijnlijk ervaren.

De discussie over de beschamende rol van Nederland in de slavernij kreeg anderhalve week geleden een vervolg tijdens het debat in de Kamer over de begroting voor Koninkrijksrelaties. Sylvana Simons (BIJ1) hield een indrukwekkend betoog waarom het voor de koninkrijksverhoudingen van nu belangrijk is dit inktzwarte hoofdstuk alsnog een plek in de moederlandse geschiedenisboeken te geven: “Het is kwalijk dat we die stukken geschiedenis niet kennen en er niet mee opgroeien. Sterker nog, het is kwalijk dat ze onder het tapijt worden geschoven, verzwegen en actief buitengesloten van ons onderwijs.”

Het ontlokte staatssecretaris Raymond Knops (BZK) de persoonlijke ontboezeming “te zijn geraakt” door Simons verwijzing naar de Curaçaose verzetsstrijder

Tula “die streed voor vrijheid, voor waardigheid en voor gelijkwaardigheid, voor een ongedwongen bestaan zonde armoede, honger of angst.” Knops: “Ik ben het heel graag met mevrouw Simons eens dat het verhaal van Tula over vrijheid en menselijkheid het verdient veel beter verteld te worden.”

Tot zo ver het mooie deel van het debat. Er was ook een minder mooi deel. Simons etaleerde weinig kennis te hebben van de huidige staatkundige verhoudingen. Zo moest Knops haar corrigeren dat Curaçao, Aruba en Sint Maarten geen onafhankelijke landen zijn. En voelde oud-politica Omayra Leeflang zich, helemaal vanuit Willemstad, geroepen haar de les te lezen dat niet 11, maar 67 jaar geleden een einde is gekomen aan het koloniale bewind.

Een nieuwkomer en bovendien eenpitter met een beperkte staf moet dat misschien niet te zwaar worden aangerekend, maar het is diezelfde Simons die de weinig elegante gewoonte heeft haar collega-parlementariërs de maat te nemen als die een ander standpunt huldigen: “Het kolonialisme is niet iets van lang geleden. Sterker nog, ik proef en hoor het soms nog in de woorden die enkele Kamerleden hier spreken.” Dat is nogal een beschuldiging en dat voor een partij die van de daken schreeuwt verbinden als missie te hebben...

Enige zelfreflectie kan geen kwaad, temeer daar Simons evenmin vrij is van koloniaal denken. Dat ze de Caribische landen met kinderen vergeleek, was misschien een slippertje in reactie op het CDA dat het Koninkrijk als één grote familie beschouwt. Maar de motie die zij aan het slot van het debat indiende, verraadt onvervalst paternalisme. De motie roept het kabinet op de in het kader van de coronacrisis aan

Curaçao, Aruba en Sint Maarten verstrekte leningen (die richting 2 miljard gaan) kwijt te schelden.

Ook al lijkt de actie van Simons sympathiek, het is het toppunt van bevoogding. Alsof de bestuurders van de landen niet voor zichzelf kunnen opkomen. Het is maar goed dat de motie volstrekt kansloos is (het zal niet verbazen als deze met 149 stemmen tegen 1 wordt verworpen) want, de autonomie van de landen respecterend, verdienen zij het de kans te krijgen op eigen kracht een fair onderhandelingsresultaat voor de poorten van de hel weg te slepen. De schuldsanering van 2010 (dik 4 miljard) is het bewijs dat je Caribische politici om een boodschap kunt sturen.

Simons doet er volgens Kadushi beter aan zich op te winden over de ware oorzaak van de schrijnende tweedeling in de Caribische samenlevingen. Het is niet een neokoloniaal Nederland, maar een rijke elite op de eilanden die over de rug van gewone burgers jaar in jaar uit miljoenen bijeenrooft door een stelsel in stand te houden met onder meer een niet-leefbaar minimumloon en een belastingdienst die er een selectief incassobeleid op nahoudt.

30 oktober 2021

36 | De kille drie

Je moet wel een hart van steen hebben om landgenoten in Bonaire, Sint Eustatius en Saba geen menswaardig bestaan te gunnen. Want dat is wat Geert Wilders (PVV), Thierry Baudet (Forum voor Democratie) en Joost Eerdmans (JA21) en hun slippendragende

fractiegenoten doen: hardwerkende inwoners van de BES-eilanden en mensen die noodgedwongen afhankelijk zijn van de niet leefbare onderstand of de niet veel minder zuinige AOV (de Caribische variant van de AOW) laten creperen.

PVV, Forum voor Democratie en JA21 stemden deze week tegen de motie van Jorien Wuite (D66) om het minimumloon en de uitkeringen in Caribisch Nederland per 1 januari met 10% te verhogen. We hebben het over 10% van al veel te weinig en zelfs dat heeft het rechtse herenclubje er niet voor over om de 40% onder de armoedegrens levende eilanders te helpen in plaats van in de derde week van de maand 'pas' in de vierde geen geld meer te hebben voor boodschappen.

Zelfs een partij met een bepaald niet uitgesproken sociaal profiel als de VVD stemde voor de motie. Verrassend is de onbarmhartige opstelling van de genoemde partijleiders niet echt, maar als optimist-tegen-beter-weten-in had Kadushi er stilletjes op gehoopt dat er toch nog een restje van empathie achter hun voortdurende boosheid schuilging. Het enige van Bonaire waar Wilders om geeft, is kennelijk de zon waarvoor hij geregeld naar het eiland reist.

Wat nog het meest verbaast, is dat er in de 'kieskring Bonaire' mensen wonen die bij de Tweede Kamerverkiezingen eerder dit jaar op een van hen heeft gestemd. Wat beweegt deze kiezers? Zijn het sadomasochisten of asociale rijken die hun personeel voor een hongerloontje willen blijven uitbuiten? Of is het de uit egoïsme ingegeven vreemdelingenhaat – de ook letterlijk gemene deler van PVV, FvD en JA21 - die het wint van de compassie met in de verdrukking zittende eilandgenoten?

Tegen de kou die Wilders, Baudet en Eerdmans naar de Cariben uitstralen, kan geen airco op. Wat zou het mooi zijn als de lokale energiebedrijven op de eilanden het vriesvermogen van de kille drie zouden kunnen benutten om de huizen te koelen van de mensen die moeten rondkomen van het minimumloon, onderstand of AOV en zich dus geen airco kunnen veroorloven.

6 november 2021

37 | Haagse logica

De Haagse logica is vanuit Caribisch perspectief niet alleen letterlijk, maar ook figuurlijk ver te zoeken. Veel, heel veel verder dan de 7.000 tot 8.000 kilometer die de eilanden fysiek scheiden van de residentie. Dat geldt niet alleen voor de autonome landen, maar zelfs nog meer voor de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Om voormalig Tweede Kamerlid Ronald van Raak te parafraseren: als een bestuurder in Caribisch Nederland een ministerie vraagt te helpen bij een praktisch probleem (dat naar Nederlandse verhoudingen per definitie niks voorstelt) wordt er een blik wetgevingsjuristen opengetrokken en een interdisciplinaire stuurgroep opgericht die alvast de implementatie van de nieuwe wet gaat voorbereiden waarvoor uiteraard ook nog een extern consultancybureau wordt ingehuurd om het lokale draagvlak te onderzoeken.

Tot zo ver de voor Haagse begrippen eenvoudige aanpak van een simpel probleem. Het kan ook ingewikkeld. Zoals de oplossing die het ministerie van Economische Zaken en Klimaat – ongetwijfeld na

sessies met tal van deskundologen, klankbordgroepen en dure consultants – heeft bedacht om het Water- en Energiebedrijf Bonaire (WEB) in staat te stellen de productiecapaciteit voor elektriciteit op te voeren zodat het eiland niet ergens halverwege volgend jaar in het donker komt te zitten. Er is haast geboden, want de piekreserve slinkt - vanwege de bevolkingsgroei, de stijging van het toerisme en de toenemende bedrijvigheid – razendsnel.

WEB wil de uitbreiding benutten om de stroomproductie te verduurzamen van nu 25 naar straks 80% met als niet onbelangrijk bijkomend voordeel dat het tarief voor huishoudens de komende jaren met tientallen procenten omlaag kan. De directie van WEB moet hebben gedacht op deze manier het kabinet Rutte te helpen twee beloften in te lossen: vergroening van de energievoorziening en verlaging van de kosten van levensonderhoud. Twee vliegen in één klap en daar zit hem nou juist het probleem. Want het voor energie en klimaat eerstverantwoordelijke ministerie van EZK piekert er niet over geld te steken in iets waar een ander departement van mee profiteert. In dit geval is dat Sociale Zaken en Werkgelegenheid dat ervoor is (al zou je dat niet altijd zeggen) om de armoede op de eilanden te helpen bestrijden. Toch heeft klimaatstaatssecretaris Dilan Yeşilgöz-Zegerius gevoeld dat ze het plan van WEB niet kan negeren. Dus heeft ze besloten 10 miljoen te schenken aan Bonaire Brandstof Terminals BV (BBT) waarvan ze zelf voor de volle honderd procent aandeelhouder is. Maar waarom 10 miljoen van vest- naar broekzak en niet rechtstreeks naar WEB? De uitleg is dat BBT met dat geld de nog ontbrekende 22 miljoen op de kapitaalmarkt kan aantrekken. Het lijkt een onnodige, complexe en bovenal niet transparante constructie. En dan is er nog dit: BBT gaat voor zo'n 15 tot 20 miljoen

twee opslagtanks bouwen die alleen rendabel zijn als ze de komende 20 jaar worden ingezet voor de doorvoer van grote hoeveelheden fossiele brandstoffen.

De directie van BBT heeft van zijn aandeelhouder (de Staat) de opdracht de investering in de tanks en de exploitatielasten terug te verdienen. Die heeft er dus geen enkel belang bij dat de vraag naar fossiele brandstoffen afneemt. Dat verklaart misschien waarom een ander ministerie (Infrastructuur en Waterstaat) subsidie voor de aanschaf van elektrische auto's wel voor Europees, maar niet voor Caribisch Nederland beschikbaar stelt. Wellicht is Kadushi te achterdochtig, maar zelfs als de intenties goed zijn, is de omweg via BBT niet logisch. Die leidt immers hoe dan ook tot hogere kosten die uiteindelijk via het tarief voor rekening komen van de Bonairianen.

Zou minister Kajsja Ollongren (BZK) dat hebben zien aankomen en daarom budget (400 euro!) hebben uitgetrokken voor het via sociale media in Caribisch Nederland verspreiden van een flyer met tips om te besparen op energiekosten?

13 november 2021

38 | Piks dreamteam

Het kabinet Pisas II is dit weekend precies 5 maanden aan het regeren. Nou ja, regeren is misschien niet helemaal het juiste woord. Want het nachtmerriescenario waarvoor velen vreesden, lijkt steeds meer realiteit te worden. Pik en zijn dreamteam hebben vooral aandacht voor andere dingen dan het

besturen van het land dat zich alleen steunend op de bedelstaf overeind weet te houden.

Het eerste teken aan de wand verscheen al tijdens de formatie. Het was lastig kandidaat-ministers te vinden die kans maakten door de screening te komen. Terwijl die toch echt weinig voorstelt. Anders zou iemand als Charles Cooper nooit minister van Asfalt en aanverwante zaken kunnen zijn. In 2010 concludeerde de Veiligheidsdienst Curaçao na een blik op diens kerfstok dat er “veiligheidsrisico’s” aan hem kleefden en hij daarom niet ministeriabel was. Cooper die als lijsttrekker de MAN naar de grootste verkiezingsnederlaag uit de historie (0 zetels) leidde en daarna naar de MFK vluchtte, noemt de 900 miljoen gulden liquiditeitssteun van Nederland “kruimels”. Hij ziet liever dat Curaçao bij China aanklopt.

Wat te denken van de wappie van het kabinet: minister van Volksgezondheid Dorothy Pietersz-Janga. Van beroep arts, dus die keuze leek zo vreemd nog niet. Maar dat was te vroeg gejuicht, want ze nomineerde zichzelf al snel voor de Meester Kackadorisprijs, een award voor kwakzalvers. Van RTV Direct – MFK’s roepstoeterhuisomroep – kreeg ze zendtijd voor een frontale aanval op het vaccinatiebeleid van haar eigen regering. Beter dan zich te laten prikken, konden Curaçaoënen het in medische kringen omstreden paardenmiddel ivermectine slikken en veel kleine slokjes ijskoude awa lamunchi drinken.

Carlson – “Engaging the world” - Manuel is geen echte minister, maar des te meer praalhans die aangesproken wenst te worden als “His Excellency”. De gewezen bachatazanger vult de dagen, zijn broer Carlton alias ‘The King’ en diens ex onafscheidelijk aan zijn zijde, met het afleggen van “tremendous visits” aan

ambassadeurs die louter uit wellevendheid interesse veinzen voor de economische dwerg die nu eenmaal Curaçao is. Voor de cameraverliefde junior-gevin pleit wel weer dat hij zijn tekortkomingen erkent en ijverig kennis en vaardigheden aan het bijspijkeren is. Zo meldt hij trots op zijn LinkedIn-pagina onlangs de studie ‘Protocol voor de Ceremoniemeester’ te hebben afgerond. Pabien excellentie!

De onbetwiste bestuurlijke spookrijder van het kabinet is Javier Sylvania, de minister van (geen) Financiën. Eerst zette hij zijn premier publiekelijk te kakken door in een Nederlands radioprogramma doodleuk de COHO-wet af te schieten, terwijl opperbaas Gilmar ‘Pik’ Pisas deze kort daarvoor nog als een godsgeschenk had geprezen. Vervolgens probeerde hij Nederland te tillen: Curaçao, zo had hij becijferd, heeft bijna 300 miljoen gulden nodig om tot het einde van het jaar aan de financiële verplichtingen te voldoen. Het College financieel toezicht rekende het nog even na en concludeerde dat Curaçao aan 76 miljoen genoeg heeft.

Sylvania heeft kennelijk van partijgenoot Manuel afgekeken dat je incompetentie het beste kan maskeren door je voorganger door het slijk te sleuren. En dus beschuldigde hij oud-minister Kenneth Gijsbertha een peperduur, maar rammelend IT-systeem voor de belastingdienst te hebben aangeschaft om zijn dochter te bevoordelen. Hij deed dat in een ‘intern werkoverleg’ met de dienst waar hij in, laten we zeggen weinig ministeriabele termen de aanwezige hoofden en medewerkers kleinerde. Het gênantst was nog wel dat het publiek ongewild getuige werd gemaakt van dat brute optreden, want Sylvania had een cameraploeg van het partijpropagandakanaal Direkt meegenomen zodat het volk kon zien hoe daadkrachtig hij voor het algemeen belang strijdt. Deze week snoefde hij dat zijn

beleid tot de hoogste belastingopbrengst in 4 jaar heeft geleid. Dat is nog maar de vraag, want de optelsom van opgelegde aanslagen is op Curaçao iets anders dan wat wordt geïncasseerd.

De strapatsen van de huidige generatie MFK-bewindslieden vallen qua ernst in het niet bij wat partijgenoten Gerrit Schotte (4 jaar in de petoet voor het uitverkopen van het land aan maffiabaas Corallo), George Jamaloodin (30 jaar brommen voor het uit de weg laten ruimen van politieke rivaal Helmin Wiels) en Jacinta met de losse handjes Constantia (21 maanden volpension voor – let op Sywert! – fraude met mondkapjes) eerder hebben uitgevreten.

Maar: het kabinet Pisas heeft nog 3,5 jaar de tijd om zich van kwaad tot erger te evolueren. Tenzij coalitiegenoot PNP tot inkeer komt. Ooit was dat een fatsoenlijke partij, getuige de eervolle uitnodiging aan voormalig minister-president Maria Liberia-Peters om het D66-congres toe te spreken over leiderschap. Want dat bestond in haar tijd nog.

20 november 2021

39 | Cocktailqueen

“Mijn opdracht is de kroonprinses voor te stellen aan Nederland”, aldus Claudia de Breij over ‘AMALIA’, de weergave van een serie gesprekken die de cabaretière voerde met Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau en kroonprinses van het Koninkrijk der Nederlanden Catharina-Amalia Beatrix Carmen Victoria. De Breij was door de Rijksvoorlichtingsdienst

uitverkoren om een boekje te schrijven ter gelegenheid van de 18de verjaardag van Amalia op 7 december.

Op de dag van verschijning stond Kadushi als eerste in de boekwinkel. Niet vanwege zijn adoratie voor het Koningshuis, maar uit nieuwsgierigheid wat de kroonprinses te zeggen heeft over haar band met de Caribische delen van het Koninkrijk. Ondanks de ruime media-exposure verwachtte de boekhandelaar kennelijk geen stormloop: 'AMALIA' bleek nog niet uitgepakt. Bij terugkeer een paar uur later lag ze ingeklemd tussen 'Gewoon (koning van de lach) André' en 'Erica' van voorheen Chateau Meiland.

De Koninklijke familie heeft een zwak voor de eilanden. Op weg naar 10-10-10 heeft toen nog koningin Beatrix – aldus bronnen rond het Hof – de als zuinig bekendstaande minister van Financiën Gerrit Zalm (terwijl hij als VVD'er weinig ophad met de overzeese gebieden) het laatste duwtje gegeven om in te stemmen met de schuldsanering. Hoewel al geruime tijd met pensioen komt de prinses nog geregeld naar de eilanden. Zo brengt zij volgende week een werkbezoek aan Curaçao.

Over Willem-Alexander die in zijn jonge jaren regelmatig (op)dook op Curaçao, deed zelfs het gerucht de ronde dat hij er een kroondomein bezat in de vorm van een villa op een eilandje in het Spaanse Water. Met Máxima heeft hij meerdere werkbezoeken gebracht en reisde hij spoorlags naar de Bovenwinden om de gedupeerden van orkaan Irma troostend toe te spreken.

Daar moet Amalia, zou je denken, iets van hebben meegekregen. Het lijkt voor de handliggend dat De Breij het tijdens de urenlange gesprekken met de kroonprinses ook een keertje over het meest

Oranjegezinde deel van het Koninkrijk heeft gehad. Des te kouder voelt de douche als de cabaretière na 112 pagina's afsluit met de mededeling alles te hebben gevraagd wat zij wilde vragen. Zonder dat het woord Koninkrijk ook maar één keer is gevallen...

Het kan zijn dat Kadushi lijdt aan het vanuit Nederland vaak aan de Cariben toegeschreven Calimero-syndroom, maar Curaçao, Aruba, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba behoren straks tot het werkgebied van Amalia. Dan zou het toch niet gek zijn geweest het ook even over de eilanden te hebben? Het lijkt erop dat de RVD er bij het voorbereiden van De Breij niet bij stil heeft gestaan geen Regerings-, maar Rijksvoorlichtingsdienst te zijn.

Kennelijk wordt er ook aan de ontbijttafel van Paleis Huis ten Bosch nooit over de overzeese delen van het Koninkrijk gesproken. Hoe vallen de woorden van de kroonprinses "Ik ben in dienst van mijn land. Ik geef mijn leven aan Nederland" anders uit te leggen? Dat Amalia zich er niet bewust van is niet het toekomstige staatshoofd van Nederland te zijn, maar van het Koninkrijk der Nederlanden bevestigt nog maar eens de blinde vlek in het onderwijscurriculum. Amalia valt het niet kwalijk te nemen. Zij is de afgelopen jaren naar alle uithoeken van het kille deel van het Koninkrijk meegesleept, tot en met gaten waar je nog niet dood gevonden wil worden. Jong als ze is, heeft ze de hele wereld bereisd, van Japan tot Zuid-Afrika. Maar de koningsgezinde land- en rijksgenoten in de Cariben hebben haar nog nooit mogen toezingen. Zelfs een stopover op weg naar familie in Argentinië is er nooit van gekomen.

De kroonprinses doet er goed aan het aangekondigde sabattical te beginnen met een rondje langs de

eilanden. Bij de bezoekers van de strandtent op Scheveningen waar ze af en toe achter de bar helpt, staat Amalia bekend als cocktailqueen. Een betere binnenkomer kan ze zich bij haar toekomstige onderdanen overzee niet wensen.

27 november 2021

40 | COHOho!

Is het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling - net als de eerder jaar ten grave gedragen geschillenregeling - een voortijdige dood gestorven? Het is na al het gekrakeel over de alweer bijna anderhalf jaar geleden aangekondigde – volgens sommigen neokoloniale – machtsovername door Den Haag verdacht stil geworden. Een aanvullend, maar ongetwijfeld kritisch advies van de Raad van State ligt al enige tijd te verstoffen op het bureau van COHO's geestelijk vader Raymond Knops.

De staatssecretaris sprak eerder dit jaar de ambitie uit het wetsvoorstel zelf, dus voor de definitieve afgang van het kabinet Rutte III, aan de vier parlementen te willen aanbieden. De formatie-onderhandelaars hebben de meest bizarre verdragingsacties verzonnen om die wens in vervulling te laten gaan, maar nu is het Knops die de hete aardappel voor zich uitschuift. Terwijl minister-president Jacobs van Sint Maarten al maanden geleden uit de school klapte dat de landen er op een technisch futiliteitje na uitwaren. De staatssecretaris realiseert zich natuurlijk maar al te goed dat het doorsturen van het wetsvoorstel naar de Tweede Kamer en de Staten van Curaçao, Aruba

en Sint Maarten - vooral aan de warmbloedige kant van het Koninkrijk - de geest uit de fles zou kunnen lokken. Oppositiepartijen daar hebben, gesterkt door de snoeiharde kritiek van eerst de Raad van State en daarna nog eens het Committee on the Elimination of Racial Discrimination, de messen geslepen klaarliggen. Zelfs doorgaans gedwee aan hun regering gehoorzamende coalitiefracties lopen bepaald niet over van enthousiasme.

Je kunt je afvragen wat Knops bezielt om zijn opvolger (wat hij gezien de samenstelling van het aanstaande kabinet Rutte IV zo maar zelf zou kunnen zijn) op te schepen met zo'n lastige missie. Temeer daar de COHO-wet door de tijd is ingehaald: ook zonder functioneert het Caribisch orgaan (waar behalve de naam niks Caribisch aan is) naar volle tevredenheid van Den Haag. Alles wat tot de taken van COHO behoort, wordt immers nu al in de praktijk gebracht door de zogeheten Tijdelijke Werk Organisatie. Deze TWO, bevolkt met een klein leger Hollandse ambtenaren, maakt de dienst uit in de CAS-landen. En de regeringen in Willemstad, Oranjestad en Philipsburg dan? Die voegen zich – met hooguit hier en daar wat gesputter voor de bühne – gewillig naar de eisen van BZK. Als makke schapen luisteren ze naar de als 'uitvoeringsagenda's' verpakte instructies. De wettelijke grondslag daarvoor ontbreekt, maar alleen een staatkundige pietlut die nog om deze – zoals de staatssecretaris het noemt – 'juristerij' maalt. Knops (of diens opvolger) heeft de COHO-wet helemaal niet nodig om zijn zin door te drijven. Hij heeft een veel sterkere stok achter de deur om de premiers Pisas, Wever-Croes en Jacobs in het (lees: zijn) gareel te houden: money, money, money. It's a rich mans world, dus is het Nederland dat bepaalt wie zich wanneer aan de geldtiet mag laven en hoe lang.

Ook als de landen weer zonder liquiditeitssteun kunnen (op Aruba is dat medio 2022 al het geval), heeft Knops ze aan een wurgketting, want op 1 april lopen de renteloos verstrekte coronaleningen af. Tegen welke voorwaarden ze worden verlengd, is nog ongewis, maar je kunt er donder op zeggen dat in de kleine lettertjes komt te staan dat de geleende (honderden) miljoenen onmiddellijk opeisbaar zijn als een land iets doet wat Den Haag niet zint.

Kadushi kan er geen traan om laten als de COHO-wet stilletjes bij het afval wordt gezet. Het is een voor het Koninkrijk onwaardig misbaksel. Het heet een consensusrijkswet te zijn, maar de consensus is op een niet eerder vertoonde onelegante manier opgelegd om nog eens te onderstrepen dat de Caribische landen mogen wikken wat ze willen, maar het Nederland is dat (over het Koninkrijk) beschikt.

4 december 2021

41 | Sinterbanenklaas

Je mengen in de ontspoorde Zwarte Piet-discussie is linke soep, want als je een beschaafd standpunt ventileert, word je geheid door beide kampen van voor- en tegenstanders in het gunstigste geval slechts gecancelled, maar het kan je via het digitale riool – nogal misleidend ook wel social media genoemd – even goed op onverhulde doodsbedreigingen komen te staan.

Toch waagt Kadushi zich eraan. Als ervaringsdeskundige, want in zijn jonge jaren (dus heel, heel, heel lang geleden) heeft hij enkele keren voor de korfbalvereniging Zwarte Piet uitgehangen.

Zwart geschminckt en met alle andere foute (stereotiepe) kenmerken die toen - Quinsy 'Zwarte Piet is racisme' Gario moest nog geboren worden - niet als fout werden aangevochten. Het enige ongemak was een gezicht dat in vuur en vlam stond na het afschmincken met inmiddels (vanwege de agressieve ingrediënten) verboden middeltjes.

Een halve eeuw verder weten we beter. Ook als je in Zwarte Piet geen raciale karikatuur ziet of wil zien, is het een kwestie van beschaving begrip te hebben voor medeburgers die zich oprecht gekwetst voelen. Afscheid nemen van Zwarte Piet is geen aanval op de Nederlandse volkscultuur, maar juist een verrijking: kleurenpieten geven het Sinterklaasfeest een veel vrolijker uitstraling en staan tevens symbool voor de diversiteit van de samenleving. Daarom: Leve Roze en andere Pieten!

Zo denkt Tweede Kamerlid Martin Bosma (PVV) er niet over. De welbespraakte beroepsklier haalde in een debat over cultuur uit naar "de bloeddorstige extreem linkse, lange tenenbrigade van black lives matter-achtig volk van haters" die "door het stenigen van onze dierbare, grootste en hardwerkende kindervriend het Sinterklaasfeest met hun propagandaterreur kapot maken." Dat ontlokte Jorien Wuite (D66) met haar Sint Maartense roots de herinnering als klein meisje te zijn uitgescholden voor Zwarte Piet en zich daardoor uitgesloten te hebben gevoeld. "Dat deed pijn. En nu zie ik allemaal blije kindergezichten bij een modern Sinterklaasfeest."

Bosma – als altijd goed voorbereid – vroeg Wuite hoe het dan komt dat Zwarte Piet nergens zo geliefd is als op Bonaire. Inderdaad zijn daar de kleurenpieten zwaar in de minderheid, maar dat laat zich heel anders

verklaren dan Wilders knecht veronderstelt. Curaçao koos als eerste in het Koninkrijk voor kleurenpieten. Op Bonaire werd dat opgevat als “een uiting van verzet tegen het koloniale Nederland” en daar heeft de minder activistisch gearde Bonairiaan niet veel mee op. Dus bleef Piet daar zoals die was, al heeft wel mondjesmaat de duokleurenpiet zijn intrede gedaan.

Nu we het toch over het Sinterklaasfeest hebben: deze week onthulden media op Curaçao dat gevormachtigde minister Carlson Manuel als een ware Goedheiligman met niet bestaande, maar zeer riant betaalde banen strooit. Hij ritselde tegen alle regels in een aanstelling voor zijn broer, tante en twee van zijn beste vrienden. De Directie Human Resources adviseerde negatief omdat de betrokkenen niet de vereiste opleiding en ervaring hebben, de schijn van belangenverstrengeling wordt gewekt en er bovendien helemaal geen vacatures op het Curaçaohuis zijn.

Het is maar goed dat voormalig (eveneens aan nepotisme lijdende) gevormachtigde minister ‘Fraudelyne’ Wiels destijds een veel te ruim bemeten dubbel stadspaleis voor haar kabinet heeft aangekocht. Dat is groot genoeg om alle familieleden en vrienden die bij de verkiezingen eerder dit jaar op Manuel hebben gestemd (48) een werkplek te geven.

11 december 2021

42 | Een welkom alibi

Drie voor deze maand geplande, qua soortelijk gewicht veelbelovende bijeenkomsten over de

koninkrijksrelaties zijn vanwege de zorgen over het in Nederland rondrazende coronavirus geannuleerd. Het “31e Congres in het kader van tien jaar na de ontmanteling van de Nederlandse Antillen” vond deze week wel doorgang. Met een indrukwekkende lijst van sprekers en gasten op een al even imposante locatie: het internationaal perscentrum Nieuwspoort dat is achtergebleven in het verder – vanwege de 5,5 jaar (vertragingen niet meegerekend) durende renovatie - geheel verlaten Tweede Kamergebouw.

Menig congresorganisator zal jaloers zijn op het kaliber sprekers en panelleden dat het organiserende InterExpo heeft weten te strikken. Opvallend was het grote aantal hooggeachte afgevaardigden van de Staten van Curaçao, Aruba en Sint Maarten. De overzeese gasten trotseerden het kou-en-natte-sneeuw-front dat Nederland deze week in zijn greep had. Het is niet voor niets dat de wintereditie van het Interparlementair Koninkrijksoverleg (IpKo) traditiegetrouw op een van de eilanden wordt gehouden.

Je zou kunnen concluderen dat Caribische politici er veel persoonlijk ongerief voor over hebben om het volk te dienen door in de donkerste periode van het jaar de verre reis naar het kille deel van het Koninkrijk te aanvaarden. Behalve tijd, energie, een jetlag heen en een jetlag terug komen daar ook nog eens de kosten van het (in deze tijd extra dure) ticket en het - vijfsterren - hotel bij. Met de kanttekening dat het uiteraard de op de eilanden achtergelaten belastingbetalers zijn die voor de reis- en verblijfkosten opdraaien.

Was het “31e Congres in het kader van tien jaar na de ontmanteling van de Nederlandse Antillen” een graai in de met leningen van Nederland gevulde landskas

waard? De vraag stellen is hem beantwoorden: het recept van de door InterExpo georganiseerde congressen is namelijk altijd hetzelfde: het publiek bestaat vrijwel geheel uit sprekers en panelleden die voor en na hun eigen optreden uit beleefdheid een uurtje naar hun lotgenoten luisteren om te horen wat ze al zo vaak hebben gehoord.

Dat het toch elke keer weer lukt sprekers van naam en faam te recrutereren, heeft vast te maken met de desinteresse in Nederland voor de koninkrijksrelaties. Als je – Kamerlid, wetenschapper of anderzins deskundig – daar iets belangwekkends over te zeggen hebt, krijg je zelfs het kleinste achterafzaaltje niet gevuld. Logisch dat je dan elk kansje aangrijpt om je boodschap vanaf een podium te mogen ventileren. Bovendien: het is altijd weer een gezellig weerzien met bekenden van de eilanden.

En gezellig moet het blijven. Voor wat betreft de Nederlandse inbreng nodigt de organisatie veiligheidshalve alleen sprekers uit die te boek staan als Antillenvrienden. Dat wil niet zeggen dat er niet ook af en toe een kritische noot wordt gekraakt, maar over de aanwezigheid van meerdere bekenden van Justitie (onder wie het Sint Maartense Statenlid Claudius Buncamper die enkele weken geleden wegens ambtelijke corruptie 3 jaar cel tegen zich hoorde eisen) wordt uit naam van de lieve vrede gezwegen.

Iedereen dus blij, zeker de Statenleden voor wie een gewichtig lijkend congres een welkom alibi is om volledig gesponsord de in Nederland studerende zoon of dochter te bezoeken of kerstinkopen te doen, daarmee overigens wel het risico voor lief nemend dat de omikronvariant meelift. Ja maar, hoor je dan, het is goed elkaar in de ogen te kunnen kijken. Dat is waar.

Daarom is er elk halfjaar een IpKo. Tussendoor kan er lustig op los worden gezoomd. Dat is nog gratis ook en, met een goede firewall, bovendien virusvrij.

Tussen (): Kadushi is totdat de r weer uit de maand is beschikbaar als prikkelende spreker/panellid/debatleider voor elk congres op de eilanden, ongeacht het onderwerp en of er wel of geen publiek is.

18 december 2021

43 | Hoog spel

Nederland wil dat de Curaçaose regering de uitdijende gokmafia die vanaf het eiland internationale criminele organisaties faciliteert aan banden legt. Prompt neemt het kabinet Pisas zelf een gok met als inzet honderden miljoenen liquiditeitssteun uit Den Haag. Willemstad, zo werd vrijdag na afloop van de Rijksministerraad duidelijk, weigert net als Aruba en Sint Maarten, zijn handtekening te zetten onder de laatste versie van het consensusrijkswetsvoorstel Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling. Daardoor kan het inmiddels anderhalf jaar oude wetsontwerp niet aan de vier parlementen worden voorgelegd.

De vraag is wat de landen denken te bereiken door op het laatste moment de hakken in het zand te zetten? Gokken ze erop dat de COHO-wet hetzelfde lot beschoren is als de geschillenregeling die ze, met de haven in zicht, schipbreuk lieten lijden? Dat werd merkwaardigerwijs in de Cariben gevierd als een overwinning: Knops was tot een knieval gedwongen, heette het. Vergeten werd dat het juist Nederland is

dat niet zit te wachten op een geschillenregeling. Was die er wel geweest, dan hadden de CAS-landen wellicht langs die weg hun gelijk in de COHO-ruzie kunnen krijgen.

Het kan natuurlijk ook zijn dat de landen – althans hun regeringen – erop gokken dat Knops binnenkort van het koninkrijkstoneel verdwijnt en door een D66'er wordt opgevolgd. Die partij wordt gezien als Antillen-vriendelijk. In toon misschien, maar in de praktijk hebben de democraten de afgelopen vier jaar als het op stemming aankwam op vrijwel alle koninkrijksdossiers heel onderhorig met coalitiebaas VVD meegestemd.

Als de landen erop gokken dat een D66'er toegeeflijker zal zijn dan Knops, kunnen ze wel eens van een ijskoude kermis thuiskomen. Anders dan in de Cariben omringen nieuwe bewindspersonen in Nederland zich niet met familie en vrienden. De ambtenaren blijven hetzelfde: ze zijn aangesteld om wat ze kunnen, niet omdat zij broer of tante zijn of tijdens de verkiezingscampagne hebben geholpen met flyeren. De ambtenaren die Knops hebben geadviseerd bij de totstandkoming van de COHO-wet en de voorwaarden hebben bedacht die verbonden zijn aan de coronaleningen, zullen ook diens opvolger adviseren.

Misschien gokken de landen erop dat Covid-19 onder controle is en dankzij record aantallen toeristen de florijnen de overheidskas binnenstromen waardoor de afhankelijkheid van liquiditeitssteun snel afneemt. Dan zien ze over het hoofd dat ze voor dik 2 miljard gulden in het krijt staan bij Nederland en dat de leningen over 3 maanden moeten worden terugbetaald. Tenzij er tijdig met Den Haag een akkoord wordt bereikt over verlenging van de looptijd en de voorwaarden, zoals de hoogte van de rente en een aflossingsschema.

Dat gokken duur kan uitpakken, hebben de landen meteen al ondervonden. Aruba heeft dringend 80 miljoen van Nederland nodig om de komende maanden de rekeningen te kunnen voldoen, maar krijgt die pas als de medewerking aan de COHO-wet wordt hervat. Voor Curaçao en Sint Maarten is de druk al even groot: hun verzoek aan de RMR (lees: Nederland) om ontheffing te krijgen van de wettelijke verplichting inkomsten en uitgaven in evenwicht te houden, vervalt per 1 januari zolang zij zich blijven verzetten tegen de COHO-wet.

Kort geleden beloofden de premiers Pisas, Wever-Croes en Jacobs elkaar plechtig een gesloten front te vormen in de onderhandelingen met Nederland. De gezamenlijke weigering nog langer mee te werken aan COHO lijkt een eerste uitkomst van hun afspraak. Nu duidelijk is welke prijs voor stoerheid moet worden betaald, zal blijken hoe lang die solidariteit standhoudt.

24 december 2021

44 | Oprechte excuses

“Nou, jij maakt met je columns geen vrienden”, krijgt Kadushi bij tijd en wijle te horen. En zo is het: de mailbox van DossierKoninkrijksrelaties.nl riekt regelmatig naar een te lang niet doorgespoeld rioolputje. De reacties variëren van gekwetst, beledigd, miskend en (vaak onder een schuilnaam en vergezeld van dreigementen) redeloze woede tot verdriet. Voor columnisten heeft die eerste categorie het effect van het zalven van het ego, een aanmoediging om het lijdend voorwerp nog scherper in het vizier te houden.

Het doel van columnisten is niet vrienden te maken, maar om een onderhoudend stukkie te schrijven, meestal gedreven door maatschappelijk engagement met een goed ontwikkelde neus voor misstanden die op taalkunstige wijze aan de kaak worden gesteld. Voor sommigen is het pure professie, ze verdienen er terecht een goedbelegde boterham mee en acteren op gerenommeerde podia, niet gehinderd door de vraag of ze er wel of geen vriendschappen aan overhouden.

En Kadushi? Die is een amateur die dankzij een maandelijks sponsorbijdrage van de Staat alle tijd heeft zich bij wijze van liefhebberij te bekwamen in het scherp en van zijn pen. U, beste lezer, bent dus niets anders dan proefkonijn. En tegelijkertijd ook een beetje medeplichtig, want zonder publiek is een columnist zo iets als een eenzame cactus in de woestijn waaraan, hoe groot de stekels ook, niemand zich zal bezeren.

De zelfverklaarde slachtoffers die zich op hun tere zieltje getrapt voelen, doen er goed aan deze column en vooral zichzelf wat minder serieus te nemen. Het is misschien een schrale troost, maar bedenk dat de uitgedeelde steken nooit persoonlijk zijn bedoeld. Het zijn de daden (of juist het uitblijven ervan) waarvan Kadushi stekelig wordt.

Het Koninkrijk is voor een beginnend columnist dankbaar oefenterrein. Bewindslieden en parlementariërs aan weerszijden van de oceaan gaan nogal onhandig met elkaar om waardoor de koninkrijksrelaties een onuitputtelijke bron zijn van kleine misverstanden die gemakkelijk tot grote conflicten escaleren. Het gesteggel zou vermakelijk zijn, ware het niet dat het de gewone burger is die lijdt onder het gebrek aan gemeenschappelijk gevoelde

urgentie op thema's die er toedoen zoals integer bestuur, armoede, onderwijs, zorg en veiligheid. Kadushi wenst u een vredige Kerst. Kijk bij het opruimen van de kerstboom wel uit voor de naalden; daar kun je je lelijk aan prikken.

31 december 2021

45 | Danki Dios, het jaar is op

Het was me het jaartje wel. Door corona was het voor velen opnieuw een naar jaar. Op het gebied van de koninkrijksrelaties was het evenmin een vrolijke bende. Het grootste venijn zat in de staart: Bonaire, Sint Eustatius en Saba werden door onbarmhartig Den Haag nog wat dieper de armoede ingeduwd. Curaçao, Aruba en Sint Maarten kregen onder de kerstboom de boodschap dat ze door de knietjes moeten voor meer coronasteun. Laten we bij het uitzwaaien van 2021 een kort rondje maken langs de 7 delen van het Koninkrijk.

De kiezers op Curaçao werden voor het naar huis sturen van het goedwillende, maar onmachtige kabinet Rhuggenaath gestraft met een regering vol politieke pupillen uit de klas van maffiamaatje Schotte. Minister Janga van Volksgezondheid ontpopte zich als een wappie en deed ook nog een schaamteloze poging sjoemelende partijvrienden te behoeden voor het moeten terugbetalen van geroofde miljoenen. Gevolmachtigde minister Manuel dacht van het Curaçaohuis een banenfabriek voor familie en vrienden te kunnen maken. Gevreesd moet worden dat het ergste van het kabinet Pisas nog gaat komen.

Op Aruba trad eveneens een ‘nieuwe’ regering aan. Minister-president Wever-Croes dankte haar prolongatie aan voorganger en aartsrivaal Eman, want die dulde uit misplaatste loyaliteit de van corruptie verdachte oud-minister Sevinger op de kandidatenlijst. Met nog meer familie in haar kabinet, de Staten en de top van overheidsbedrijven sloot de premier een schimmige gasdeal die lucratiever lijkt voor het advocatenkantoor van haar papa dan voor de bevolking. Het Team Bestrijding Ondernijning kan wel eens de handen vol krijgen aan Aruba.

De politieke kaste op Sint Maarten deed ook dit jaar weer enorm haar best te bewijzen dat het behalve de competentie vooral ook het morele kompas ontbeert om land te spelen. Het grootste talent van minister-president Jacobs is te jij-bakken als ze erop wordt gewezen dat afspraken bedoeld zijn om je er aan te houden. Het eiland zal in geen honderd jaar in staat zijn invulling te geven aan deugdelijk (zelf)bestuur en is zonder Nederland een weerloze prooi van de georganiseerde misdaad. Het tempo waarin politici achter de tralies verdwijnen, doet vrezen dat partijen bij de volgende verkiezingen kandidaten tekort komen.

Dan de BESjes. Op Bonaire is er na jaren van bestuurlijke stilstand opeens vaart gekomen in het oplappen van wat volgens de overlevering in een ver verleden wegen zijn geweest. Zelfs met het financieel beheer gaat eindelijk de goede kant op. Maar de Eilandsraad is, ondanks een gentlemen’s agreement zich volwassen te gedragen, de pubertijd nog altijd niet ontgroeid. Zo kon het gebeuren dat de gezaghebber voor manmoedig ingrijpen in het Chogogodossier – waarmee hij een miljoenenclaim en grote reputatieschade voor het eiland voorkwam – werd beloond met een motie van wantrouwen.

De bevolking van Sint Eustatius is ondanks een gevaarlijk lage vaccinatiegraad grotendeels gespaard gebleven voor corona, maar zag wel een ander – Hollands - virus het eiland bereiken: de Ziekte van Rotonde. Als de lokale democratie ooit nog eens wordt hersteld, blijft er in elk geval een zichtbare herinnering aan de Haagse machtsovername achter. En Saba? Dat was opnieuw het stabielste, best bestuurde stukje Koninkrijk in de Cariben en zal dat ook in het nieuwe jaar blijven.

Daar kan Nederland nog van leren. VVD, D66, CDA en CU hadden de langste formatie ever nodig om van de III een IV te maken. Uit angsthazerij voor de wappieterreur liet de politiek het gebeuren dat levensreddende hart- en kankeroperaties massaal worden uitgesteld; een nogal cynische manier om de wachtlijsten korter te maken. Van een regering die zo slordig omspringt met haar eigen burgers, kun je uiteraard niet verwachten dat ze mededogen heeft met koninkrijksgenoten in verwegistan.

Wordt Den Haag aangesproken op zijn verantwoordelijkheid voor een misstand in Curaçao, Aruba of Sint Maarten, dan heet het plotsklaps een landsaangelegenheid van de autonome landen. Die smoes gaat niet op voor de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Daarvoor bood de poging het record formeren te breken uitkomst. Want dan kun je zeggen de armoede wel te willen aanpakken, maar dat vanwege de demissionaire status niet te kunnen.

Hoewel Europees Nederland de trekjes vertoont van een failed state denkt het zelf geweldig te presteren, óók in het Koninkrijksdossier. Een poging dit van de werkelijkheid losgezongen zelfbeeld te corrigeren is,

gegeven het chronisch gebrek aan culturele sensitiviteit die het kabinet Rutte III etaleert, verspilde moeite. Het wachten is op Rutte de Vierde. Die belooft om te zien naar elkaar en vooruit te kijken naar de toekomst. We gaan het beleven, maar een kater zo groot als na het met oud-en nieuw nuttigen van een dubbele magnum en 25 oliebollen valt niet uit te sluiten.

Kadushi wenst u een veilige jaarwisseling en voor 2022 heel veel optimisme.

DEEL 2

Bericht uit...

De zondagse estafetterubriek 'Bericht uit...' op DossierKoninkrijksrelaties.nl kent een trouw lezerspubliek. Columnisten uit de Caribische delen van het Koninkrijk belichten bij toerbeurt de kanten van hun eiland waarvan zij vinden dat die de aandacht van alle koninkrijksburgers verdienen. In deel II van deze bundel, vindt u de bijdragen die zij in 2021 hebben geleverd. In volgorde van opkomst:

Terrance Rey

is uitgever/eigenaar van StMaartenNews.com en een aantal e-commerce websites in verschillende marktniches, zoals StMaartenFlowers.com en StMaartenCakes.com. Terrance is tevens luchtvaartmakelaar, reisadviseur, bestemmingsmarketeer, internetondernemer, overheidsbeleidsadviseur en allround-go-to-person-to-get-things-done-on-St. Maarten.

Mireille Laclé

is een kind van twee werelden: Nederlandse moeder, Arubaanse vader, geboren in Nederland, getogen op Aruba. Na het afronden van de middelbare school in Oranjestad keerde ze voor een vervolgstudie tijdelijk terug naar Nederland. Inmiddels is Mireille alweer bijna 30 jaar werkzaam in de private en semipublieke sector op Aruba.

Mia van Deelen

is geboren in Katwijk aan den Rijn. Ze werkte in het notariaat en de advocatuur en was jarenlang de stem van de ANWB-verkeersinformatie op de radio. Als vrijwilliger gaf ze onder meer Nederlandse les aan buitenlandse vrouwen en las ze voor aan kinderen uit laaggeletterde gezinnen. Mia woont sinds 2014 op Sint Eustatius waar haar echtgenoot docent wiskunde is.

Raquel Weisz

is leiderschapsonwikkelingsspecialist. Ze woont en werkt 16 jaar op Curaçao. Met haar bedrijf Creating Milestones (www.creatingmilestones.today) richt ze zich op leiderschapsonwikkeling van leidinggevend en ambitieuze professionals en adviseert Raquel politiek-gevoelige organisaties in de private, publieke en non-gouvernementele sector.

Burney el Hage

was gedurende 3 regeerperioden gedeputeerde op Bonaire en is oud-minister van Economische en Arbeidszaken/vicepremier van de Nederlandse Antillen. Hij was namens het eiland nauw betrokken bij de staatkundige hervorming van 2010. Sinds 2015 is Burney manager operations en lid van het directieteam van de zorginstelling Fundashon Mariadal.

Anton Hermans

is na zijn studie aan het werk gegaan in het Rotterdamse onderwijs, eerst als docent en later als coördinator en locatieleider op VMBO-scholen. In 2014 is hij met zijn gezin verhuisd naar Saba, om directeur te worden van de enige VO/MBO school van het eiland. In zijn vrije tijd schrijft Anton gedichten en bewandelt hij een van de vele trails die de unspoiled queen of the Caribbean rijk is.

14 maart 2021

Het raadsel St. Maarten

Door Terrance Rey

Los je een enigma op of leg je een enigma uit? Aangezien ik Sint Maarten als een raadsel beschouw, denk ik dat het moet worden uitgelegd. De grootvader van de Sint Maartense politiek, wijlen Claude Wathey, zou ooit hebben verklaard dat hij, aangezien hij degene is die Sint Maarten had opgebouwd, het ook zou kunnen vernietigen.

Persoonlijk geloof ik niet dat één man, ongeacht hoe politiek machtig of rijk hij ook is, Sint Maarten nog kapot kan krijgen. Wathey zelf zou hebben gezegd dat Sint Maarten een gecompliceerd eiland is. Dat is precies het punt dat ik in deze column wil maken.

Ik ben gevraagd om een maandelijkse column te schrijven voor Dossier Koninkrijksrelaties.nl. Ik ben de uitgever van StMaartenNews.com, een lokale onlinekrant op Sint Maarten. Mijn taak als uitgever is het publiceren van artikelen, die als controversieel kunnen worden beschouwd, goed te keuren. Dat is niet altijd even makkelijk. Vaak gaan onze artikelen niet alleen over de politieke elite en de machtige besluitvormers in onze regeringen, maar ook over de ‘movers en shakers’ achter de schermen die aan de touwtjes trekken en de beleidsvorming op het eiland beïnvloeden.

Als uitgever kreeg ik onlangs de kans om enkele van de crème de la crèmes in de samenleving van Sint Maarten te ontmoeten, elk op zichzelf een miljonair of multimiljonair. Ik hoorde hun zorgen aan en ik had vaak flashbacks naar de dagen van weleer toen rijke

politieke families - zwart, wit en elke kleurschakering daartussenin - het eiland regeerden en de touwtjes in handen hadden in de overheid. Tegenwoordig worden deze rijke families overschaduwd door een nieuwe klasse van buitenlandse rijke opportunisten die onze kusten sieren met hun zakken vol geld en toegang tot veel meer waar ze dat vandaan hebben. Daar hebben onze lokale elites moeite mee.

Terug naar Claude Wathey: zijn geheim om Sint Maarten op te bouwen tot wat het nu is, was om rijke investeerders met koffers vol geld met open armen te verwelkomen. Zolang ze een visie hadden om iets te bouwen, meestal een hotelresort, compleet met casino, en ze bereid waren veel geld voor de benodigde vergunningen te betalen, hadden ze alle vrijheid te doen en laten wat ze wilden. Die vrije hand om Sint Maarten te ontwikkelen, heeft dit eiland voor iedereen letterlijk een wildwest gemaakt. Een proces dat eind jaren zestig en begin jaren zeventig begon. Spoel 40 tot 50 jaar vooruit naar de huidige situatie en wij zien regering na regering jammerlijk falen om grip te krijgen op wat Sint Maarten zo uniek maakt. Het eiland is een free for all voor iedereen. De overheid met instructies van onze Koninkrijksregering probeert daar verandering in te brengen: het eiland niet meer toegankelijk en gratis voor iedereen te maken. Dat is een proces dat niet van de ene op de andere dag kan worden gerealiseerd. Persoonlijk vind ik dat het proberen het proces te keren vergelijkbaar is met het doden van de gans die het gouden ei legt. Ik dacht ooit dat die gans het toerisme was en het gouden ei de bloeiende economie die het met zich meebracht.

Het coronavirus en de daaropvolgende crisis hebben mijn ongelijk bewezen. De cruisebusiness is gedecimeerd en de vliegvluchten zijn gedempt tot

een druppel van wat het ooit was, zelfs vergeleken met wat het was nadat de orkanen Irma en Maria het eiland in 2017 verwoestten. Toch, trouw aan zijn raadselachtige aard, bloeit Sint Maarten op de een of andere manier nog steeds. Verrassend genoeg vielen de belastinginkomsten in 2020 hoger uit dan begroot. Zelfs de glimlach van Mona Lisa kan niet zo raadselachtig zijn. Wat is hier aan de hand?

Elke maand ben ik van plan om u lezers een column over Sint Maarten te bezorgen om die raadselachtige aard van het eiland uit te leggen en wat de grote aantrekkingskracht is voor velen, zowel rijk als arm, die uit alle delen van de wereld komen en dit eiland tot hun nieuwe thuis maken. Zo hebben we nu meer dan 120 verschillende nationaliteiten en culturen naast elkaar op deze rots wonen. In harmonie, moet ik wel toegeven. Nu de locals slechts 13% van de geregistreerde bevolking uitmaken, beweren de meeste eilandbewoners dat ze born to be here zijn. We hebben alle voorzieningen van een land uit de eerste wereld, maar we hebben ook de excessen: overbevolking, files en vervuiling. Toch knarst iedereen zijn tanden en verdraagt dit allemaal elke dag. Waarom? In volgende bijdragen zal ik me inspannen het raadsel dat Sint Maarten is, niet op te lossen, maar uit te leggen.

21 maart 2021

Met ingehouden adem

Door Mireille Laclé

De Arubaanse werkelijkheid is voorgoed veranderd op vrijdag 13 maart 2020, de dag dat het eerste positieve

Covid-geval op Aruba werd vastgesteld. Inmiddels een jaar verder is het virus nog steeds niet uitgeraasd, is de economische schade aanzienlijk, is de financiële situatie van de overheid en ook van vele burgers dramatisch en vallen er nog dagelijks slachtoffers. Je zou het afgelopen jaar kunnen vergelijken met een eindeloze rit in een achtbaan, waarbij het onbekend is wanneer en waar precies, de rit eindigt. Bij het beginpunt zal de reis in ieder geval niet eindigen.

Het enige lichtpuntje is vooralsnog de gratis vaccinatiemogelijkheid die wij hier op Aruba, met dank aan Nederland, inmiddels hebben. Dit lichtpuntje moeten wij zelf wel brandend houden en laten uitgroeien tot een fakkel waarmee wij de onzekere toekomst tegemoet gaan. Ik vrees dat hier de schoen gaat wringen.

In het Papiaments bestaat er een uitdrukking “no sinta warda bendicion di cielo cai den bo boca”. Dit komt er vrij vertaald op neer dat je niet moet zitten wachten totdat de zegening uit de hemel in je mond valt. Geen afwachtende houding, maar actief proberen bij te dragen aan een oplossing. In de situatie waar wij nu verkeren is het cruciaal dat wij gebruik maken van de enige optie die we hebben om het virus op korte termijn te bedwingen en uitzicht te krijgen op enig economisch herstel, namelijk vaccinatie. Om groepsimmunitet te bereiken is het noodzakelijk dat ca 85.000 inwoners zich laten vaccineren.

In de praktijk is de animo voor vaccinatie niet terug te zien in de cijfers. Op 18 maart stond de teller op 31.000 registraties. Dat is bij lange na niet genoeg. En dit, ondanks de motivatiecampagnes van de overheid en de oproep van bekende Arubanen en influencers. Het lijkt erop dat wij toch zitten te wachten op de zegening uit de hemel. Hebben we het, ondanks coronaslachtoffers,

banenverlies, salarisinkorting e.d. toch nog te goed dat dit belang niet wordt ingezien? Of is dit het effect van de subsidies en noodhulp?

Een verklaring voor de lage vaccinatiebereidheid kan ik niet met zekerheid geven, want ik heb geen onderzoeksgegevens tot mijn beschikking. Wat ik wel om mij heen hoor, en dan baseer ik mij op feedback van de tuinman tot een arts zeg maar, is dat er van hoog tot laag een groot wantrouwen heerst over de inhoud van het vaccin en mogelijke al dan niet permanente bijwerkingen. Meestal zeggen ze ook: “Ik wacht de eerste ronde af”. Dit hoor je ook van mensen waar de botoxsporen of siliconen nog zichtbaar zijn en het eten van fast food de gewoonste zaak van de wereld is.

Iedereen die je spreekt, wil dat deze coronacrisis zo snel mogelijk achter de rug is, maar tegelijkertijd heeft de meerderheid na ruim een maand nog steeds geen actie ondernomen om hier daadwerkelijk iets aan te doen. Hoe is het mogelijk dat de vaderlandslievende Arubaan nog steeds niet de kans heeft gegrepen zich tenminste alvast te registreren voor het vaccin?

Tenzij wij ons massaal last minute gaan laten vaccineren, hetgeen ook niet geheel uit te sluiten is, lijkt mij het zo snel mogelijk introduceren van een vaccinatiepaspoort de meest effectieve maatregel om de twijfelaars en tegenstanders over de streep te trekken. In het jaar dat Aruba het 35-jarig lustrum viert van de status aparte, realiseer ik mij dat het concept ‘De Arubaan’ evolueert. Wellicht een teken dat ik tot een oudere generatie ben gaan behoren. De Arubaan uit mijn verouderde realiteit levert offers en vecht voor idealen en landsbelang. Ik realiseer mij dat dit door de jaren heen is vervaagd. Het individueel belang is

voorop komen te staan. De lusten en kansen zijn voor ons en de lasten en risico's voor anderen. Dit lijkt in zekere zin ook terug te zien in de tegenvallende animo zich te laten vaccineren.

Desondanks houd ik goede hoop. Goede hoop dat Aruba uit het puin van de coronacrisis zal herrijzen. Maar het herstel zal zeker niet uit de lucht komen vallen. Het vaccin is een absolute voorwaarde voor herstel, daar is geen ontkomen aan. De consequenties van onze individuele keuze ten aanzien van het wel of niet vaccineren zullen wij gezamenlijk moeten dragen. Ik hou mijn adem niet langer in.

28 maart 2021

Te gast bij vrienden

Door Mia van Deelen

De Amerikaanse Rosamund van der Linde schreef over haar 30-jarig verblijf op Sint Eustatius (Statia) het boek "Land of no Laws". Een intrigerende titel. Een land zonder wetten en waar iedereen toch vreedzaam naast elkaar leeft. Het is zeker bijzonder voor mensen zoals Amerikanen en Nederlanders die beide komen van een land waarin de meeste dingen zijn gevat in regels, wetten, handhaving, terechtwijzing en boete. Wellicht een enkel voorbeeld. In Europees Nederland is het onbestaanbaar dat kinderen (of meer algemeen: personen) in de laadbak van een pickup worden vervoerd. Op Statia is het een alom bekend beeld: zo breng je mensen (kinderen) ergens heen. Er zijn op Statia nauwelijks tot geen snelheidsbeperkingen en verkeersborden daartoe al helemaal niet. Hier wordt

trouwens wel verandering in gebracht. Flitspalen of alcoholblaastest: onbekend op het eiland. Tegelijkertijd kun je in de praktijk nergens echt hard of roekeloos rijden.

Niet dat dat helemaal nooit gebeurt, maar de kwaliteit van de meeste wegen is nog van dien aard dat je bij snelheden boven de 50 km/uur er zelf vooral last van begint te krijgen in termen van kans op lekke band of gewoon van de weg raken. De aard van de lokale infrastructuur dwingt als het ware het individu zich “normaal” te gedragen (en natuurlijk zijn er uitzonderingen, zoals die zich ook in Europees Nederland of in Amerika zullen voordoen).

Regelgeving zoals die bestaat (naar Europees Nederlands model) is veelal opgelegd. En als het al niet helemaal zo is, dan wordt dat wel zo gevoeld. Het is misschien niet zo bedoeld, maar wel gemakkelijk zo uitgelegd: “koloniaal gedrag van Nederland”.

Het probleem is dat ongenoegen wel gemakkelijk wordt geuit, maar geen oplossingen worden aangedragen of daar wordt geen kans voor geboden. Van de mogelijkheid om als public entity de wet- en regelgeving aan te passen, wordt gelukkig wel iets meer gebruikgemaakt, al blijft het lastig jezelf in regelgeving vast te leggen zonder de zo belangrijk geachte eigen identiteit en vrijheid kwijt te raken. Om die vrijheid te houden moet er wel regelgeving zijn. Juist om de zwakkeren in de samenleving te beschermen. Anders bestaat er één recht: dat van de sterksten. En dat is te lang zo geweest.

Ik begrijp de emotie aan de zijde van de eilandbewoners overigens heel erg goed. Bijna dagelijks zie ik Europese Nederlanders die kortgeleden zijn

ingevlogen met deze of gene doelstelling. Bijna zonder uitzondering hebben ze na een dag of drie het hele eiland wel gezien en hebben ze er een mening over: dit moet anders, dat moet anders, etc. En weer, bijna zonder uitzondering, is die mening voortgekomen uit zichzelf of in (borrel)gesprek met andere uit Europees Nederland afkomstige Nederlanders. Zelden heeft overleg met een Statiaan plaatsgevonden.

Zelfs op mij - ik ben ook zo'n uit Europees Nederland afkomstige Nederlander - maakt dat een vreemde indruk. Het is alsof je ergens te gast bent en direct een mening hebt over de inrichting van het huis van de gastheer/vrouw, met het oogmerk het naar jouw smaak aan te passen. Iedereen voelt aan dat dat niet fatsoenlijk is, maar wanneer je op het niveau land of openbaar lichaam spreekt vervalt kennelijk de - mijns inziens nog steeds toepasselijke - metafoor van de gast bij vrienden.

Om kort te gaan. Ik geloof dat iedereen met de beste bedoelingen die meningen er op na houdt, zo ook met wet- of regelgeving die vanuit Nederland zou kunnen worden geïmplementeerd in Caribisch Nederland. Maar bespreek eerst nut en noodzaak met de gastheer/vrouw, ofwel met de bewoners van het betreffende eiland. Is dat zo onbegrijpelijk? Het is soms net als met het begrip respect. Als de roep om respect expliciet wordt gemaakt, is dat bijna altijd omdat respect moet worden opgebracht voor degene die de oproep doet. Maar het begint met het respectvol optreden naar de gastheer/vrouw toe.

Stel je als binnenkomende Europese Nederlander op het eiland van je bestemming eens op als nieuwsgierige en belangstellende bezoeker. Je wordt evenredig warmer ontvangen en de dialoog ontstaat als vanzelfsprekend. Spreek in vraagtekens en niet in uitroepetekens!

4 april 2021

Verbinding

Door Raquel Weisz

Een week geleden overleed een jonge vrouw, in de bloei van haar leven. Kort daarna ook haar moeder. Haar vader heeft nog een aantal dagen gevochten voor zijn leven, maar helaas is ook hij heengegaan. Zij zijn allen gestorven aan het Covid-19 virus. Moge zij in vrede rusten. Elke keer als ik mijn honden hoor huilen, slaat mijn hart over. Want honden horen de sirene van de ambulance al van verre aankomen. En zij huilen deze weken veel.

De crisis die zich nu op Curaçao voltrekt, is ongekend. De ICU is nagenoeg vol, waarbij Covid-patiënten nu ook naar Aruba worden vervoerd. Mensen verliezen bijna dagelijks familieleden, vrienden en collega's als gevolg van dit virus. En onze fantastische zorgmedewerkers blijven alles geven om te voorkomen dat patiënten overlijden.

Toen ik werd uitgenodigd om namens Curaçao een column te schrijven voor DossierKoninkrijksrelaties.nl was de situatie anders. Voor deze eerste column had ik reeds een inspirerend onderwerp gekozen. In mijn dagelijkse leven en in mijn werk laat ik mij namelijk graag inspireren door anderen. Ik houd mij al jaren bezig met leiderschapsontwikkeling inclusief generatiemanagement op Curaçao en de andere (ei)landen binnen ons Koninkrijk. Dit doe ik vanuit mijn bedrijf Creating Milestones door onder andere het verzorgen van trainingen, het coachen van professionals en het schrijven van artikelen. Maar het onderwerp voelde niet goed meer.

Echter, ik wil wel stilstaan bij een trend die mij inspireert. Het valt mij op dat er vele mooie initiatieven zijn in onze samenleving, voornamelijk geïnitieerd door jongere generaties. Zowel online als offline. Dit ondanks de schrijnende situatie waarin wij verkeren. Of het nu gaat om blockchains, educatieve (balkon) sessies, positieve tips of ondernemers die allerlei initiatieven ontwikkelen en ook daadwerkelijk wat neerzetten. Het zijn allemaal voorbeelden van met name deze jongeren die weigeren om bij de pakken neer te zitten en hierin ook anderen positief proberen te beïnvloeden. Zij kiezen ervoor om zich niet te laten leiden door de emoties waar ons eiland door wordt overmand.

Deze jongere generaties geven het voorbeeld waar wij met z'n allen naarstig naar op zoek zijn: verbinding, hoop, veerkracht en daadkracht. Zij zoeken naar wat ons bindt en niet naar wat ons scheidt. En daar kunnen onze politici, zowel coalitie als oppositie, een voorbeeld aan nemen. Juist in deze tijd willen wij als bevolking geen geschreeuw en geen geruzie meer. Wij willen een politiek speelveld, waarin wordt gekeken naar het algemeen belang én waar eensgezindheid de boventoon voert. Wij snakken naar daadkracht en oplossingsgerichtheid. Alle neuzen dezelfde kant op, ondanks de politieke tegenstellingen. Want alleen zo kunnen wij deze onzichtbare vijand, die ons eiland terroriseert, verslaan en ons eiland ook op alle andere fronten weer laten opbloeien.

11 april 2021

De vicieuze cirkel

Door Burney el Hage

De relatie tussen Nederland en de Caribische delen van het Koninkrijk verloopt al jaren stroef. Volgens mij zitten we vast in een vicieuze cirkel van onbegrepen verwachtingen en ongelijk partnerschap.

Sinds de in werkingtreding van het Statuut in 1954 is er een nieuwe rechtsorde ontstaan binnen het Koninkrijk der Nederlanden. De koloniale periode kwam tot een einde en de Nederlandse Antillen (Suriname even buiten beschouwing latend) kregen wat meer ruimte voor zelfbestuur. De Antillenconstructie is om diverse redenen, waar ik nu niet op in zal gaan, geen houdbare constructie gebleken. Tussen 1986 en 2010 is de Antillen, op verzoek van de eilanden zelf, uiteengevallen in 3 autonome landen en 3 bijzondere gemeenten.

De bedoelingen waren wederom nobel en de hoop was wellicht oprecht, maar we liggen nog steeds met elkaar overhoop. Het gebrek aan vertrouwen, tegengestelde verwachtingen, culturele verschillen en het schaalgrootte-effect worden hierbij onderschat. Op het eerste gezicht lijkt het erop dat de vier autonome landen gelijke partners binnen het Koninkrijk zijn en de BES-eilanden volwaardige gemeenten van Nederland, maar in de realiteit is dat natuurlijk niet zo. De Caribische landen zijn geen gelijke partners en de Caribische gemeenten zijn, in de uitvoering, achtergestelde gemeenten. Het is de 'elephant in the room', we spreken het niet uit, sterker nog, we ontkennen het.

De Caribische landen verwachten gelijkwaardigheid. En keer op keer worden zij op dit punt teleurgesteld. De verhoudingen worden bepaald door de kwantitatieve realiteit van het Koninkrijk. Kwantitatief leest artikel 1 van het Statuut dat het Koninkrijk bestaat uit Nederland met BBP van US\$ 950 miljard, 41.543km² en 18 miljoen inwoners, Aruba met BBP van US\$ 4 miljard, 180km² en 120 duizend inwoners, Curaçao met BBP van US\$ 4 miljard, 444km² en 150 duizend inwoners en Sint Maarten met BBP van US\$ 1,5 miljard, 34km² en 45 duizend inwoners.

Uit deze kwantitatieve verhouding(en) wordt evenwel de interpretatie en uitvoering gegeven aan de verdere artikelen van het Statuut. Nederland heeft bijvoorbeeld uitsluitend op grond van kwantiteit een zogenaamde ‘waarborgfunctie’. Uitsluitend op grond van kwantiteit wijst Nederland telkens met de moraliserende vinger. Al met al, uit deze kwantitatieve verhouding(en) is en zal nimmer kwalitatieve gelijkheid en dus gelijkwaardigheid, waar de Caribische landen naar verlangen, volgen.

Voor de Caribische gemeenten lijkt dat Nederland, met de Nederlandse bril op, primair focust op het bijzondere karakter van ze, en dan in negatieve zin. Ze zijn volgens Nederland vooral “bijzonder corrupt”, “bijzonder onbetrouwbaar”, “een bijzonder hoog risico voor Haagse ministers” en ze “kosten bijzonder veel”, om maar enkele bijzonderheden te noemen. Begrijp mij niet verkeerd: ik ben voor het inbouwen van alle mogelijke integriteitsnormen, zowel binnen als buiten de publieke sector, maar dit mag niet ten koste gaan van andere zeer noodzakelijke investeringen, bijvoorbeeld op het gebied van acute en structurele armoedebestrijding.

We bewijzen samen bijna een eeuw lang dat wantrouwen en elkaar forceren tot aanvaarding van ‘het onaanvaardbare’, niet tot het beoogde resultaat leidt. In ieder geval leidt het niet tot betere of verbeterde ontwikkeling van de eilanden. De rol van Nederland in het Koninkrijk is vergelijkbaar met een bankloket. Eerst volledig voldoen aan alle voorwaarden, anders krijg je geen hulp. Zelfs in crisistijd. Is dat een vingerwijzing naar Nederland?

Nee, het is de realiteit van het Koninkrijk. Een Koninkrijk met een te grote kwantitatieve disbalans tussen beoogde kwalitatief gelijke partners. Een vicieuze cirkel die binnen de huidige constellatie eigenlijk alleen doorbroken kan worden door de enige partij met enig recht van spreken en dat is vooralsnog Nederland.

18 april 2021

Muziek, eten en drinken

Door Terrance Rey

Als u mijn eerste column niet hebt gelezen, verzoek ik u vriendelijk die eerst te lezen voordat u hier verder gaat. Er is een zekere continuïteit die ik zal proberen te behouden in mijn columns. In de vorige column legde ik uit dat Sint Maarten een ‘free for all’ is voor iedereen die naar het eiland komt. Dat geeft het eiland een bijzondere identiteit. Deze identiteit kan worden afgeleid uit de culturele diversiteit in de samenstelling van de bevolking. Deze diversiteit maakt het erg moeilijk om de inwoners van Sint Maarten als één volk te verenigen. De vraag wie en wat een Sint Maartenaar

is, is al vaak gesteld. Het onderwerp is vele malen besproken zonder dat er consensus is bereikt.

Mensen op Sint Maarten omarmen hun culturele diversiteit makkelijker dan dat ze geneigd zijn zich te verenigen in een gemeenschappelijke identiteit. Ik wil het juist over die identiteit van Sint Maarten hebben. Ik wil ingaan op de kwestie dat Sint Maarten uit een cultureel diverse bevolking bestaat. Met veel volkeren, meer dan 120 verschillende culturen met elk hun eigen achtergronden, die in harmonie op dit eiland samenleven. En ik wil die eigenschappen benadrukken omdat ze in wezen aangeven wat het eiland te bieden heeft. En ook al zijn we er nog niet in geslaagd om een bepaalde 'Sint Maartense identiteit' te definiëren om te laten zien wat Sint Maarten is, wat een Sint Maartener is, of wat precies de Sint Maartense identiteit is, wil ik toch een poging doen.

Toen ik in Nederland studeerde, hadden we studentenverenigingen met Antillianen en Arubanen die in Nederland woonden en studeerden. Elke keer dat we een bijeenkomst organiseerden, konden we niet meer dan een handvol studenten er naar toe krijgen. Maar als we een feest, concert of cultureel evenement of iets dergelijks organiseerden, waar mensen konden dansen op muziek en eten en drank genuttigd werden, dan kwamen daar duizenden op af. Organiseerden we echter een vergadering om problemen te bespreken waarmee onze Antilliaanse en Arubaanse studenten in Nederland te maken kregen, dan hadden we geluk als we 20 mensen bij elkaar konden krijgen.

Dat is precies hetzelfde probleem waarmee wij hier op Sint Maarten te maken hebben. We kunnen onze mensen inderdaad mobiliseren wanneer we carnaval organiseren of als we een cultureel evenement, feest of

concert in ons lokale ‘Festival Village’ houden. Maar als we een buurtbijeenkomst met onze mensen willen houden zodat we kwesties die hen aangaan en die hen persoonlijk raken kunnen bespreken, krijgen we maar een handvol mensen op de been. En het is altijd dezelfde kleine groep. En dit is waar ik in deze column op wil wijzen.

Een kleine groep mensen kan niet onze identiteit bepalen. We moeten met zijn allen die vele verschillende culturele identiteiten verenigen tot één identiteit van Sint Maarten. Het is een uitdaging, maar ik denk dat als er enige hoop is om ooit uit te maken wie of wat een Sint Maartener is, het te vinden zal zijn in muziek, eten en drinken.

25 april 2021

Gekoloniseerd

Door Mireille Laclé

Terwijl wij er op Aruba alles aan doen om Nederlandse invloeden, met name op het openbaar bestuur en onze autonomie, ver weg te houden, lijkt het erop dat er ondertussen een soort geruisloze kolonisatie van ons eiland heeft plaatsgevonden. En dit keer heeft Nederland er niets mee te maken.

In de afgelopen 50 jaar is het bevolkingsaantal van Aruba ruim verdubbeld. Van een hechte Arubaanse gemeenschap, waar het eenvoudige leven de boventoon voerde, hebben mijn generatiegenoten en ik het eiland drastisch zien veranderen. Van tijden waarin het normaal was dat je veilig op straat of in de

cunucu kon spelen, kon genieten van de ruimte en de eenvoud, zijn we beland in tijden dat er binnenkort geen erfpachtterreinen meer beschikbaar zijn voor zelfbouwwoonings en toekomstige generaties in appartementencomplexen moeten gaan wonen. Spelen in de cunucu is voor velen niet meer weggelegd.

Alles heeft de afgelopen jaren in het teken gestaan van economische groei en vooruitgang. Maar voor wie eigenlijk en ten koste van wat? Achteraf praten is natuurlijk gemakkelijk en ik begrijp ook wel dat economische ontwikkeling per definitie gepaard gaat met veranderingen. Maar vanuit mijn perspectief terugkijkend op de afgelopen jaren is de groei veel te snel gegaan, is onvoldoende rekening gehouden met de sociaalmaatschappelijke kosten van grote projecten en is het product Aruba te veramerikaniseerd.

Daarnaast hebben wij door de jaren heen, ondanks tekorten op de arbeidsmarkt, toch keer op keer vergunningen afgegeven voor de bouw van extra hotelkamers en accommodaties welke overwegend in handen zijn van buitenlandse eigenaren. Vervolgens zijn duizenden vergunningen afgegeven aan buitenlandse werknemers en hun gezin, om zich hier te vestigen. Deze, met name uit Latijns-Amerika afkomstige laaggeschoolde werknemers, zijn naar Aruba gekomen om een betere toekomst op te bouwen. Ze hebben meestal alle kansen aangegrepen om vooruit te komen, ondanks de soms schrijnende omstandigheden waarin ze leven en werken. De meesten zijn gebleven omdat de perspectieven hier, ondanks alles, toch nog beter zijn dan in het land van herkomst.

Terwijl de horeca en het bedrijfsleven vroeger overwegend op lokale arbeidskrachten draaiden, is dit al lang niet meer zo. De immigranten hebben met

succes de arbeidsmarkt betreden. Bijna overal word je in het Spaans aangesproken, hoor je Spaans om je heen of zijn de Latijns-Amerikaanse invloeden duidelijk aanwezig. Door de veramerikanisering van het product Aruba in combinatie met de internationalisering van de werkende bevolking heeft het eiland een deel van zijn charme, uniekheid en identiteit verloren, ook al spreken wij daar liever niet over.

Achteraf gezien hadden wij deze ongecontroleerde en ongebalanceerde groei nooit zo moeten willen hebben. De sociale kosten van de influx van buitenlandse werknemers zijn overwegend bij de belastingbetaler neergelegd en niet bij de werkgever bij wie ze in dienst zijn getreden. De werkende bevolking, inclusief de duizenden arbeidsimmigranten, heeft te weinig van de groei geprofiteerd. Het welvaartsniveau is voor de doorsnee bevolking niet dat wat verwacht had mogen worden van een eiland dat al jaren een toptienbestemming in het Caribisch gebied is. Volgens mij hebben wij ons het kaas van het brood laten eten door de aandeelhouders.

De vertrouwde samenleving van weleer is getransformeerd in een internationaler georiënteerde samenleving. De gezamenlijke historische en culturele band die we vroeger als inwoners deelden, is niet meer vanzelfsprekend. Persoonlijk had ik liever gewild dat het Aruba uit mijn herinnering nog wat langer had kunnen blijven voortbestaan en dat de transformatie geleidelijker en gebalanceerder was gegaan, en zeker met meer oog voor behoud van cultuur, taal en de natuur.

Terwijl wij Nederland op afstand probeerden te houden, zijn wij langzamerhand gekoloniseerd door buitenlandse investeerders en immigranten. De jongere

generatie lijkt het fantastisch te vinden en kent niet anders, dus misschien komt het allemaal nog goed.

2 mei 2021

De Hollandse aanpak

Door Mia van Deelen

Denkend aan Statia zie ik de altijd in beweging zijnde golven van de Atlantische Oceaan en de Caribische Zee met The Golden Rock. Een klein eiland met reuze aardige, maar ook zelfbewuste mensen waar de Europese Nederlanders maar geen vat op krijgen.

Het verhaal van de laatste paar jaar is dat van de bestuurlijke interventie van ‘Den Haag’ en de ‘omverwerping’ van het bestaande regime. Dit vond plaats in februari 2018. Met volledige instemming van Eerste en Tweede Kamer, dat dan weer wel. Kortom, goed voorbereid, maar daarna uitgevoerd met een tamelijk botte bijl.

Voorafgaand aan deze interventie was er de Commissie van Wijzen die na uitgebreide consultatie van de bevolking (toen nog wel dus) een rapport heeft aangeboden aan de regering waarna deze ‘soap’ kon aanvangen. Na de periode van wetteloosheid, financieel wanbeheer, het negeren van wettelijk gezag, discriminatie, intimidatie en het nastreven van persoonlijke macht (aldus de memorie van toelichting bij de ‘Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius’), kon eindelijk rust intreden.

En rustig werd het inderdaad. Geen enkel overleg meer, geen enkele uitwisseling van kennis en ervaring

en evenmin een richting van hoe het nu wél moest. Een plan, zeg maar, een Hollandse aanpak. En de Hollandse aanpak is sterk probleemoplossend gericht. Veel minder of bijna niet op eerst eens rustig bekijken wat de aard van de problemen is en evenmin uitgaand van wederzijds respect en gelijkwaardigheid.

Dus werd er een trosje (zeg maar: een hele tros) Europese Nederlanders ingevlogen om eens orde op zaken te stellen (de autoverhuurbedrijven en het hotelwezen voeren er wel bij) en dan komt het goed, zo was kennelijk het plan. Overleg met de bevolking blijkt helemaal niet nodig. Het maakt het alleen maar lastig. Je kunt dan immers jouw koers - zo die bestaat - niet ongestoord voortzetten. O ja, en vooral gericht op de korte termijnresultaten zonder naar middellange en lange termijn te kijken.

Om het verhaal niet al te lang te maken, spring ik naar de verkiezingen van oktober 2020. De Eilandsraad wordt in dezelfde samenstelling als van voor de interventie gekozen en geïnstalleerd. Knops zei daarover onlangs in de Eerste Kamer “Dát is democratie”, we moeten het doen met de wil van de bevolking. Op zich natuurlijk een juiste constatering, maar de teleurstelling droop er af.

De eerste regeringscommissaris vertrok na twee jaar, en de tweede zegt nu het eiland vaarwel omdat hij geroepen is door het CDA om de partij te redden. Het is nog even wachten tot ook de demissionaire staatssecretaris dit dossier kan overdragen aan zijn opvolger in een nieuw kabinet en dan hebben alle leiders tot op heden de arena met een min of meer opgeheven hoofd kunnen verlaten. Dit lijkt een spel met alleen maar verliezers.

Was het maar een spel. Nee, het gaat over mensen in een samenleving die graag zelf willen bepalen hoe het leven op hun eiland moet worden georganiseerd. En na twee jaar klungelen, zijn we in termen van bestuur en democratie helemaal niets opgeschoten. De kloof tussen beide zijden van de Atlantische Oceaan is er alleen maar dieper op geworden en de interesse van Europees Nederland in Caribisch Nederland is geen sikkepit gegroeid.

Is het verhaal dan alleen maar negatief? Wellicht gloort er licht aan de horizon na de landelijke verkiezingen te hebben gehad met als gevolg een zo goed als nieuwe Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties. Nieuwe bezems vegen schoon, zo luidt het gezegde. Laten we hopen dat het hiervoor ook geldt. Recent heeft de Eerste Kamercommissie van Koninkrijksrelaties een hele dag uitgetrokken voor een debat met de staatssecretaris. De toon was constructief en er was een oproep aan het nieuw te vormen kabinet om de Koninkrijksrelaties op een hoger plan te stellen.

Het lijkt maar een kleine stap (ik doel nu op het werkelijk willen overleggen tussen mensen aan beide zijden van de oceaan, op basis van gelijkwaardigheid en respect) maar voor de besturende organisatie van beide Nederlanden (i.c. Europees en Caribisch) zou het een enorme sprong voorwaarts betekenen. Op heel veel gebieden ziet iedereen de pandemie als een kantelpunt; wellicht geldt dat ook voor de relatie tussen Europees Nederland enerzijds en Caribisch Nederland in het algemeen en voor Sint Eustatius in het bijzonder, anderzijds.

Voor de goede orde: dan gaat het wat mij betreft niet alleen maar over straatnamen en huisnummers en herstel van wegen, maar nog veel meer over het

nodeloos en kunstmatig onderhouden verschil tussen AOW en AOV, bijstand en onderstand, wel of geen werkloosheidsuitkering of in het algemeen - en daar had ik eigenlijk liever niet mee willen eindigen - eerste- en tweederangs Nederlanders.

9 mei 2021

Geen Ponche crema meer

Door Raquel Weisz

“Chao a todos (Dag iedereen).” Dit waren zijn laatste woorden op Facebook. Afgelopen week sprong een jongeman op Aruba van nog geen dertig jaar van een gebouw. Hij had zijn strijd tegen depressie verloren. Hopelijk heeft hij nu zijn rust gevonden. Dit trieste nieuws is ook op Curaçao ingeslagen als een bom.

Tijdens de eerste lockdown in 2020 voelde ik zelf onrust en onzekerheid. Want de wereld was plotsklaps veranderd. Ik realiseerde me dat ik niet de enige kon zijn met deze gevoelens. Daarom besloot ik na de lockdown om al mijn leiderschapstrainingen te hervatten met de simpele vraag: “Hoe gaat het met jou?” En tegelijkertijd deelde ik hoe ik met mijn gevoelens was omgegaan. Plenair antwoordde vrijwel iedereen dat het goed ging. Tot mijn verbazing werd ik tijdens de pauzes door meerdere deelnemers persoonlijk benaderd, die aangaven dat het eigenlijk helemaal niet zo goed ging. Het kwam erop neer dat velen zich angstig en gestrest voelden.

Nu, na een jaar, blijken nog steeds vele mensen deze gevoelens te hebben. En dat intrigeert mij. Want deze

mensen zijn werkzaam bij verschillende bedrijven. Zij hebben hun baan niet verloren. Dus deze gevoelens kunnen niet alleen van geldzorgen komen. Waar komen ze dan vandaan?

Covid-19 heeft op harde wijze een aantal problemen, waar de Curaçaose samenleving al jaren mee kampt, blootgelegd. Curaçao, het land van de natuur, stranden en de blauwe zee. Maar ook van de cultuur, muziek en de happy hours. Er is altijd wel wat leuks doen. En dit is sinds maart 2020 grotendeels weggefallen. Wij worden, opgesloten in huis, pijnlijk met onze neus op de wrange feiten gedrukt. Geen Ponche krema meer op het strand, maar tranen in het land.

De economie, de armoede, het onderwijs, het gebrek aan sociale vangnetten, de uitzichtloosheid. En zoveel meer. Hier moeten we allemaal wat mee. Niet alleen als regering, maar ook als burger moeten wij onze verantwoordelijkheid nemen. De verkiezingen zijn achter de rug. We hopen allemaal op het beste, maar zijn ook bang voor het ergste. Want wat gebeurt er als het de nieuwe regering niet lukt om ons land succesvol te navigeren naar die glorieuze stip op de horizon? Ondertussen is het onderwerp mentale gezondheid nog steeds een taboe. “Je hangt je vuile was niet buiten.” En in de praktijk neemt de druk op de mentale gezondheidszorg alleen maar toe.

Het is bittere noodzaak om ook op Curaçao dit onderwerp op de nationale agenda te zetten, zodat het snel uit de taboesfeer verdwijnt. Het is nu belangrijker dan ooit. Want een gelukkiger volk dat mentaal in balans is, is veerkrachtiger, productiever, creatiever en innovatiever. En dat is precies wat we nu nodig hebben.

16 mei 2021

De ‘laatste brief’

Door Burney el Hage

In 2009 heeft Bonaire een Masterplan 2010-2025 opgesteld onder de naam ‘DUURZAAM WELZIJN VOOR ELKE BONAIRIAAN’. Door de val van het Bestuurscollege belandde het plan destijds in een la. In 2011, nadat Bonaire al een bijzondere gemeente van Nederland was geworden, is het plan opnieuw opgepakt en als Bonaire Masterplan 2012-2025 gepresenteerd. Dit initiatief sneuvelde door gebrek aan bestuurlijke daadkracht. De auteurs van het plan waren prof. dr. mr. C.J. Jepma, W. Bakker MSc. en drs. G. Van Werven.

Wijlen Miguel Pourier (29 september 1938 – 23 maart 2013), oud-minister-president van de Nederlandse Antillen en bovenal Bonairiaan, heeft door de jaren heen inhoudelijk meegewerkt aan de totstandkoming van dit Masterplan. Voor de laatste versie heeft de heer Pourier, kort voor zijn overlijden, het voorwoord geschreven. Ook de nieuwe naam voor het plan, namelijk ‘BONEIRU, DUSHI PA SEMPER’, is door de heer Pourier bedacht.

Het voorwoord, is zijn ‘laatste brief’ aan Bonaire geworden. Als erkenning voor zijn belangwekkende visie op de ontwikkeling van Bonaireaan zijn onbegrensde liefde voor het eiland en de bevolking, heb ik besloten deze niet eerder gepubliceerde ‘laatste brief’, met toestemming van zijn nabestaanden, met u te delen.

Het Masterplan 2012 -2025 is overigens nog steeds relevant en zou zo opgepakt kunnen worden. Zoals wij

er ook goed aan zouden doen de wijze woorden van de heer Pourier ter harte te nemen.

“Sorry dat ik nu pas reageer. Door een buitenlandse reis, gevolgd door andere besognes, was de tijd om het rapport goed door te lezen beperkt. Ik constateer dat het hoofdstuk omtrent de relatie met de Caribische regio onafgemaakt is. Ik neem aan dat het alsnog wordt ingevuld. Hierbij stuur ik het concept voor een voorwoord. Neem het minitueus door en corrigeer eventuele taalfouten of misschien historische onvolkomenheden. Overigens is het Masterplan de moeite waard om nageleefd te worden en ik vind het een goed idee van gedeputeerde Elhage om de draad weer op te pikken. Al was het uit respect voor al degenen die zich hebben ingespannen om een waardig product voor mekaar te krijgen.

Met vriendelijke groet, Miguel A. Pourier

Voorwoord bij Masterplan Bonaire 2012

Van: Miguel A. Pourier

Bonaire heeft, in vergelijking met de andere eilanden van de voormalige Nederlandse Antillen, in een heel vroeg stadium de waarde van de natuur, cultuur, solidariteit, veiligheid en rust onderkend als welzijnsbepalende factoren. Vaak waren enkele invloedrijke personen, zoals een Lodewijk D. Gerharts of een Don Steward, die met hun vooruitziende blik hebben bijgedragen dat Bonaire thans over uitzonderlijke natuur- en onderwaterparken beschikt. Echter hebben enkele andere factoren mede bijgedragen dat Bonaire vrij ongerept is gebleven. Economische activiteiten, zoals olieraffinage op de zustereilanden Aruba en Curaçao, wekten vroeger de nodige jaloezie, vooral omdat vele huisvaders noodgedwongen daar hun emplooi moesten gaan zoeken. Bonaire zou bij aanwezigheid van zo'n zwaar milieu aantastende

industrie er heel anders hebben uitgezien. En het is de vraag of die welzijnsbepalende factoren heden ten dage nog van toepassing zouden zijn geweest.

De wettelijke bepalingen die Bonaire in een vroeg stadium nam hebben remmend gewerkt op bijvoorbeeld het speervissen en de inherente schade aan de koraalriffen. Het ongeremd bomen kappen voor de productie van houtskool werd ook aan banden gelegd. Al deze maatregelen gingen niet zonder tegenstand en onbegrip bij voornamelijk het armste deel van de bevolking, die vaak van dit soort activiteiten moest zien rond te komen. Een oplossing van het probleem van de loslopende geiten moest ook lang op zich laten wachten omdat rekening moest worden gehouden met de weinige andere economische activiteiten op het eiland. Het ecologisch belang moest daardoor noodgedwongen wijken voor het economische.

In het jaar 1992 speelde ook het economisch belang een heel belangrijke rol. Er werd belangstelling getoond voor de vestiging van een raffinaderij op het eiland. De Nederlandse regering, geschrokken voor de desastreuze gevolgen, die zo'n vestiging op het karakter van het eiland zou hebben, beloofde met alternatieve economische voorstellen te komen. En zo zag de commissie onder mijn voorzitterschap het levenslicht.

Voor het eerst werd getracht een integrale benadering voor de socio-economische ontwikkeling van Bonaire in kaart te brengen, waarbij factoren zoals de gemoedelijkheid van de bevolking, de rust die het eiland uitstraalt, de schoonheid van de natuur, de rijke cultuur en de veiligheid werden belicht. Het wereldwijd schaarser worden van deze factoren zou de waarde en aantrekkingskracht van Bonaire aanzienlijk vergroten. Bonaire zou als het ware slapende rijk worden.

Twintig jaar later wordt via dit Masterplan niet alleen gekeken naar wat er zich sinds 1992 heeft afgespeeld, maar ook een blik vooruitgeworpen en wel tot het jaar 2025. Ondanks sommige afwijkingen qua uitvoering van het rapport van 1992 volgt ook dit Masterplan de lijn die toen werd uitgezet. En met betere garanties voor wat betreft de uitvoering omdat door de nieuwe staatkundige structuur van Bonaire zwaktepunten, zoals een niet optimaal fungerende bestuursapparaat en het gebrek aan financiën, normaliter tot het verleden zouden moeten gaan behoren.

Gelet op de druk die het Masterplan signaleert op diverse van de welzijnsfactoren en de gevolgen voor het eiland en de eilandbewoners bij een niet-gestuurde economische ontwikkeling, is het goed dat het plan tot stand kwam met medewerking van velen onder de Bonairiaanse bevolking. Het is ook belangrijk dat een goede informatieve campagne wordt opgezet om de bevolking te doordringen van het belang van dit Masterplan. Ook hoeft het geen betoog dat de rol hierbij van de eilandbestuurders doorslaggevend is om van Bonaire het paradijselijke eiland te maken waar eenieder trots op is.”

23 mei 2021

Gespleten persoonlijkheid

Door Terrance Rey

Sint Maarten bestaat uit twee landen. Het is de kleinste oppervlakte, 37km², die uit twee naties bestaat: Nederland en Frankrijk. Inmiddels is bekend hoe Sint Maarten en Saint Martin door de Fransen en de

Nederlanders verdeeld werden. De Franse kant werd het grootste gedeelte omdat de Nederlander zich met kaas en wijn in slaap liet sukkelen. Was zeker een fles Franse wijn.

Dus we hebben een klein eiland met 120 verschillende nationaliteiten dat door twee naties verdeeld worden. Als je deze enigma wilt verklaren moet je kennelijk een beetje geschiedenis en aardrijkskunde kennen. Wat Sint Maarten destijds zo aantrekkelijk maakte dat de Spanjaarden, Engelsen, Fransen en Nederlanders om dit eiland vochten, is inderdaad haar geografische ligging. En de mooie zoutpannen natuurlijk. Wat tot een ware zoutindustrie leidde.

Uiteindelijk besloten de Fransen en de Nederlanders harmonieus het eiland te verdelen en dit juridisch te verankeren in de Verdrag van Concordia waarmee vrij verkeer tussen beide gedeelten voor altijd mogelijk werd gemaakt. Wel grenzen, maar geen controle. Behalve in Oyster Pond waar nog steeds onduidelijkheid bestaat waar de grens getrokken is. De laatste groep immigranten die nu op het eiland aan het settelen is, zijn Venezolanen. Waar destijds geld met de zoutwinning verdiend werd op Sint Maarten, gebeurt dat nu door deze groep, vooral in de bouwsector. Eerdere migranten verdienden een inkomen in de hotelsector en in het toerisme.

Na het verval van de zoutindustrie vertrokken veel Sint Maartenaren naar Curaçao, Aruba, de Dominicaanse Republiek en Panama om werk te vinden. De opkomst van de hotelindustrie gaf een impuls aan de terugkeer van veel Sint Maartenaren naar het eiland. Maar die waren niet voldoende om aan de vraag naar arbeidskrachten in de bouwsector te kunnen voldoen, dus werden veel mensen van de andere eilanden in

het Caribisch gebied aangetrokken. Niet alleen van dichtbij, maar ook van ver weg. Letterlijk vanuit alle delen van de wereld kwamen mensen naar Sint Maarten om hun heil te vinden, een inkomen te genereren en een nieuw leven op te bouwen. Dat is velen aardig gelukt.

Merkwaardig genoeg, Nederlands en Frans vormen de officiële talen van beide kanten van het eiland, maar Engels is de voertaal voor iedereen. En als het niet gecompliceerd genoeg was, is tegenwoordig Spaans de derde taal die het meest op het eiland gesproken wordt na Engels en Frans. Nederlands wordt slechts door een klein gedeelte van de bevolking gesproken.

In mijn vorige column schreef ik dat Sint Maarten zich zal verenigen door muziek, eten en drinken. Helaas, tot die tijd wordt Sint Maarten niet alleen door een grens verdeeld, maar ook door de verschillende talen die er gesproken worden. Dat maakt het vaststellen van een uniforme identiteit voor Sint Maarten nog moeilijker. Sint Maarten/Saint Martin weet niet eens in welke taal het zijn nationale identiteit moet uiten. Over een gespleten persoonlijkheid gesproken.

30 mei 2021

Hoezo hetzelfde Nederland?

Door Mia van Deelen

“Ik waarschuw wel eens dat wij nog steeds met een boemeltrein rijden en niet met een TGV. Het gaat hier allemaal niet zo snel. Nederland gaat soms tekeer alsof de wereld vergaat wanneer het hier niet zo loopt

als daar”, aldus Miguel Pourier, oud-premier van de Nederlandse Antillen.

Nu, in 2021, is er weinig veranderd. Het besef dat je met een boemeltrein net zo ver kunt komen als met een TGV, maar dat het wat meer tijd neemt, is nog niet in Den Haag doorgedrongen. Zo’n TGV rijdt vaak in een tunnelbak met een zodanige snelheid dat je van de omgeving weinig ziet. Dat hoeft ook niet, want er is maar één doel: zo snel mogelijk het eigen idee doorvoeren zonder afgeleid te worden en zonder te wachten op eventuele passagiers uit aansluitende boemeltreinverbindingen.

In een boemeltrein daarentegen zie je de omgeving, je stopt nog eens ergens en kunt de omgeving op je laten inwerken. De opdrachten vanuit Den Haag komen meestal per TGV aangedenderd en er wordt verwacht dat alles onmiddellijk wordt geïmplementeerd. Zodra het echter gaat om een reactie op voorstellen of vragen van Sint Eustatius aan Den Haag is zelfs paard en wagen nog te snel.

De staatssecretaris heeft bij zijn bliksembezoek aan Sint Eustatius alleen maar oog voor de nieuwe terminal en de nieuwe verkeerstoren van het vliegveld, de vernieuwing van de wegen en ‘de’ rotonde. Zo’n ding hadden we nog niet op het eiland; ook niet nodig, maar was er opeens. Het zou mooi zijn als de nieuwe Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties de snelheid van het implementeren van projecten waarbij de lokale wensen niet of onvoldoende zijn gehoord, kan afremmen en andere projecten van de snelheid van paard en wagen kan opvoeren tot die van een boemeltrein, zoals bijvoorbeeld:

Betere en betaalbaarder ontsluiting van Sint Eustatius en een verminderde afhankelijkheid van Sint Maarten

zijn zaken in het belang van Sint Eustatius, maar daar heeft de staatssecretaris geen oog voor. De aandacht is vooral gericht op Sint Maarten en Winair. Voor een goede verbinding tussen de BES-eilanden is een Bonaireaanse luchtvaartmaatschappij beschikbaar, maar op de een of andere manier laat Nederland het steeds weer aankomen op Winair dat slechts oog heeft voor de eigen portemonnee en de belangen van Sint Maarten (een ander land in het Koninkrijk).

Voor wat betreft de medische zorg: er is geen opticiën of audiciën op het eiland, wel een lokale en goed opgeleide gynaecoloog met internationale ervaring, maar in plaats van het toejuichen van deze voorziening staat bij het Zorgverzekeringskantoor (en het achterliggende ministerie van VWS) vooral de doelmatigheid centraal en wellicht ook andere belangen, maar het belang van de patiënt of de bewoner telt in elk geval niet zwaar mee. Wat de gynaecoloog aangaat, geeft de bureaucratie kennelijk de voorkeur aan een collega in Sint Maarten waarbij de patiënten dus heen en weer vliegen. Nogmaals, de 'eigen' gynaecoloog woont hier op de hoek. En voor de opticiën of audiciën moet naar Saba of Sint Maarten worden uitgeweken.

Laten we eens kijken naar iets actueels. Denk aan de vaccinatie op het eiland in samenhang met het Europees vaccinatiepaspoort. Een app met een QR-code bijvoorbeeld. Ik heb het op de website van het RIVM eens nagekeken en bij mijn eigen vaccinatie heb ik ook keurig toestemming gegeven voor opname van de gegevens in de RIVM-database. Laat die database nu uitsluitend benaderbaar zijn met een DigiD, gebaseerd op een BSN. Maar die bestaat op Sint Eustatius (en in de rest van Caribisch Nederland) niet en zo lopen we ook al daarmee uit de pas met de rest van Nederland.

Ik kan zo nog wel even doorgaan, bijvoorbeeld over de aansluiting van de schooldiploma's op het voortgezet studeren in Europees Nederland. Het ministerie van OCW is daarin net zo eigenwijs als het ministerie van BZK, in elk geval in de zin dat het lokale geluid, gebaseerd op ervaringen van echte mensen van vlees en bloed niet gemakkelijk passen in Haagse beleidsvoornemens, en zo wordt geen voortgang gemaakt. Zelfs niet met de snelheid van de boemel of paard en wagen. Ook de Nationale Ombudsman spreekt in zijn jaarrapport 2020 zijn zorgen uit over de armoede, ongelijke kansen en het gebrek aan voortvarendheid om dat op te lossen.

Waarom niet een proef op Sint Eustatius met het basisinkomen voor iedereen? Waarom is er verschil tussen bijstand en onderstand, tussen AOW en AOV, tussen werkloosheidsuitkering en, tja, wat eigenlijk? Er is hier helemaal geen werkloosheidsuitkering! En we leven in hetzelfde land Nederland, dat in zowat alle lijstjes voorkomt in de top tien. Bijvoorbeeld als het gaat om welvaart en geluk.

6 juni 2021

Pancho en Hercules

Door Mireille Laclé

Pancho en Hercules waren zwerfhonden. Ze hebben jaren bij ons in de wijk op straat geleefd. Ze maakten deel uit van een groep van 7 tot 10 honden die aan de ene kant de buurt bewaakten, maar aan de andere kant ook sommige wijkbewoners, joggers, wandelaars en fietsers onbedoeld lastig vielen. Vermoedelijk zijn ze

vroeger allemaal gedumpt bij het afmaakhok dat vlak bij onze woonwijk ligt.

Door de tijd heen fluctueerde de grootte van de groep omdat er altijd nieuwe honden bij kwamen en er ook honden afvielen. Sommige zijn door wijkbewoners opgenomen en anderen zijn in het niets verdwenen. De vaste kern van 7 honden is uiteindelijk blijven hangen, hebben namen gekregen en zijn deel van de buurt gaan uitmaken. Via de Stichting Stimami Sterilisami (Hou van mij en Steriliseer mij) zijn ze allemaal gecastreerd of gesteriliseerd. Dus van reproductie is geen sprake meer geweest. Overlevend op het eten en aandacht van wijkbewoners, zagen ze er toch redelijk gezond en vrolijk uit.

Alles goed en wel tot twee weken geleden, toen de Dog Control Unit (DCU), de politie en de City Inspector de honden van straat bleek te hebben gehaald. Weg waren ze, afgevoerd naar het Dog Control Center. Sinds enkele maanden is DCU belast met de handhaving van de Hondenwet uit 2014 en richt zich daarbij in het bijzonder op de loslopende hondenproblematiek. Vrijwel dagelijks worden er acties uitgevoerd waarbij er honden en katten worden opgepakt en afgevoerd. Ik ben benieuwd naar de rapportages en statistieken.

Omdat de 7 honden uit onze wijk geen eigenaar hadden, zouden ze binnen 3 dagen worden afgemaakt tenzij ze geadopteerd zouden worden. Hun lot was bezegeld, althans zo leek het, maar dankzij de inspanningen van dierenwelzijnsorganisaties die meteen in actie zijn gekomen, zijn ze van de dood gered. De vrijwilligers hebben overuren gemaakt om voor deze honden adequate opvang te regelen. Zes van deze honden zijn, na de nodige improvisatie om onderdak te vinden, uiteindelijk door buurtbewoners

opgenomen en één is geëmigreerd naar een ‘foster family’ in de Verenigde Staten. Petje af voor de vrijwilligers van onder meer Criyoyo Trappers en Luna Foundation die dit allemaal in één dag geregeld hebben. Deze stichtingen blijken er een dagtaak aan te hebben om opgepakte zwerfhonden en katten, welke in goede gezondheid verkeren, van de dood te redden en een huis te bieden.

De problematiek van loslopende honden en de oplossing ervan is complexer dan lijkt. Maar hoe dan ook is een structurele oplossing hard nodig. De initiatieven van dierenwelzijnsorganisaties, en dan met name de massasterilisatiecampagne van de Stichting Stimami Sterilisami, zijn bewonderenswaardig. Tussen 2016 en 2021 zijn er via deze stichting 26.379 honden en katten ‘geholpen’. Zwerfhonden zijn na behandeling op straat teruggeplaatst wegens gebrek aan beschikbare opvang.

Helaas heeft de stichting kortgeleden haar werkzaamheden tijdelijk gestaakt. Enerzijds wegens gebrek aan fondsen en anderzijds wegens de oppak- en afmaakacties van DCU, waarbij, zonder onderscheid, gesteriliseerde en gecastreerde honden worden opgepakt en afgemaakt. De betrokken organisaties, inclusief DCU, werken allemaal met goede bedoelingen, maar helaas is dit een voorbeeld van ongelukkige afstemming tussen de overheid en dierenwelzijnsorganisaties.

Pancho en Hercules waren zwerfhonden, maar zijn deze status inmiddels kwijt. Ze wonen nu als volwaardige huisdieren bij ons thuis.

13 juni 2021

Kanta Hélele

Door Raquel Weisz

Afgelopen week reed ik in de auto en hoorde ik het lied “Mi pais (Mijn land)” van Izaline Calister op de radio. In dit lied zingt zij over Curaçao in al zijn facetten: de schoonheid, maar ook de minder mooie dingen. Ook spreekt zij haar bezorgdheid uit over het eiland. Het maakte veel in mij los, omdat deze tekst anno 2021 misschien nog wel meer van toepassing is dan in 2009. Ik werd overvallen door een gevoel van machteloosheid en droefgeestigheid.

Machteloos omdat ik de afgelopen weken weer met lede ogen het nieuws volgde. Afgewezen kandidaat-ministers, de screeningswet, COHO, plan B, de vakantie-uitkering van de ambtenaren. Tot wanneer kan de overheid aan haar verplichtingen voldoen? Wat zullen de gevolgen zijn van de aankomende Rijksministerraad? Het beheerste het nieuws.

Zwaarmoedig omdat een groot deel van de bevolking in armoede een uitzichtloos bestaan leeft. Uit onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek is gebleken dat in oktober 2020 de werkzame beroepsbevolking zodanig is afgenomen dat nog geen 40% van de bevolking werkt. Confronterend en zo verschrikkelijk triest. Maar zoals Izaline ook zingt kost blijdschap niets, als je je ogen er maar voor opent. Zij heeft het lied geschreven “Kanta Hélele (Zing Hélele)” omdat ze niet teveel meer wilde mopperen, maar ook (de kleine) dingen wilde vieren door op dat moment “Hélele!” uit te roepen. En die “Hélele!”-momenten waren er gelukkig ook! Zoals het feit dat het vaccinatieprogramma z'n

vruchten afwerpt, waardoor de Covid-maatregelen zijn afgeschaald. Dit betekende onder andere het einde van de avondklok. De ongemakkelijke, weemoedige stilte in de avonduren, waarbij je de onzekerheid en het verdriet kon voelen, is niet meer. Hélele!

De entertainmentindustrie is geopend. Je hoort weer muziek en gelach in de verte, meegenomen door de wind. Met de voetjes in het zand, samen met vrienden genieten van de paarse luchten en de ondergaande zon met een drankje in de hand. Velen kennen de beelden, maar realiseren zich niet altijd de impact van dit soort kleine momenten op de gemoedstoestand. Hélele! De toename van het aantal toeristen in het straatbeeld is zichtbaar. Social media vullen zich weer met vacatures in de toeristische sector. Het eerste cruiseschip lag deze week aangemeerd. Hélele!

De sociaaleconomische situatie is nog niet veranderd, maar de positieve energie en het leven dat nu langzaam op gang komt, doet wat met de mindset van mensen. Hélele! Hoe mooi zou het zijn als Izaline over niet al te lange tijd geïnspireerd zou raken om een lied te schrijven over Curaçao, waarin zij het eiland prijst omdat wij ons met vlag en wimpel door deze crisis heen hebben geslagen? Ieder vanuit z'n eigen verantwoordelijkheid. Kanta Hélele!

20 juni 2021

Verlossers

Door Burney el Hage

De betekenis van het woord “volk” is gemakkelijk op te zoeken. Bij ons in de Cariben wordt met het

woord “volk”, in Papiamentu “e pueblo”, vooral bedoeld diegenen die geen eigen kapitaal hebben, een lager inkomen ontvangen uit arbeid en kwetsbaar gepositioneerd zijn in de samenleving. Zowel geslepen politici als onervaren zelf geproclameerde leiders doen zich graag voor als verlossers van “het volk”. In het Caribisch deel van het Koninkrijk verlossen deze leiders “het volk” bovenal graag van Nederland. Het is een inhoudsloze belofte en a priori verloren strijd, maar er is altijd een strohalm om zich aan vast te klampen. Recentelijk is de strohalm het vermeende verzuim van Nederland om de eilanden te hebben “gedekoloniseerd”. De messen zijn geslepen en het gevecht mag dus weer beginnen (opm: dit dekolonisatieproces is door de eilanden zelf afgewend).

Maar waarom laat het volk zich voor het karretje spannen? Wat verwacht het volk aan positief resultaat uit deze loze kreten, loze beloftes en tot absoluut niets leidende gevechten? Je zou denken dat het volk de verwachting koestert dat men beter af is zonder wat men zich laat aanpraten als oneigenlijke inmenging van Nederland in hun belangen. Maar wat zijn die belangen? Neem als voorbeeld Bonaire. Bonaire is onderdeel van het Nederlandse staatsbestel en sinds 2010 geniet het volk van basisvoorzieningen die vele malen beter geregeld en toegankelijker zijn dan voorheen. Bonaire en het volk van Bonaire zijn opgenomen in de Grondwet van Nederland en hebben, naast alles wat reeds sinds 2010 beter geregeld is, recht op zelfs meer. Het is overduidelijk dat het volk beter af is “met Nederland” dan “zonder Nederland”. Toch laat zich een gelukkig niet relevant aantal mensen, lees het volk, zich voor het karretje spannen om een vermeende ‘dekolonisatiestrijd’ aan te gaan.

Bonaire is, inderdaad nog niet het schoolvoorbeeld van een succesvolle uitvoering van de incorporatie in het

Nederlandse staatsbestel, maar het eiland is en blijft in gesprek met Nederland om waar nodig tot gelijktrekking en gelijkwaardigheid te komen. Deze rechtttrekking zal tijd vergen, maar zolang we de communicatiekanalen openhouden en blijven praten, argumenteren en overtuigen moet het doel te realiseren zijn. Zonder wrijving geen glans, zou ik zeggen.

Maar wat verwacht het volk van de Caribische landen als positief resultaat voor zijn welzijn mocht Nederland voorgoed op veilige afstand gezet worden en helemaal geen inmenging meer heeft in “hun belangen”? Beter onderwijs misschien, hoger inkomen uit arbeid, ontwikkelingsmogelijkheden om kapitaalkrachtig te worden, betere medische zorg, om maar enkele, volgens mij, na te streven of te beschermen belangen te noemen. Je zult je afvragen waar ik naar toe wil met dit artikel. De vraag is echter eerder of het ons niet opgevallen is dat welgestelden, of wat we rijke mensen noemen in de Cariben, niet tegen Nederland zijn. In ieder geval niet openlijk. Ook in ieder geval niet stemmen op partijen die anti-Nederland zijn.

Dus intrigeert het mij waarom het volk, e pueblo, zich voor het karretje laat spannen om een anti-Nederland strijd aan te gaan. Een anti-Nederland strijd die moet leiden tot betere leefomstandigheden en persoonlijke ontwikkelingsmogelijkheden voor het volk. De financiering voor de betere omstandigheden moet echter, ook zonder Nederland, ergens vandaan komen. Hoopt het volk stiekem dat zonder inmenging van Nederland, de welgestelden en rijken eerder bereid zijn om betere leefomstandigheden en ontwikkelingsmogelijkheden te financieren voor het volk?

Misschien probeer ik met dit artikel rationele verklaringen te vinden voor onverklaarbaar irrationeel

gedrag en irrationele hoop van mensen. Zeker een halve eeuw lang lukt het steeds nieuwe (politieke) leiders om aanhang te vinden voor een zinloze en inhoudsloze anti-Nederlandse opstelling. Begrijp mij hierbij niet verkeerd, gezonde, rationele gevechten tegen gevestigde ordes en systemen leiden tot vernieuwing en nieuwe ontwikkelingskansen. Bij dit laatste is Bonaire gelukkig wel een goed voorbeeld.

Want het zijn gezonde en rationele gevechten die geleid hebben tot een verbeterde staatkundige positionering van Bonaire. Bij deze positionering is overduidelijk het volk de grote winnaar. De (politieke) leiders achter de zinloze gevechten hebben wel een groot voordeel, ze hoeven nooit verantwoording af te leggen bij het volk voor het keer op keer niet nakomen van loze beloftes. Nederland is toch de grote boosdoener, de gemeenschappelijke vijand en het volk laat zich ook al te graag weer eens keertje voor het karretje spannen.

27 juni 2021

Blijf hier: Sint Maarten

Door Terrance Rey

Als je Sint Maarten eenmaal hebt geproefd, heb je last van blijf hier. Een bezoeker vroeg me ooit wat de aantrekkingskracht van Sint Maarten is. Die vraag was moeilijk te beantwoorden. Tijdens een interview onlangs met mijn goede vriendin, Valerie van Putten, vermeldde ik dit in haar radioprogramma over reizen en toerisme. We bespraken de opening van het eiland voor toerisme, met name het cruisetoeerisme, en de noodzaak van het vaccin om de economie snel

weer op gang te krijgen. Als een van de belangrijkste toeristische bestemmingen in de Cariben en een belangrijke toegangspoort in het noordoosten van het Caribisch gebied, is Sint Maarten gezegend met zee, zon en zand, net als veel andere bestemmingen in de regio. Dus wat maakt Sint Maarten zo speciaal?

In het radioprogramma bespraken we ook de noodzaak van marketing en promotie om Sint Maarten weer op de kaart te zetten om bezoekers te trekken. Vanaf nu, in een postpandemische periode, zal de concurrentie tussen de eilanden hevig zijn. Dus we moeten daarop voorbereid zijn.

Ik vertelde Valerie dat Sint Maarten er op de een of andere manier altijd in is geslaagd toeristen aan te trekken die 'diehard' terugkerende bezoekers worden. De reden volgens mij is meestal omdat hun ouders - en soms hun ouders voor hen - ooit naar het eiland kwamen, er verliefd op werden en bleven terugkeren. Sint Maarten geeft niet zoveel marketingdollars uit als Aruba of Curaçao. Toch slagen we er als bij toverslag in om terugkerende bezoekers aan te trekken. Op zoek naar het antwoord op de vraag 'what the big attraction of St. Maarten is', wilde ik die veronderstelling testen.

Van de week ging ik 's avonds naar Jimmy's - The Original Fat Boy, een lokale BBQ roadside grill aan de Pondfill Road in Philipsburg. Daar ontmoette ik toevallig vier jonge Amerikaanse dames. Aangezien eerdergenoemde veronderstelling nog vers in mijn gedachten was, besloot ik de dames te vragen of dit hun eerste keer op het eiland was of dat ze hier eerder waren geweest en waarom ze naar Sint Maarten waren gekomen. Het bleek dat twee van hen zussen waren en hun ouders al jaren naar Sint Maarten kwamen en nu wilden ze alleen naar Sint Maarten, zonder hun ouders, en dus namen ze ook twee van hun vriendinnen mee.

Toeval of klopt mijn veronderstelling wel? Ik geloof dat dit het geluk van Sint Maarten is. Met welke aantrekkingskracht Sint Maarten ook gezegend is, het is duidelijk dat als bezoekers eenmaal van het echte Sint Maarten geproefd hebben, ze altijd zullen terugkomen. Dat is wat wij hier op de Antillen ‘blijf hier’ noemen. Zeker als ze die ribs, chicken leg en johnny cake van Jimmy’s hebben gegeten.

Ook voor degenen die uiteindelijk besluiten om van Sint Maarten hun thuis te maken, geldt dat ze meestal nooit meer weggaan. Hun ‘blijf hier’-aansteking is permanent. Het is dan ook geen verrassing dat de autochtone Sint Maartenaren nu nog maar minder dan 13% van de bevolking op het eiland uitmaken. Is dat een goede of is dat een slechte zaak? Ik zeg dat het een ‘fait accompli’ is. We moeten niet klagen over hoeveel mensen er op Sint Maarten wonen. Ik neem het ze zeker niet kwalijk. De reden waarom is mij volkomen duidelijk.

Wie eenmaal van Sint Maarten geproefd heeft, blijft hier. Dat is een voldongen feit. Het is de onverklaarbare aantrekkingskracht die Sint Maarten uitoefent op iedereen die op het eiland is geweest. Dat is precies de kracht van Sint Maarten en dat is wat het eiland heeft gemaakt tot wat het vandaag de dag is.

4 juli 2021

Ziek van de red tape

Door Mireille Laclé

Ergens is er iets misgegaan met het ‘service aspect’ van huisartsen en specialisten op Aruba. Het kantelpunt lijkt samen te vallen met de introductie van de AZV in

2001. De afgelopen jaren, al ruim voor het uitbreken van de pandemie, is het gaandeweg steeds moeilijker geworden om een afspraak te maken bij de huisarts.

Huisartsen zijn telefonisch moeilijk te bereiken. Je kunt ze slechts op bepaalde tijdstippen bellen en de telefoon is dan vaak bezet of wordt niet opgenomen. Persoonlijk langs gaan voor het maken van een afspraak wordt niet gewaardeerd. Sommige huisartsen zijn ook bereikbaar via email of whatsapp, maar ook via die kanalen verloopt de communicatie vaak niet optimaal. Als je de assistente uiteindelijk aan de lijn (of op de app) hebt, dan moet je haar er eerst van overtuigen dat je daadwerkelijk een afspraak nodig hebt. Zo mogelijk wordt je klacht aan de dokter voorgelegd, waarna de assistente je de diagnose, de behandeling of het advies van de dokter doorgeeft. Wordt een consult noodzakelijk bevonden, dan moet je vaak toch nog een paar dagen wachten voordat je bij de dokter langs kunt komen. Voor iemand die echt ziek is, is dit niet te doen.

Bij specialisten is het overigens niet veel anders: telefonisch slecht bereikbaar, lange wachttijden en oppermachtige assistentes. Daarnaast blijkt dat de uitwisseling van de relevante patiëntgegevens tussen de behandelende artsen op zijn zachts gezegd stroef verloopt. Je krijgt het gevoel dat je met niet communicerende vaten te maken hebt waarbij de patiënt de dupe wordt. Het lijkt meer te gaan om het voldoen aan protocollen en checklists, en minder om de patiënt. Ik heb dit de afgelopen jaren van dichtbij meegemaakt met zieke (bejaarde) familieleden. Je voelt je aan je lot overgelaten. Als je niet iemand hebt die voor je opkomt, afspraken regelt, lobbyt, aandringt e.d. dreig je als patiënt tussen wal en schip te raken. Mede door lange wachttijden heb ik vorig jaar bij

een legale (erkende) particuliere kliniek, op eigen kosten, een medisch onderzoek ondergaan. De arts adviseerde mij dringend om de resultaten op korte termijn aan de huisarts voor te leggen voor nader onderzoek en verdere behandeling. Na het afgeven van de testbevindingen bij mijn huisarts, vele telefoontjes en 5 weken wachten zonder ook maar een afspraak of inhoudelijke feedback te hebben gekregen, werd mij te kennen gegeven dat ik eerst moest betalen omdat de onderzoeken niet in opdracht van mijn huisarts waren uitgevoerd. Dat de kliniek en het laboratorium legaal en erkend zijn deed volgens de assistente niet ter zake. Over het te betalen bedrag zouden ze mij terugbellen of appen, maar dat is nooit gebeurd. AZV gaf mij desgevraagd aan dat de huisarts inderdaad gerechtigd was om geld te vragen voor het bekijken van de onderzoeksresultaten omdat deze werkzaamheden “buiten het tussen partijen gesloten contract vallen”. Toch bijzonder dat een huisarts zo handelt. Welk belang wordt hier gediend? In ieder geval niet dat van de patiënt en ook niet dat van AZV. Gelukkig doen niet alle huisartsen, onder wie mijn nieuwe huisarts, hier moeilijk over.

Voor het AZV-tijdperk had een huisarts in de regel één assistent. De praktijk was de hele dag telefonisch bereikbaar en het maken van een afspraak kon gemakkelijk voor dezelfde dag of de volgende dag. Wel moest je vaak uren wachten in de overvolle wachtkamer, maar je kreeg tenminste een afspraak. De huisartsen behandelden ook veel meer patiënten per dag dan nu. In de perceptie van de patiënt hebben de optimaliseringsmaatregelen van de laatste jaren zoals het toevoegen van praktijkondersteuners, het maximaliseren van de praktijkgrootte e.d. (nog) niet geleid tot de beoogde betere service. Het lijkt er eerder op dat er een red tape is gecreëerd waarbij de artsen

worden ‘verlamd’ door bureaucratische rompslomp en de patiënten niet langer centraal staan.

Voor zieke mensen is deze situatie een regelrechte ramp. Zonder ‘connecties’ loop je het risico letterlijk en figuurlijk verstikt te raken in de red tape. Het is tijd voor een hervorming.

11 juli 2022

En wij Statianen dan?

Door Mia van Deelen

Afgelopen weken zijn er dingen gebeurd die mij weer aan het denken hebben gezet. Zo is er de onrust die is ontstaan na de bekendmaking van een vrij grote, archeologisch interessante vindplaats.

Ongeveer een jaar geleden werd archeologisch onderzoek gestart in verband met de plannen voor ontwikkeling van een terrein nabij de luchthaven. Blijkbaar was de uitslag zodanig dat de bevindingen gemeld werden aan de regeringscommissaris; voorts werd er actie ondernomen tot fondsenwerving. De werkzaamheden werden overigens in verband met het begin van het orkaanseizoen opgeschort.

Begin 2021 werden de werkzaamheden hervat. Toen bleek dat er veel meer waardevolle bevindingen konden worden gemeld en werd een persbericht voorbereid. Voor de goede orde: kort voor dit persbericht is de Eilandsraad geïnformeerd. Van een brede publieke informatiestroom was geen sprake. Kortom, op het eiland wist eigenlijk geen mens wat er precies gaande was (anders dan de direct betrokkenen natuurlijk).

Bij de opgravingen is weliswaar expertise ingeroepen, maar die is vooral technisch van aard. Er zijn geen deskundigen in het omgaan met gevoelens van de Statianen over het ‘wroeten in de zeer nabije omgeving van voorouders’, ingeschakeld. Er wordt met een tamelijk eenzijdige blik naar gekeken en het lijkt dat van overheidswege zich niemand er druk om maakt.

De PR-machine begint op stoom te komen: berichtgeving verschijnt in de krant en met een zekere trots wordt vermeld tot in welke Amerikaanse of Europese uithoek de berichten zijn verschenen in de media. Over de vraag hoe respectvol met de overblijfselen van ongeveer 70 tot slaafgemaakten, de nog niet opgegraven overblijfselen en de gerelateerde artefacten moet worden omgegaan wordt inmiddels vast nagedacht, maar dat had zeker niet de prioriteit. Dat besef lijkt een heel klein pietsie doorgedrongen nadat een townhallmeeting juist hierover veel emotie opriep. Nog een brede algemene en open discussie zou niet misstaan.

Op Sint Eustatius leeft momenteel de geest van de democratie die afgenomen is en die weer moet worden teruggegeven. Ook die voortgang hangt af van allerlei administratieve aspecten waarbij het overleg met de bevolking niet op de eerste plaats staat waardoor er een toenemend gevoel is dat er vooral óver Statia beslist wordt.

En dat alles vlak voor Emancipation Day: 1 juli. Op die dag is dit jaar 158 jaar geleden (1863) officieel de slavernij afgeschaft. Gevierd wordt het einde van de slavernij, het verbreken van de ketenen. Maar hoe vrij ben je als je niet als gelijkwaardige gesprekspartner wordt betrokken bij beslissingen die over het eigen eiland gaan?

18 juli 2021

Purpose en nalatenschap

Door Raquel Weisz

In de rouw omdat afgelopen week icoon Cedric ‘Ced Ride’ Ridderplaat op 77-jarige leeftijd het tijdelijke voor het eeuwige heeft verruild. Ced Ride, zanger, componist, dichter en kunstenaar maakte niet alleen nationaal, maar ook internationaal furore. Deze legende zal altijd blijven voortleven door het prachtige arsenaal aan liederen, gedichten en kunst dat hij heeft nagelaten. Een nalatenschap dat in leven reeds werd erkend door Ridderplaat op 2 juli jl. te decoreren met het Kruis van Verdienste. Een leider in zijn veld die van onschatbare waarde is geweest voor de Curaçaose muziek en cultuur.

Geschokt door het overlijden van misdaadverslaggever Peter R. de Vries. Ook hij laat als onbevreesd strijder tegen onrecht een imposante nalatenschap na, door gepassioneerd zijn visie uit te voeren en hiermee indrukwekkende resultaten te boeken. Reeds in leven werd hij eveneens als leider gezien in zijn vakgebied. Zowel Ridderplaat als De Vries hebben geleefd vanuit purpose en nalatenschap. Buitengewoon inspirerend vind ik dat.

Verward door recente uitlatingen van de nieuwbakken minister van Gezondheid, Milieu en Natuur, waarin zij aankondigde het huidige vaccinatiebeleid voort te zetten, maar dit beleid vervolgens niet actief en gepassioneerd uitdraagt. Zowel verbaal als non-verbaal overtuigde zij niet. In plaats hiervan koos zij ervoor om de focus te verleggen naar privacy en wederzijds respect, wat heeft geleid tot onnodige verwarring onder de bevolking.

Zowel vanuit politiek als leiderschapsperspectief is dit een interessante ontwikkeling. Want wat is de mogelijke politieke impact van deze uitspraken in het kader van de bestrijding van de pandemie in koninkrijksverband? Vanuit effectief leiderschap wordt onder andere gepropageerd om visie en beleid met verve en passie uit te dragen, verwarring te voorkomen en rust en duidelijkheid te creëren. Vooral in onzekere tijden. Geef het goede voorbeeld - lead by example - en vraag je af welke nalatenschap je wilt creëren.

Gebrek aan bovengenoemde elementen van effectief leiderschap leidt nu tot discussies, waarvan je je kunt afvragen of het direct het doel dient om een overbelaste gezondheidszorg en een derde lockdown te voorkomen. En dat kunnen we in de huidige situatie niét gebruiken.

Effectieve leiders willen middels impact en resultaten positieve veranderingen bewerkstelligen. Ik ga ervan uit dat dit ook voor deze minister geldt. Echter, de vraag rijst in hoeverre de minister zich ontegenzeggelijk, zowel in woorden als daden, achter het huidige beleid kan scharen waar zij zelf niet (geheel) achter staat? En strookt dit beleid eigenlijk wel met haar purpose en beoogde nalatenschap? Deze gewetensvragen kan alleen de minister beantwoorden.

Ondertussen is een spindokter gewenst, zodat de rust wederkeert. De opgelopen schade moet zo spoedig mogelijk worden hersteld, wil deze minister überhaupt de kans krijgen om aan haar nalatenschap te werken in haar huidige functie.

25 juli 2021

Pappen en nathouden

Door Burney el Hage

Bonaire is sinds 2010 onderdeel van het Nederlands Staatsbestel. Alhoewel er op diverse thema's van eilandelijk belang sindsdien goede vooruitgang is geboekt, is er een aantal waarbij dit nog niet het geval is. De armoedeproblematiek is er daar één van en naar mijn mening ook de belangrijkste.

Bonaire probeert al ruim 10 jaar de Rijksoverheid te overtuigen van de noodzaak van een rechtvaardig sociaal zekerheidsstelsel voor zijn inwoners en hulp bij de aanpak van de armoede. Tevergeefs, het lijkt erop dat de betrokken ministeries 'ergens' bang voor zijn, geen verantwoordelijkheid willen nemen of gewoon vergeten dat Bonaire een gemeente van Nederland is. Politici op Bonaire leggen vooralsnog de nadruk vrijwel uitsluitend op de erkenning van een bestaansminimum en verhoging van het wettelijk minimumloon. Geef ze eens ongelijk: in een situatie waar ministeries blijkbaar geen zin hebben in een integrale aanpak van de armoede ga je dan maar voor korte termijngewin. Electoraal gezien is dit ook voordeliger. Maar, met het verhogen van het minimumloon is het armoedeprobleem nog niet opgelost.

Na iets meer dan 10 jaar te hebben overlegd en gediscussieerd over inkomen en armoede op Bonaire zijn wij eigenlijk niet verder gekomen dan het verhogen van het minimumloon van USD 4,03 (2009) naar USD 5,48 p/u (2021), een stijging van 36% in 12 jaar. Deze ogenschijnlijke koopkrachtverbetering is ondertussen allang verdampt door de inflatie. Ter vergelijking: het

wettelijk minimumloon op Sint Eustatius was in 2009 - \$3,32 p/u en is in 2021 - \$6,63 p/u, een stijging van 100% in 12 jaar; Saba in 2009 - \$3,50 p/u en in 2021 - \$6,54 p/u, een stijging van 87% in 12 jaar.

De inkomensverdeling op Bonaire volgt nog steeds hetzelfde patroon als in de tijd van de Nederlandse Antillen: de armoedecyclus houdt de kwetsbare groepen in de greep. Daarbij komt ook nog dat de groep 'working poor', mede door de inflatie, steeds groter wordt. Het sociale vangnet is niet afdoende en het wordt voor de betrokkenen steeds moeilijker om de armoedecyclus te doorbreken. Het is een 'generational trap' waar je zonder interventie van buitenaf eigenlijk niet uitkomt.

Ik had graag gezien dat dit onderwerp hoog op de agenda van de Eilandsraad zou hebben gestaan en dat er een duidelijke visie zou zijn ontwikkeld ten aanzien van het bestrijden van deze problematiek. Gelukkig dat een aantal Kamerleden met het hart op de juiste plaats, deze onderwerpen in de Tweede Kamer blijft agenderen. Nog niet met het gewenste resultaat, maar in ieder geval worden deze thema's geagendeerd, benoemd en besproken.

Een effectieve bestrijding van armoede vergt politieke wil en een integrale aanpak op basis van gedegen onderzoek. Voor de analytische onderbouwing kunnen we putten uit de vele rapporten die reeds over het onderwerp geproduceerd zijn. Desondanks is er tot nu toe geen politieke wil, noch in Nederland noch in Bonaire om hier structureel iets aan te gaan doen. De kosten van levensonderhoud zijn bijzonder hoog en de inkomens zijn relatief laag. Waar in Nederland een minimumloner in principe zelfstandig kan wonen en een menswaardig bestaan kan hebben, is dit op Bonaire onmogelijk. Hetzelfde geldt voor mensen die van een

AOV moeten rondkomen. De realiteit is ook dat in een gezin beide ouders moeten werken om rond te kunnen komen. Daarom is deeltijd werken of stoppen met werken bij geboorte van een kind, meestal geen optie. Wat houdt ons tegen om op eilandelijk niveau alvast concrete acties te ondernemen en tenminste een structureel prijs- en inkomensbeleid te voeren?

Daarnaast zou Bonaire, als Nederlandse gemeente en bovendien zoals destijds uitdrukkelijk met Nederland afgesproken, over een effectief sociaal zekerheidsstelsel moeten beschikken, gelijk in opzet zoals dat in Europees Nederland. Zo zou Bonaire bijvoorbeeld moeten beschikken over een werkloosheidswet met het daarbij behorende vangnet. Om de armoedecyclus structureel te doorbreken, zal naast bovengenoemde punten ook zo snel mogelijk ingezet moeten worden op verdere ontwikkeling van effectief onderwijs en (sociale) vorming. Maar hierover een andere keer.

Als we de tot nu toe ingediende moties van Tweede Kamerleden volgen is er reden voor gematigd optimisme, ondanks het feit dat er op de ministeries vooralsnog weinig schot komt in de verbeteringstrajecten. Vele instanties en instituten, waaronder de Nationale Ombudsman, wijzen keer op keer op de achterstand en het recht van de inwoners van de gemeente Bonaire op een eerlijker en waardiger bestaan. Het lijkt er echter op dat wij samen wel de noodzaak zien, maar de collectieve wil niet kunnen opbrengen om verbeteringen te initiëren of toe te passen. Hoe lang kunnen wij nog doorgaan met pappen en nathouden?

1 augustus 2021

Grenzeloos Sint Maarten

Door Terrance Rey

A free for all. Dat heb ik al in eerdere columns geroepen over Sint Maarten. Dat was ook de intentie toen men op Sint Maarten ervoor koos om een land binnen het Koninkrijk der Nederlanden te worden: dat het eiland een vrijparadijs zou worden voor iedereen. Vrij van de beperkende bureaucratie van de centrale overheid op Curaçao. Willemstad, om precies te zijn.

Een eilandstaat worden waar geld vrij circuleert met een lage belastingnalevingscultuur. Mede als gevolg van de vele taxholidays die grote resorts op Sint Maarten in het verleden genoten. Dit betekende dat anderen die wettelijk niet over die belastingvrijstelling beschikten, er wel recht op meenden te hebben, zelf ook gewoon geen belasting betaalden. Hoezo geen belastingmoraal? Belastingconsulenten hebben flink geld verdiend met hun belastingvermijdende constructies. Zelfs tot op het punt dat de offshoresector door Nederland verboden werd. Er was een wildgroei in bedrijven die via trustkantoren opereerden waar geen tot nauwelijks controles of onderzoeken plaatsvonden. En die situatie duurt tot op de dag van vandaag ongebreideld voort, zeker in de goksector.

De open grens tussen de Franse en de Nederlandse kant helpt de situatie ook niet. Sint Maarten wordt immers internationaal geroemd als een belastingvrij paradijs. Dit betekent dat men geen belastingen betaalt op invoer van sterke dranken en tabaksproducten. Dus waarom belasting betalen over andere producten en diensten, moet men zich hebben afgevraagd. Gelukkig

is er wel een turn-over tax die voor een constante bron van inkomsten voor de Sint Maartense overheid zorgt, maar het zegt totaal niets over de naleving. Experts schatten het taxcompliancepercentage op slechts 35%. Dit betekent dat belastingen alleen maar door een kleine groep eerlijken betaald worden. De rest blijft buiten schot.

Als de Nederlandse kant ooit overweegt bepaalde verbruiksbelastingen te heffen, of het nu gaat om accijnzen of omzetbelasting, dan is er altijd de Franse kant als uitwijkmogelijkheid. Dat geldt ook andersom, hoor. Toen alles aan de Franse kant duurder werd door de invoering van de Euro, ging de Franse bevolking massaal hun inkopen doen aan de Nederlandse kant. Boodschappen doen, shoppen en uit eten gaan. Alles was toen goedkoper. Het enige dat aan Franse kant af en toe veel goedkoper is, is benzine. Maar dat komt door de goedkopere transportkosten aan de Franse kant.

Kortom, de mogelijkheden om belastingen te ontduiken zijn grenzeloos. Dat Sint Maarten zijn grenzen financieel en economisch niet erkent, werd pijnlijk en duidelijk zichtbaar tijdens de pandemie. Toen de grenzen door Frankrijk met containers werden gesloten, bespaarde de Franse sociale dienst 1 miljoen euro per maand aan sociale uitkeringen. Mensen die aan de Nederlandse kant wonen, maar wel een uitkering kregen aan de Franse kant, konden tijdens de lockdown twee maanden lang de grens niet over om hun uitkering te innen. Zo blijkt dat belastingontduiking ook aan de Franse kant gepaard gaat met uitkeringsfraude. De uitkeringen van daar worden besteed aan de Nederlandse kant en op hun beurt worden er weinig belastingen aan de Nederlandse kant geïnd.

Dus als het gaat om belastingontduiking en sociale uitkeringen kent Sint Maarten echt werkelijk geen grenzen. De wildgroei op Sint Maarten is te danken aan de grenzeloze mogelijkheid om belastingen te ontduiken en fraude te plegen. Tijd om daar verandering in te brengen.

8 augustus 2021

De krabbenmand

Door Mireille Laclé

Een krab kruipt makkelijk uit een mand als hij er in zijn eentje in zit. Zodra er meerdere krabben in de mand zitten, hoef je de mand bij wijze van spreken niet eens af te dekken. De krab die uit de mand probeert te ontsnappen wordt, op weg omhoog, door de anderen naar beneden getrokken. Dit fenomeen staat bekend als het krabbenmandeffect.

Het krabbenmandeffect wordt als metafoor gebruikt voor de manier waarop vrouwen met elkaar omgaan, met name op de werkvloer. Alhoewel mij dit al te bekend voorkomt, ben ik van mening dat dit fenomeen niet exclusief voor vrouwen opgaat. Het gaat voor iedereen op, ongeacht geslacht en ongeacht setting of groepsverband. En zeker op Aruba.

Op Aruba hebben wij het krabbenmandfenomeen naar nationaal niveau verheven. Als burgers deeluitmakend van de Arubaanse gemeenschap gedragen we ons als allemaal maar al te vaak als krabben in de krabbenmand. Verschil met de metaforische krabbenmand is dat wij een lokale variant hebben

ontwikkeld. We halen elkaar niet subtiel onderuit maar, wij doen het openlijk en lijken elkaar ook nog eens kapot te willen maken, vooral als oneigenlijke belangen verdedigd moeten worden. Daarnaast is onze krabbenmand verziekt, politiek verziekt met fanatisme en irrationaliteit tot gevolg.

Politici, ambtenaren, rechters, officieren van justitie, de Procureur Generaal, directeuren van stichtingen en overheidsentiteiten (om maar enkelen te noemen) lopen zo allemaal het risico dat zij, simpelweg door het uitvoeren van hun werk, in onmin raken bij het publiek (de mandgenoten) en vervolgens genadeloos worden neergehaald en afgestraft. Ze zijn vogelvrij.

De sociale media en de radio zijn populaire platformen waarop deze aanvallen worden uitgevoerd. Onder het mom van nieuws maken media er een soort tribunaal van. The court of public opinion. Met name op facebook en op de radio. Bijna elk radiostation heeft nieuws- of praatprogramma's waar dagelijks met modder wordt gesmeten en waar je vervolgens anoniem kan inbellen en anderen vrijwel ongecensureerd, ongefundeerd bij naam en toenaam kunt uitschelden, beschuldigen, veroordelen, beledigen, verguizen e.d. En dat met name door mensen die geen kennis van zaken hebben, compleet incompetent zijn, vaak andere (zakelijke) belangen dienen en verblind zijn door politiek fanatisme.

Sommige mensen vinden het komisch, maar eigenlijk is het heel beschamend. Het heeft niets te maken met nieuws of journalistiek. Het is gewoon verkapte politieke propaganda en diffamatie van anderen. En dat allemaal in programma's die, wegens hun populariteit, gretig door lokale bedrijven gesponsord worden. En niemand veroordeelt dit fenomeen. De politici niet, de burgers niet, de commercie niet, de pers niet, niemand. We

houden het juist allemaal in stand, we luisteren ernaar en lachen er om. Puur leedvermaak. Het is normaal geworden. Het hoort erbij. Onderdeel van onze cultuur. En dit is slecht. Het vreet aan de fundamenten van onze maatschappij. Maar kun je eigenlijk anders verwachten van een samenleving waarvan de overgrote meerderheid een lbo of nog lager opleidingsniveau beschikt? Welke goedopgeleide professional (met keuze opties), die naar eer en geweten het land wil dienen, zal onder dergelijke omstandigheden happig zijn om een (top)functie binnen de publieke sector, het OM, de rechterlijke macht of zelfs in de politiek te ambiëren? Mind you, als je voor een baan in de publieke sector kiest dan heb je, naast het risico om bergen bagger over je heen te krijgen, ook nog binnen je organisatie te dealen met het krabbenmandverschijnsel.

Ik ben niet verbaasd dat veel landskinderen na afronding van hun opleiding of in het geheel niet terugkeren of na terugkeer, bij de eerste gelegenheid weer vertrekken, vaak zwaar teleurgesteld. Naast alle hervormingen die aanstaande zijn, moet ook de krabbenmand opgeschud worden. Iedereen uit de mand en weg met de mand. Wie weet zal dat de moeilijkste hervorming blijken, want cultuur en mentaliteit zijn lastig te veranderen.

22 augustus 2021

Kweekvijver

Door Raquel Weisz

Het is alarmerend. En dan heb ik het niet alleen over de ICU van het Curaçao Medical Center die weer helemaal

vol ligt, nu met voornamelijk ongevacceerde Covid-19 patiënten. Of de alsmaar toenemende armoede die steeds zichtbaarder wordt.

Het is aan de orde van de dag. Bijna dagelijks worden er overvallen gepleegd. Exacte cijfers heb ik niet. Maar het valt mij de laatste tijd op dat het in vele gevallen om jonge jongens gaat die deze laffe daad plegen en burgers van dit eiland met een trauma opzadelen. Wat maakt dat deze jongens zo'n keuze maken? Is het uitzichtloosheid? Is het een gebrek aan opvoeding en vorming?

En wat maakt dat er ook jongens zijn die juist van de huidige nood een deugd maken? Zij maken van een hobby hun werk en verdienen op een eerlijke manier hun inkomen. Dit ondanks de crisis waarin wij verkeren. Deze jongeren tonen leiderschap waarbij zij de regie nemen over hun leven, hun talenten gebruiken, hun verantwoordelijkheid nemen, discipline en doorzettingsvermogen tonen én hun doelen proberen te bereiken door zelfvoorzienend te zijn.

Een super inspirerend project, waarin het gevoel van saamhorigheid en de sociale cohesie vergroten als één van de doelen is gesteld, is Hòfinan Ser'i Otrobanda (Tuinen in de wijk Ser'i Otrobanda). Het is een prachtig voorbeeld van leiderschap en passie. In juli 2020 is een aantal inwoners van deze wijk gestart met een project om tuinen aan te leggen waar groente en fruit wordt geplant, door onder andere gebruik te maken van de hydroponics techniek.

De initiatiefnemers hebben naast het bevorderen van de sociale cohesie ook als doel om gezondere alternatieven aan te bieden en bereikbaar te maken voor wijkbewoners. Ook willen ze banen en

mogelijkheden creëren in de buurt, zodat de bewoners ook kansen krijgen. En deze doelen hebben ze nu al grotendeels verwezenlijkt. Zij zien dat steeds meer bewoners, jong en oud, zich betrokken voelen en zich samen inzetten voor dit project én voor de wijk.

Eén keer per maand werken de buurtbewoners samen in de tuinen. En tot 1 november wordt de zelf geteelde groente en fruit gratis uitgedeeld aan de bewoners. De impact op de wijk is enorm en de vorming van de bewoners is daar. Kleinschalig én effectief. Soortgelijke projecten zouden een mooie kweekvijver kunnen zijn om de talenten van jongens, die dreigen te ontsporen, te ontdekken. En daarnaast hun leiderschapsvaardigheden te ontwikkelen. Om zo te voorkomen dat zij voor het slechte pad kiezen. Want zoals het Afrikaanse gezegde luidt: It takes a village to raise a child.

Opvoeding en vorming, zodat zij weten, voelen en uitstralen dat ze waardig zijn, dat ook zij ertoe doen én dat zij zelf gaan geloven dat zij met hun talenten hele mooie positieve dingen kunnen bereiken.

29 augustus 2021

Wie maakt de zorg beter?

Door Mia van Deelen

Soms, heel soms, vergelijk ik mijn leven op Sint Eustatius wel eens met het leven in Europees Nederland. Ik woon hier met veel plezier met meestal mooi weer en veel rust, interessante mensen en bijzondere sociale-, maatschappelijke- en politieke omstandigheden.

Nooit files en als je eens moet wachten op een ander, omdat die toevallig even een gesprekje voert vanuit de auto met iemand die achter een tuinhekje hangt, och, dan wacht ik toch ook even. Niemand heeft haast en iedereen lijkt geduld met elkaar te hebben. Toch zijn er dingen die in die vergelijking ook wel eens negatief uitpakken. Ik ken er verschillende, maar vandaag sta ik even stil bij de gezondheidszorg.

Eerst maar eens de gezondheidszorg zoals ik die ken in Europees Nederland. Iedereen heeft een basisverzekering (dat is namelijk verplicht, en omgekeerd kent elke verzekeringsmaatschappij een verplichte aanname bij aanmelding). Deze verzekering betaal je zelf, maar minderdraagkrachtigen (bijv studenten) kunnen via zorgtoeslag een bijdrage in de premie krijgen. Op vrijwillige basis kun je daarvan op eigen kosten nog wat extra's verzekeren als je dat wil. Overigens gelden voor de extra's dan soms wel weer voorwaarden, die per maatschappij kunnen verschillen.

Het is allemaal tamelijk strak geregeld en dat schept duidelijkheid. Ik heb me er niet heel erg in verdiept, maar op het eerste (en wellicht ook op het tweede) gezicht lijkt alles helder geregeld. En hoewel er vast ook wel minder goede ervaringen te melden zullen zijn, heb ik het gevoel dat de gezondheidszorg in Europees Nederland redelijk is georganiseerd. Dat geldt zowel voor de eerstelijnszorg waar iedereen gebruik van kan maken als de tweedelijnszorg waarbij de huisarts je zonedig doorverwijst naar een specialist. En hoewel de verzekeringsmaatschappij de zorg zo doelmatig mogelijk probeert in te richten, heb ik nog steeds het gevoel dat het de artsen zijn die uiteindelijk bepalen - in overleg met de patiënt - hoe een feitelijk behandeltraject zal worden gelopen. Dan hier, op Sint Eustatius. In beginsel zijn alle

inwoners verzekerd via wat in Europees Nederland vroeger het ziekenfonds heette. De Rijksdienst Caribisch Nederland kent een organisatie die ZVK heet (hetgeen zorgverzekeringskantoor betekent) en wordt mede gefinancierd uit bijdragen die van alle inwoners wordt geïnd via de loon- en inkomstenbelasting. Kortom, niemand heeft een 'eigen' zorgverzekering, maar collectief zijn we allemaal verzekerd voor eerste- en tweedelijnszorg. Die tweedelijnszorg vindt plaats buiten het eiland, want ons ziekenhuis is in de praktijk weinig meer dan een uitgebreide huisartsenpost. Tot zover gaat de vergelijking nog wel redelijk op.

Het grote verschil echter tussen beide Nederlanden is dat in Europees Nederland het veelal de arts is die - in samenspraak met de patiënt - aan de knoppen zit. In Caribisch Nederland is het het ZVK dat bepaalt wat er moet of zal gaan gebeuren. Dit in de zin van 'wel of geen doorverwijzing', en 'doorverwijzing naar Sint Maarten, Bonaire of Colombia', soms voorbijgaand aan specialistische zorg die op het eiland wèl aanwezig is. Allemaal zaken waarvan je zou denken dat de patiënt en de arts het best mogelijke behandeltraject vaststellen, speelt het ZVK daarin een heel grote rol.

Dus daar waar de arts zou kunnen zeggen "Nu naar x, y of z" is er altijd iemand (geen arts in elk geval) die dan denkt "Dat zullen we nog wel eens zien". Tenminste, zo lijkt het. Het wekt niet de indruk dat er medisch voortvarend gehandeld wordt, maar dat men in beginsel geen voortvarende houding heeft en kiest voor niets doen, later doen of in elk geval op zoek gaat naar een minder geld kostend alternatief. Dit geldt met name voor 'gewone' doorverwijzingen.

Kortom, de arts en de patiënt zitten vast aan het touwtje van de ZVK-bureaucraat. De patiënt staat naar

mijn gevoel zeker niet centraal. Het is het zorgstelsel met ZVK als allesbepalende speler dat de touwtjes in handen heeft. En dan is er een ziekenhuis op Sint Maarten waar men goed weet dat er nauwelijks sprake is van marktwerking.

Voor spoedgevallen ligt het meestal anders. Hoewel het tekenend is dat waar een ambulance in Nederland patiënten in noodgevallen met bloedspoed naar de dichtstbijzijnde plek brengt waar hulp kan worden geboden, men hier een patiënt weliswaar in allerijl per helikopter kan overzetten naar Sint Maarten, maar die moet eerst landen op het vliegveld (terwijl die best ook kan landen op de parkeerplaats nabij het ziekenhuis) en dan per ambulance verder wordt vervoerd, want, tja, landingsrechten moeten natuurlijk ook worden geïnd.

Het is wachten op een werkelijk empathisch ingestelde werkgroep vanuit het ministerie van VWS die de gezondheidszorg eens echt op modernere leest gaat schoeien. In de huidige situatie wordt het ene rapport na het andere geschreven door door VWS gestuurde deskundigen, veelal zonder medische achtergrond. In de paar maanden die men hier is, wordt de gezondheidsorganisatie zodanig beschreven dat deze er in Caribisch Nederland beter uitkomt dan ervaren wordt.

Tja, hoe het onbezorgde leven onder de Caribische zon toch trekjes van zorgen kan hebben. Maar wie wil het zien? Als niemand kijkt en er geen goed systeem is voor het melden en deugdelijk afhandelen van klachten, lijken de zorgelijke trekjes misschien toch schromelijk overdreven. Het protestlied van Boudewijn de Groot was gericht op de Vietnam-oorlog en zou ook bij Afghanistan weer actueel kunnen zijn, maar in de context van de Nederlandse gezondheidszorg in

Caribisch Nederland geldt op dit moment ook: “Slaap zacht, mijnheer de (minister-)president”...

5 september 2021

Ghetto stories

Door Burney el Hage

Het nieuwe schooljaar brengt altijd een positieve vibe met zich mee. Een nieuw begin. Nieuwe kansen. Ondanks Covid is het schooljaar toch nog op tijd en onder leiding van enthousiaste leerkrachten van start gegaan. Maar welke rol speelt het onderwijs eigenlijk in onze samenleving? En dan heb ik het met name over het onderwijs op Curaçao en in mindere mate Bonaire. Naar mijn mening wordt het onderwijs al te vaak gezien als een kostenpost en een soort verplichte dagbesteding waar jongeren tussen de 4 en 18 jaar aan moeten deelnemen voor het vergaren van verouderde kennis en vaardigheden. De jongeren worden door het systeem geduwd en wie het niet bijbeent, valt af en komt als zodanig in de onderwijsstatistieken terecht als een drop-out.

De kans is groot dat deze drop-outs naderhand in andere statistieken opduiken, de statistieken met betrekking tot tienermoederschap, huiselijk geweld, criminaliteit, verslaving, armoede e.d. Statistieken die de samenleving over het algemeen veel geld kosten, de economie en het imago van het eiland schaden. Wat eigenlijk nog erger is, is dat de betrokkenen zelf, meestal een hard en uitzichtloos leven te wachten staat met veel pijn en verdriet. Vaak hebben hun ouders hetzelfde pad bewandeld en lopen hun kinderen een

vergroot risico in dezelfde vicieuze cirkel terecht te komen. Weer een ongeschoolde generatie van verloren ontwikkelingspotentieel: gedoemd tot de vicieuze cirkel van armoede, criminaliteit, geweld en disfunctionele gezinsverbanden.

Als buitenstaander, vanuit onze eigen bubbel, is het makkelijk om het gedrag, het patroon of de keuzes van de drop-outs te veroordelen, maar de vraag is of deze kinderen nu werkelijk een reële kans hebben op een beter leven. Als je opgroeit in een overvol en vaak in deplorabele staat verkerend 'huis', zonder een eigen bed om in te slapen, in een omgeving waar constant stress is wegens geldgebrek, waar de gezinsverbanden bijna altijd disfunctioneel zijn, waar huiselijk geweld normaal is, de vaders vaak afwezig zijn, er geen structuur in de opvoeding zit, de dagelijkse voeding geen vanzelfsprekendheid is en er thuis vaak geen water of stroom is laat staan wifi, dan leef je constant in een negatieve overlevingsmode.

Rustig huiswerk maken en leren is niet vanzelfsprekend mogelijk. Het is vaak ook niet je prioriteit. Het klinkt dramatisch en onwerkelijk, maar het is de realiteit voor velen. In de achterstandswijken wordt het nog lastiger doordat het gevaar ook op straat en in de wijk loert. En de straat is de omgeving waar de kinderen veel tijd doorbrengen. Het is bijna een mission impossible om deze ellende te ontvluchten. En ze willen ontvluchten. In de raps 'Ghetto story' en 'Moru Bon Dia' (van rappers Mosta Man, Kabalachi en Raven) verwoorden ze hun dagelijkse realiteit vrij duidelijk. Ze rappen letterlijk dat het hun missie is om levend uit het getto te kunnen komen ("Mi mission ta pa sali for di e Ghetto na bida").

De armoedeproblematiek is complex. Er bestaat geen 'quick-fix'. Het probleem is meer dan alleen

een geldprobleem. Maar volgens mij is er maar één effectieve manier om de toekomstige generaties een kans te geven om eraan te ontsnappen, om de vicieuze cirkel te doorbreken, en dat is via grootschalige investeringen in sociale infrastructuur, met name onderwijs en vorming. Niet slechts steunend op barmhartigheid van particulieren, maar met een structurele rol vanuit de overheid die haar verantwoordelijkheid draagt o.g.v. eerlijke en transparante bijdrage van de sterke schouders. De voedselbanken, een 'Johan Cruijff Court' midden in een achterstandswijk en andere initiatieven zijn zeker belangrijk en welkom, maar in realiteit zijn het vaak slechts pleisters op de wonden. Een doekje voor het bloeden. Hiermee red je misschien enkelen, maar valt de meerderheid uiteindelijk toch buiten de boot.

Het onderwijssysteem op zich en het overheidsbeleid in het algemeen richten zich naar mijn mening nog te veel op kansrijke leerlingen en te weinig op worstelende kansarme leerlingen die afvallen wegens bittere armoede en/of het ontbreken van een adequate, stabiele en veilige thuissituatie. Voor elke regering is het onderwijs een kostenpost waar bovendien telkens op beknipt wordt. Eigenlijk moeten we ons afvragen wat het creëren van achterstandswijken en drop-outs de maatschappij op termijn kost. Kunnen deze kosten niet geminimaliseerd worden door extra investeringen in de sociale infrastructuur en het onderwijs waardoor de 'drop-out kraan' dichtgedraaid kan worden? Onderwijs zou van kostenpost een investeringspost moeten worden.

In een fatsoenlijke samenleving zouden alleen al vanuit het humane oogpunt drastische maatregelen genomen moeten worden om te voorkomen dat nog meer generaties kansloos verloren gaan. Geen 'Barmhartige

Samaritaan-samenleving' maar een samenleving met eerlijke en transparante contributie van eenieder. "Ghetto stories", ik luister naar de muziek, het doet pijn en tegelijkertijd bekruipt mij het gevoel van machteloosheid.

12 september 2021

Een les uit het verleden

Door Terrance Rey

Er zijn parallellen te trekken uit het verleden van Sint Maarten met wat er zich nu afspeelt rond het ontstaan van het COHO, het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling. Nederland heeft miljoenen aan liquiditeitssteun tijdens de pandemie aan Sint Maarten geleend. Maar dat is een ontwikkeling die niet lang volgehouden kan worden. Nederland moet ook de nodige steun aan liquiditeiten aan de partnerlanden binnen de Europese Unie schenken. Echter, daar gaat het om miljarden euro's.

Natuurlijk kon Nederland de eilanden binnen het Koninkrijk tijdens de pandemie niet aan hun lot overlaten. Maar in het verleden is het voor een tijdje heel anders geweest. Ik praat over de periode dat Nederland als de Republiek der Verenigde Nederlanden moest herstellen van de verwoestende Franse overheersing. De West Indische Compagnie (WIC II), die decennialang de eilanden kolonialiseerde en economisch exploiteerde, hield op te bestaan in 1791. In de 160 jaar onder het bewind van de WIC werden op Sint Maarten alleen de meest noodzakelijke bouwwerken gedaan. De houten steigers van de Great

Salt Pond naar Great Bay (alleen in het begin), Fort Amsterdam (op de plaats van het Spaanse fort), St. Peter's Batterij en de lay-out van Philipsburg zijn de enige fysieke bewijzen uit die periode.

De oorspronkelijke functie van het 'bakstenen gebouw' in Backstreet is niet bekend, maar het werd in 1785 door Commandeur J.S. Gibbes gebouwd. Het kan een magazijn voor de WIC zijn geweest. Er was ook een Nederlandse Gereformeerde Kerk (de officiële religie in de Republiek) in Cul de Sac, die in Philipsburg in 1738 op de locatie van de Oranjeschool herbouwd zou worden. De pannen in de Great Salt Pond werden gecreëerd door de plantage-eigenaren en hun slaven en zijn volgens het in 1648 gesloten verdrag van Concordia voor de mensen van het hele eiland bestemd. Alle waterwerken en verbeteringen aan de Great Salt Pond werden in de 19e eeuw uitgevoerd.

Recentelijk door Facebookposts van eilandsarchivaris Alfonso Blijden komen we wat te weten over de geschiedenis van Sint Maarten. Door het schrijfwerk van architect en geschiedkundige Elso Kraai kan ik het bovenstaande over Sint Maarten in deze column navertellen. Elso heeft veel vastgelegd over de geschiedenis van Sint Maarten op bouwkundig gebied. Hij vertelde me onlangs veel over de geschiedenis van het Courthouse, het eerste bestuurskantoor op Sint Maarten. Samen met een aantal anderen is Elso met de restauratie en renovatie van het Courthouse bezig. Daarvoor hebben ze veel onderzoek gedaan in de archieven van Sint Maarten.

In archiefstukken uit de periode van 1780 tot 1830 toen Nederland van een republiek naar het Koninkrijk der Nederlanden overging, was Sint Maarten een handelspost onder de bewindvoering van de West

Indische Compagnie. In die periode werden veel verzoekschriften naar Nederland gestuurd waarin om hulp werd gevraagd. In de archieven zijn stukken te vinden waarin de commandeurs de Bewindhebbers van de WIC verzochten Sint Maarten financieel te helpen om technische en sociale kwesties op te lossen. Steeds kwam het antwoord terug dat de kolonies hun eigen problemen zelf moesten oplossen. Sint Maarten werd in die tijd aan zijn lot overgelaten.

Op een gegeven moment kwam er een kentering. Er waren misstanden ontstaan in het bewind die leidden tot onregelmatigheden op Sint Maarten tussen 1785 tot 1787. Twee jaar later werd een onderzoekscommissie door de opperste Bewindhebber van de WIC gestuurd. Begin 1790, tijdens het onderzoek, werd het ontslag van Commandeur Gibbes en de hele Raad geaccepteerd. Dr. W.H. Rink, een advocaat die op het eiland woonde en eigenaar was van de plantage 'Retreat', werd als de nieuwe commandeur door de WIC in februari 1790 aangesteld. Rink was een graag geziene gast bij velen in de gemeenschap en had een goede relatie met de commandeur van de Franse kant van het eiland. In juni 1790 stuurde Rink een brief naar de Bewindhebbers van de WIC met het verzoek om een bestuurskantoor te bouwen. De kostenraming van de constructie was 14.000 florijn. Ik neem aan dat hij nul op het rekest kreeg.

Gelukkig was de zoutoogst van 1789 zeer succesvol geweest. Na 1790 toen de WIC failliet ging, vonden er geen afdrachten meer plaats aan de WIC voor de verkoop van zout en goederen. Alhoewel de zoutwinning in de jaren negentig van de 18e eeuw mislukte vanwege veel regenval en orkanen, trok de zoutindustrie op Sint Maarten weer aan omdat de jonge natie van Amerika en ook Canada veel zout nodig hadden voor de visindustrie en voor de conservering

van voedsel. Geld werd volop ontvangen uit het verkopen van zout en de belastingen daarop. Sommige onderzoeken tonen aan dat in die tijd meer dan een kwart miljoen gulden werd geïnd. In die tijd was dat een fortuin natuurlijk.

Er waren factoren die een belangrijke rol speelde waardoor de Raad van Sint Maarten zijn 'eigen' beslissingen kon nemen. Ze hadden inkomsten uit de verkoop van zout, de WIC bestond niet meer en de Republiek was in rep en roer. Zodoende kreeg men de kans op het eiland om een groot project te entameren. Zoals het bestuurskantoor, wat we nu als de Courthouse kennen. Eindelijk kwam er een gebouw in Philipsburg voor en van de lokale gemeenschap. De raadsleden in 1793 waren W.H. Rink, als voorzitter; R.F. Muller, H. Godet, I. Pantophlet, A. Van Heijningen en A. Cannegieter, allemaal namen van bekende families die nog steeds op Sint Maarten voorkomen.

Hieruit kunnen we concluderen dat Sint Maarten, in een periode dat het eiland op zichzelf aangewezen was, de moed en het geluk had zichzelf te bedruipen. Parallellen met de huidige tijd zijn te trekken door de zoutwinning uit het verleden van Sint Maarten te vergelijken met de mogelijkheid om tegenwoordig inkomsten via het internet te genereren. Bijvoorbeeld door het opzetten van zonnepanelenparken om bitcoins elektronisch te winnen. Daarom wil ik deze column afsluiten met de vraag of Sint Maarten zichzelf zou kunnen bedruipen door zich bijvoorbeeld te storten op crypto-currency en inkomen voor het eiland te genereren door het aanbieden van digitaal geld.

In deze tijd van de pandemie is er veel geld in omloop dat een safe haven zoekt om veilig gesteld te kunnen worden, bestand tegen devaluatie en inflatie. Met

andere woorden, Sint Maarten heeft onder andere de mogelijkheid om een digitale handelspost voor crypto-currency te kunnen worden en zodoende voor liquiditeitssteun niet van Nederland afhankelijk te zijn. Voor Sint Maarten kunnen veel lessen uit het verleden getrokken worden om zich van een duurzame toekomst te verzekeren, net zoals de Cannegieters, de Van Heijningens, de Pantophlets en vele anderen dat in de 18e eeuw voor het eiland deden. Het Gerechtsgebouw in Philipsburg is als monument een getuigenis van die erfenis.

19 september 2021

Het kind van de rekening

Door Mireille Laclé

De afgelopen jaren is er constant geharrewar geweest binnen de onderwijssector op Aruba. Het was gewoon niet meer bij te houden. Lesaccommodaties, lesmateriaal, arbeidsvoorwaarden, de weerslag van de sociale crisis op het onderwijs tot aan de rechtspositie van de werksters, om maar enkele voorbeelden te noemen, alles werd een discussie. Stuk voor stuk allemaal valide, maar over de kern van de zaak, de kwaliteit van het onderwijs, hebben wij inhoudelijk (anders dan als term) niet zo heel veel gehoord.

Het lijkt erop dat de partijen binnen de onderwijssector op een of andere manier teveel bezig zijn met zichzelf, met de randvoorwaarden, het bepleiten van de eigen zaak en te weinig met het onderwijs op zich waardoor het belang van de leerling niet meer centraal lijkt te staan. Niet helemaal onbegrijpelijk, want conflicten

vreten energie, leiden af en werken stagnerend. Vooral als ze niet opgelost worden en blijven voortsliepen. Terwijl de ruziënde partijen de luxe hebben zich, al dan niet met andermans geld, te laten bijstaan door advocaten en vakbonden, hebben de echte gedupeerden, de leerlingen, dat helaas niet.

Uit de toespraak van de gouverneur tijdens de opening van het parlementaire jaar 2021/2022 blijkt dat de regering het Nationaal Onderwijsplan 2030 (De lerende in de digitale samenleving) versneld gaat implementeren. Ik ben bij dat te horen, want de nood is hoog. Zo trad de leiding van het Instituto Pedagógico Arubano (IPA) recentelijk naar buiten met interessante, maar ook alarmerende informatie, onder meer over het ondermaatse niveau van de instroom bij het IPA.

Het komt erop neer dat er binnen het onderwijssysteem een structureel probleem is voor wat betreft het niveau van taal en rekenen. Voor het IPA heeft dit tot gevolg dat het de meeste toelatingsaanvragen om deze reden helaas moet afwijzen. En dat terwijl de behoefte aan onderwijzend personeel enorm is, zowel nu als in de toekomst. Er blijkt ook een tendens te zijn dat er (in het onderwijs) te snel genoegen wordt genomen met marginale prestaties. Daarnaast is er een gebrekkige communicatie tussen de verschillende opleidingsniveaus ten aanzien van de minimale niveauvereisten, waardoor er bij doorstroming aansluitingsissues ontstaan.

Ook is er onvoldoende waardering voor de rol en het werk van elkaar. Met name tussen de verschillende schoolniveaus wordt er door lesgevendenden op elkaar neergekeken. Men vindt de eigen rol belangrijker dan de rol van de lesgevende die op een lager of

hoger niveau lesgeeft. Dit is niet bevorderlijk voor de noodzakelijke goede communicatie tussen de verschillende opleidingsinstanties. Opmerkelijk is het feit dat deze boodschap, welke ik interpreteer als een netjes geformuleerde noodkreet, weinig stof heeft doen opwaaien. Niemand voelt zich aangesproken, niemand spreekt tegen, niemand neemt verantwoordelijkheid en niemand in de sector neemt de regie om dit verder te onderzoeken en te corrigeren. Zero accountability. Het is business as usual.

Dat de leerlingen de tafels niet onder de knie hebben of de meest basale grammaticale regels niet kennen, heeft niets te maken met lesgeven in noodlokalen, issues met de werksters, de pandemie of arbeidsvoorwaarden. Het is een ondubbelzinnig signaal dat het onderwijs op onderdelen tekortschiet.

De realiteit is dat dit probleem niet nieuw is. Het was al lang bekend. Het heeft zelfs een gat in de markt gecreëerd. Het is een publiek geheim dat er de afgelopen jaren, naast het reguliere onderwijs, een nieuwe sector is ontstaan. Namelijk de bijlessector. Tegen betaling kun je les krijgen terwijl dit eigenlijk het werk is waar het onderwijzend personeel (op school) voor betaald wordt. Het is normaal geworden dat leerlingen bijles nemen tegen tarieven tussen de 50 en 100 gulden per uur. Een zeer lucratieve business. Ouders durven hier niet openlijk over te praten, want het zijn vaak onderwijzers in actieve dienst die, na schooltijd, bijles geven. Helaas kunnen slechts de gefortuneerde leerlingen van deze bijlescarousel gebruik maken. Van gelijke kansen voor alle leerlingen is overduidelijk geen sprake meer.

En hoe zit het met het recht van kinderen op goed onderwijs? Hoe wordt de kwaliteit van het

onderwijs gemeten? Hoe kan het zijn dat signalen van benedenmaatsniveau van taal en rekenen pas aan de poort van het IPA worden geïdentificeerd? Alle glossy rapporten ten spijt, deze situatie was bekend, maar is veel te lang getolereerd. Al met al is de leerling het slachtoffer, het kind van de rekening. Slachtoffer van gebrekkig onderwijs en slachtoffer van struisvogelpolitiek en een te tolerante houding binnen de onderwijssector als collectief.

Wat mij hoop geeft, is het feit dat de leiding van het IPA in ieder geval in goede handen is. Professionals met hart voor het onderwijs, die weten waar ze het over hebben, een duidelijke visie hebben, de knelpunten kunnen en durven benoemen en die aantoonbaar staan voor de kwaliteit van het onderwijs en dus ook voor het welzijn van de toekomstige generaties.

26 september 2021

Onmacht en frustratie

Door Mia van Deelen

Het is wat onrustig op Statia. En veel onmacht en frustratie. Een Townhallmeeting die niet doorgaat in verband met een te korte voorbereidingstijd, vervolgens ongeveer twee weken later wel doorgaat en uiteindelijk welgeteld zes belangstellenden trekt (afgezien natuurlijk van hen die de Townhallmeeting via de televisie volgden).

Een vergadering van de Island Council (vergelijkbaar met de gemeenteraad) wordt uitgesteld omdat het vereiste quorum niet aanwezig is. Tijdens de uitgestelde bijeenkomst is er heel veel rumoer door uitlatingen

van een van de leden van de Eilandsraad. Er is een spoedbijeenkomst van de Eilandsraad aangevraagd om het vanuit Den Haag opgelegde traject naar herstel van de democratie te bespoedigen.

Het is heel erg lastig om de achtergrond te schetsen. Daarom gebruik ik deze week een review van het eind 2020 verschenen boek 'Eight years on Statia: Race, Coloniality and Development'. Een interessant boek en voer voor discussie. De boekbespreking is van de hand van Clarisse Buma. Zij woonde en werkte eveneens enige jaren op Statia. Veel dank aan beiden!

Acht jaar lang werkte de Amerikaanse antropologe dr. Teresa Leslie op Sint Eustatius. Ze woonde in het huis van haar grootouders van vaderskant, die begin 20ste eeuw naar de VS emigreerden. En nu is er een indrukwekkend boek van haar hand verschenen: 'Eight years on Statia. Race, Coloniality en Development'. Indrukwekkend, omdat ze een moeilijk thema aansnijdt: racisme.

Sint Eustatius, ook wel Statia genoemd, vormt samen met Sint Maarten en Saba de Bovenwindse eilanden in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Een klein, rustig eiland met voornamelijk een zwarte bevolking. Veel armoede, slechte wegen, drinkwatertekort en weinig perspectief. Zeker niet het paradijs, zoals je dat op basis van de vakantiefolders over het Caribisch gebied misschien voor de geest zou halen. In toegankelijke taal poneert Leslie de stelling dat de samenleving nog altijd doortrokken is van racisme en witte suprematie. Weliswaar niet zo openlijk als in de VS, maar eerder impliciet en ongemerkt. Het is er wel, maar het wordt ontkend en genegeerd. Het is een erfenis uit de koloniale tijden en de bevolking lijkt dit te accepteren. Juist het voortduren van dit geïnternaliseerde racisme weerhoudt het eiland ervan om zichzelf economisch

duurzaam te ontwikkelen. In plaats daarvan blijft het eiland in alles afhankelijk van Europees Nederland.

Het heeft juist een auteur van Afrikaanse afkomst moeten zijn, die deze problematiek kan blootleggen. Opgegroeid in de VS en gestudeerd aan onder meer de bekende zwarte universiteit Howard, kan Leslie als geen ander de armoede en uitzichtloosheid analyseren vanuit het perspectief van racisme. Witte mensen herkennen racistische patronen vaak niet, omdat ze het zelf nooit hebben ervaren. Wij vinden onszelf in Nederland vaak reuzetolerant. En nee, we discrimineren ook niet. Dit boek laat een andere realiteit zien. Het pakt je meteen bij de lurven. Als je begint te lezen, hou je niet meer op!

Het boek is een wetenschappelijk onderbouwde persoonlijke interpretatie geworden. Leslie baseert zich op historische bronnen, sociaal-wetenschappelijke literatuur en eigen observaties. Ondanks de vele citaten, blijft de tekst goed leesbaar. De auteur beschrijft hoe na de afschaffing van de slavernij de sociale orde - gebaseerd op ras - bleef bestaan. Een kleine groep witte Europeanen met land en geld bleef de dienst uitmaken en domineerde een grote groep vrijgelaten slaven, de out-groep. 'Wit' bleef de norm en wit behandelde de zwarte groep als inferieur.

Leslie maakt duidelijk dat als een bevolkingsgroep maar lang genoeg in een inferieure rol wordt gedrukt, mensen dit gedrag gaan internaliseren. Kortom, ze gaan ook zelf denken dat ze niets waard zijn. Andersom denken de witten dat ze superieur zijn. Leslie introduceert ook nog een derde groep, de zogenaamde buffergroep. Deze bestaat uit nazaten van vrijgemaakte slaven en mensen van gemengde afkomst.

Herhaaldelijk legt Leslie de verbinding met racisme in

de VS. Na de slavernij werd in de VS rassenscheiding wettelijk vastgelegd, hetgeen resulteerde in gescheiden scholen en gezondheidszorg. Zover kwam het op de Nederlands-Antilliaanse eilanden niet. Het gelegaliseerde racisme in de VS bracht wel teweeg dat Afro-Amerikanen hun eigen leraren en dokters gingen opleiden. Dit heeft enorm bijgedragen aan het zelfbewustzijn, de weerbaarheid en cohesie van de zwarte bevolking in de VS.

Dit zogenaamde institution building is op Statia helemaal achterwege gebleven. Onafhankelijk denken en kritisch zijn wordt niet echt gestimuleerd. Statianen zijn doorgaans niet trots op hun Afrikaanse wortels, zegt Leslie. En tja, er komt toch ook veel goeds van Nederland vandaan, is vaak de gedachte. Het besluit van Nederland om in 2018 het lokale – democratisch gekozen - bestuur aan de kant te zetten, werd behoudens wat kleine protesten geaccepteerd en zelfs toegejuicht door de buffergroep.

Volgens Leslie is er weinig gemeenschappelijkheid op het eiland en dat heeft een negatief effect op het aanpakken van de problemen. Dat komt ook omdat er nog steeds een buffergroep is, die samenwerkt met de witte elite en graag geaccepteerd wil worden door die elite. Opmerkelijk zijn Leslies observaties waarbij ze eilandbewoners hoorde zeggen dat de Nederlanders het eiland beter kunnen besturen dan zijzelf. Ze wil daarmee niet zeggen dat de zwarte out-groep geen koloniale mentaliteit heeft. De door de out-groep gedomineerde vorige regering wilde niet komen praten op uitnodiging van de Nederlandse regering, toen deze een onderzoek kwam doen naar bestuurlijke wanorde op het eiland. Dit ontnam hen de kans om hun perspectief op de situatie te geven, aldus Leslie. Omdat de bevolking raciale onderdrukking heeft

geïnternaliseerd, staat het niet meer ter discussie. De Statianen accepteren de visies en leefstijl van de dominante groep en modelleren zich daarnaar. Zo is er op het eiland veel aandacht voor de bloeiende handelsnatie die Statia in de 18e eeuw was. Slechts weinig aandacht is er voor de gevolgen van de slavernij en de langdurige uitbuiting en uitsluiting van de zwarte bewoners. En er is al helemaal geen aandacht voor de Afrikaanse geschiedenis. Hoe mooi zou het zijn, als je trots kunt zijn op je Afrikaanse afkomst. En daarvoor hoeft je echt niet anti-Nederlands te zijn, aldus Leslie. Zij organiseerde in 2015 het congres 'Raising the curtain on race: internalized racial oppression'. Tot haar teleurstelling namen weinig Statianen deel. "Niemand is geïnteresseerd in jouw conferentie", zei een eilandbewoner.

Leslie schrijft ook over verouderde historische concepten rondom het begrip ras, over vooroordelen en stereotyperingen, over bewegingen voor zwart bewustzijn, over het recht op zelfbeschikking, good governance en over de rol van toerisme in het Caribisch gebied: grote resorts duiken op, waar lokale mensen niet mogen komen, stranden worden afgesloten en de winsten verdwijnen in de zakken van de buitenlandse eigenaren. Thema's die in de hele Caribische regio spelen.

'Eight years on Statia' komt uit op een moment dat juist in Europees Nederland een discussie op gang is gekomen over discriminatie, denk aan de Black Lives Matter-beweging, de discussie rondom Zwarte Piet en de Dialooggroep Slavernijverleden. Daarbij komt ook nog dat Leslie de recente bestuurlijke ingreep van nabij heeft meegemaakt. Ze beschouwt de ingreep uitermate kritisch evenals de uitwerking ervan in de praktijk. Het democratisch gekozen eilandsbestuur is nog altijd niet teruggekeerd.

Volgens de auteur moet er een dialoog op gang komen tussen Statia en Europees Nederland. Een dialoog over welke oude koloniale structuren vooruitgang in de weg zitten. Want anders blijft Statia zich gedragen als ondergeschikte en Nederland zich top-down gedragen als kolonisator. Het boek legt schrijnend bloot waar het steeds fout gaat in de relatie tussen Europees Nederland en Sint Eustatius. Nederland moet daarmee aan de slag, maar de Statianen zelf ook. Nederland kan Statianen niet sterk en empowered maken, dat moeten ze zelf doen, aldus Leslie.

3 oktober 2021

Internet kun je niet eten

Door Raquel Weisz

“Wat zei je? Je liep vast”. Of “Even allemaal uitloggen en straks weer inloggen. Dan kunnen we weer verder”. Of vier keer per uur het modem resetten. Of delen van Curaçao waar men soms maanden geen internet heeft, terwijl de rekening over deze periode gewoon dient te worden voldaan.

Ons internet is langzaam, instabiel of helemaal niet beschikbaar. Daarnaast worden wij als klant geacht de ondermaatse service te accepteren en onze frustraties weg te slikken. Er wordt veel beloofd en weinig opgelost. Het is aan de orde van de dag en een bron van irritatie. En dan druk ik mezelf nog mild uit.

Er waren vaker klachten over de snelheid en uitval van het internet. Maar na de verkoop van overheidstelecommunicatiebedrijf UTS, in maart 2019,

is een wolkbreuk aan klachten ontstaan. Officieel is er geen monopolie. Feit is wel dat in de meeste wijken alleen gebruik kan worden gemaakt van de huidige grootste provider. Een politieke beslissing waar wij als burgers de zure vruchten van plukken. Want wat zijn de gevolgen in de praktijk? Eerst even een stapje terug.

De pandemie heeft ook op Curaçao voor veel verdriet, leed en armoede gezorgd. Maar er is een lichtpuntje. Alles wat voor maart 2020 digitaal niet kon, werd plotseling wel mogelijk. Een enorme vooruitgang wat veel tijd en ergernis bespaart. Voor de pandemie moest je namelijk voor elk wisselwasje fysiek naar een instelling of bedrijf. Uren in de rij. Drie keer terugkomen. Online kon je zakelijk praktisch niets regelen.

Deze technologische vooruitgang in relatief korte tijd is natuurlijk fantastisch, maar de economische afhankelijkheid van het internet legt tegelijkertijd bloot hoe kwetsbaar wij digitaal gezien zijn. Het gaat niet meer over het scrollen door de tijdlijn op Facebook. Nee, het gaat nu om omzet- en productiviteitsverlies voor vele bedrijven, groot én klein. Er wordt namelijk meer dan ooit online gewerkt en dus geld verdiend. Mede gevoed door de economische situatie zoeken lokale ondernemers naar kansen in het buitenland. Veelal online. Hierdoor zijn deze ondernemers in staat hun hoofd boven water te houden.

Een politicus verkondigde dat de problemen met ons internet nu minder relevant zijn, want “internet kun je niet eten”. Deze uitspraak getuigt niet van realiteitszin. Het lijkt alsof het niet doordringt in ons politieke landschap dat er ondertussen duizenden bedrijven - dus werknemers - en ondernemers op Curaçao zijn die wel kunnen eten, juist omdat zij hun business

online verder hebben ontwikkeld. Het oplossen van de huidige problemen met onze connectiviteit kan niet meer wachten. De overheid kan het geld van de verkoop van UTS niet binnenharken en vervolgens de bevolking jarenlang aan haar digitale lot overlaten. Dit is onverantwoord en onacceptabel. Er staat economisch te veel op het spel. Deze.Situatie.Dient.Nu.Te.Worden. Opgelost. NU.

10 oktober 2021

“Hoe is het op Bonaire?”

Door Burney el Hage

Vandaag 10 oktober 2021 is het precies 11 jaar na ‘10-10-10’. Bonaire is 11 jaar als bijzondere gemeente, onderdeel van Nederland en Nederland bestaat 11 jaar ook uit een Caribisch deel. “Hoe is het op Bonaire?” is de meest gestelde vraag aan de Bonaireaan. Over het algemeen een oprechte vraag. Maar bij enkelingen sluipt binnen deze vraagstelling bovenal een verwachting die minder positief is. Een verwachting dat de Bonaireaan er niet beter op is geworden na 10-10-10. En als het antwoord geklaag bevat dan is de reactie al snel: “Jullie wilden toch zo graag onderdeel van Nederland worden?”

11 jaar na 10-10-10, hoe is het op Bonaire? Natuurlijk heeft iedereen een eigen ervaring en een mening. In de hedendaagse beleving is Bonaire toch een stukje bijzonder Nederland. Nederland heeft ondanks de pandemie, een in de kern goede en groeiende economie, zo ook Bonaire. Nederland heeft een schreeuwend tekort aan woningen, zo ook Bonaire. In

Nederland is armoedebestrijding een grote uitdaging, zo ook in Bonaire, weliswaar met de kanttekening dat de armoedeproblematiek op Bonaire van een andere orde is.

In Nederland is het vertrouwen in politiek zwaar gekelderd, zo ook in Bonaire. In Nederland zijn de wegen mooi verhard, nee, dat is zeker niet zo in Bonaire. De slechte staat waarin de wegen op Bonaire verkeren is overigens wel een voorbeeld dat illustreert dat Bonaire toch bijzonder Nederland is. Het geld is er namelijk wel, maar door bureaucratie, besluiteloosheid en knulligheid vordert de verbetering en verharding van de wegen te traag.

“Hoe is het op Bonaire?”, is ook de vraag die Arubanen en Curaçaoënaars vaak aan de Bonaireaan stellen. Zeker uit oprechte belangstelling, maar vooral ook omdat in hun perceptie het er op Bonaire veel voorspoediger aan toegaat dan op Aruba en Curaçao. De 12,5% crisiskorting op de ambtenarensalarissen en de zware en pijnlijke hervormingsmaatregelen die daar (zullen gaan) gelden, gelden op Bonaire niet (Bonaire is namelijk Nederland). Het is opvallend dat er een stijging is van het aantal Arubanen en Curaçaoënaars die serieus overwegen naar Bonaire te emigreren. De toename van het inwonertal op Bonaire bestaat nu al voornamelijk uit immigratie vanuit Curaçao.

Dat de wegen in zeer slechte staat verkeren, dat er serieuze armoede heerst, de kosten van levensonderhoud hoog zijn en het zeer moeilijk is om aan een fatsoenlijke betaalbare woning te komen, nemen ze klaarblijkelijk op de koop toe. “Jullie hebben tenminste stabiliteit, de financiën en het bestuur redelijk op orde en vooruitzicht en hoop op verbetering”, is de vaak gehoorde argumentatie.

Bonaire, zo ook Saba en Statia, ontleent zijn status en bestaan aan de Grondwet. Artikel 132a lid 1 van de Grondwet stelt dat bij de wet in het Caribisch deel van Nederland andere territoriale openbare lichamen dan provincies en gemeenten kunnen worden ingesteld en opgeheven. Artikel 132a lid 4 stelt dat voor deze openbare lichamen regels kunnen worden gesteld en andere specifieke maatregelen worden getroffen met het oog op bijzondere omstandigheden waardoor deze openbare lichamen zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland. Verder worden de inwoners van Bonaire, als burgers van Nederland, beschermd door de Grondwet. Goede uitgangspunten die inderdaad kansen bieden.

“Hoe is het op Bonaire?”, het antwoord van een Bonaireaan werkt niet altijd in zijn voordeel. Met name niet voor een juist accent op de armoedeproblematiek en de hoge kosten van levensonderhoud. De Bonaireaan is een bijzonder mens. De Bonaireaan klaagt niet snel, is bescheiden, trots op zijn eiland, dankbaar voor wat hij wel heeft en beschikt bovenal over een rotsvaste hoop op betere tijden. Als je de geboren Bonaireaan vraagt “Hoe het is op Bonaire?”, krijg je toch meestal hetzelfde antwoord als voor 10-10-10, namelijk, “Het gaat goed op Bonaire”. Bonaire is nu 11 jaar onderdeel van het Nederlands Staatsbestel. Saillant detail hierbij is dat de heer Mark Rutte ook precies 11 jaar minister-president van Nederland is. Sinds 14 oktober 2010 kent Bonaire dus een en dezelfde persoon als minister-president. In het rapport van I&O-Research, gemaakt in opdracht van TROUW, 8 oktober 2020, staat o.a. het volgende over de minister-president: “Mark Rutte is op woensdag 14 oktober tien jaar premier en hij geniet meer gezag en waardering dan ooit. Vooral dankzij zijn leiderschap tijdens de coronacrisis. De

kernwoorden die mensen van toepassing vinden op Rutte zijn: stabiliteit, rust, standvastig, verbindend en economische welvaart. Kritiek is er ook. Veel mensen herinneren zich beloften van Rutte die hij niet heeft ingelost, hij houdt blunderende ministers te lang de hand boven het hoofd en heeft te weinig oog voor de zwakkeren en te veel voor multinationals”.

“Hoe is het op Bonaire?”, Bonaire is bovenal een bijzonder stukje Nederland.

17 oktober 2021

Dubbeltje op zijn kant

Door Terrance Rey

Degene die niet de moeite neemt om een dubbeltje op straat op te pakken, heeft het zeker goed in het leven. Maar het kan ook anders verkeren. Wie geld op straat laat liggen, laat ook veel kansen in het leven liggen. Zo is het ook met Sint Maarten. Want er zijn ontzettend veel kansen die Sint Maarten laat schieten. Zoals subsidies en fondsen uit Europa. Miljoenen zijn vaak beschikbaar voor het eiland om projecten te financieren. Het enige wat men moet doen, is wat papierwerk verrichten en dit indienen. Dat gebeurt zelden. Daarom zeg ik al jaren dat Sint Maarten slecht is in papierwerk. En ik ben niet de enige die dat vindt. Zo was er ooit een subsidiepot met 14 miljoen euro uit de EU beschikbaar voor een polytechnische universiteit op Sint Maarten. Het vereiste papierwerk kwam er steeds niet. Ondanks het herhaaldelijk wijzen op een deadline. Steeds kwam het benodigde projectvoorstel niet binnen. Uiteindelijk ging dat geld terug naar

Europa. Zo was er ook 4 miljoen beschikbaar voor een aquaponicsproject op Sint Maarten. De overheid stelde zelfs een stuk overheidsgrond beschikbaar aan een stichting. Toen werd het stil rond dat project. Ik vroeg ooit een bestuurslid van die stichting over dat project en hij vertelde dat niemand het vereiste papierwerk deed om een projectvoorstel in te dienen. Wat een pracht van een kans liet men liggen.

Volgens een website van de Europese Commissie zijn er allerlei subsidies beschikbaar vanuit de EU-begroting voor de Europese lidstaten en geassocieerde landen. Het gaat om rechtstreekse financiële bijdragen uit de begroting van de Europese Unie in de vorm van schenkingen aan begunstigen (meestal non-profitorganisaties) die betrokken zijn bij activiteiten die EU-belangen dienen. Deze subsidies worden meestal centraal beheerd door de Europese Commissie, hetzij rechtstreeks door haar eigen diensten, hetzij indirect via EU-agentschappen, uitvoerende agentschappen of nationale agentschappen.

Verder lees ik het volgende: “Elke oproep tot het indienen van voorstellen of aankondiging van een opdracht heeft zijn eigen criteria, eisen en stappen. De door u gekozen oproep zal u door het aanvraagproces leiden. Het kan zijn dat u, nadat u hebt vastgesteld dat u in aanmerking komt omdat u voldoet aan de criteria van de specifieke oproep of aankondiging, zich moet registreren in een specifieke databank – in de toelichting bij de oproep of aankondiging zal worden vermeld of en hoe u dat moet doen. Het voorbereiden en indienen van uw voorstel zal enige tijd vergen. Zorg er dus voor dat u ruim van tevoren begint. Alle documenten en sjablonen die u moet gebruiken, worden vermeld in de toelichting bij de door u gekozen oproep of aankondiging. Zorg

ervoor dat u deze nauwgezet leest. Doet u dat niet, dan bestaat de kans dat de aanbestedende dienst uw voorstel niet-toelaatbaar zal verklaren. Om EU-financiering te krijgen, moeten bepaalde regels en procedures worden gevolgd. Dit is onvermijdelijk; wij moeten er immers voor zorgen dat elke euro op een transparante en correcte manier wordt besteed, ten bate van de EU-burgers. De EU werkt echter ook voortdurend aan de vereenvoudiging en modernisering van haar begrotingsregels en aan het verbeteren van de toegang tot financiering, zodat mensen hun ideeën kunnen uitvoeren. Om in aanmerking te komen voor financiering moet uw aanvraag volledig, beknopt en op tijd worden ingediend via het elektronische indieningssysteem. Door de EU gefinancierde programma's worden uitgevoerd op een van drie volgende manieren: onder direct beheer, onder gedeeld beheer of onder indirect beheer. Het aanvraagproces verschilt per beheerswijze en is ook afhankelijk van het programma waarvoor u zich aanmeldt.”

Ik heb letterlijk al die paragrafen geciteerd om te laten zien dat de informatie over de procedures wel degelijk beschikbaar is en dat duidelijk wordt uiteengezet wat men moet doen om in aanmerking voor die subsidies te komen. Desondanks laat Sint Maarten tonnen en miljoenen aan EU-subsidies liggen. Puur vanwege het feit dat men geen projectvoorstellen kan uitschrijven.

Ooit was er een man op Sint Maarten aangetrokken om EU-subsidieaanvragen te begeleiden. Die beste man deed hartstikke goed werk. Helaas raakte hij verliefd op een spaanssprekende vrouw en zijn echtgenote verliet hem. Deze Nederlandse technische bijstandsambtenaar raakte verstrikt in de louche wereld van seksclubs waarin zijn vriendin vertoefde en werd uiteindelijk veroordeeld voor vrouwenmokkel. Hij verdiende niet

eens een dubbeltje aan die handel. Hij raakte zijn baan bij de overheid kwijt. Laatst zag ik hem domino spelen met een groep mannen terwijl een aantal vrouwen flirtend om hen heen hing. Het leven op Sint Maarten is net als een dubbeltje op zijn kant. Het kan goed gaan, maar het kan ook slecht met je aflopen. Het is maar naar welke kant het dubbeltje valt.

Hoe het op deze manier met Sint Maarten zal aflopen weet ik niet. Ondertussen blijven de dubbeltjes op straat liggen. Althans, niet op Sint Maarten, wel in Europa, in de vorm van onbenutte EU-subsidiefondsen.

24 oktober 2021

Volksvijand nummer 1

Door Mireille Laclé

We hebben bijna allemaal extra reserves, helaas niet in de vorm van geld, maar in de vorm van lichaamsvet. Overgewicht en obesiteit is (ook) op Aruba een zichtbaar probleem. We hoeven maar om ons heen te kijken, of in de spiegel, en we moeten het zien: overgewicht. Alleen lijken wij het niet meer te zien, het is de nieuwe norm geworden. Het is niet alleen zichtbaar onder de volwassen bevolking, maar ook kinderen en tieners zijn opvallend vaak te dik. Dat er een prijskaartje aan hangt, realiseren wij ons onvoldoende. Het is tijd dat we wakker geschud worden.

Vorige maand was er een zeer interessant interview op de radio over een net gelanceerd project met de naam 'Jump 18'. Een team van 5 jonge lokale professionals,

allen werkzaam in de gezondheidszorg, heeft samen met een kinderarts een programma ontwikkeld om kinderen tussen de 4 en 18 jaar, die te zwaar of obese zijn, te helpen een gezondere levensstijl aan te leren en zodoende de schadelijke effecten van obesitas te voorkomen. Binnenkort start het project met een pilot van 6 maanden waarbij 18 kinderen en hun ouders intensief zullen worden begeleid.

Een veelbelovend project dat op vrijwillige basis door enthousiaste lokale professionals wordt gedraaid en vooralsnog gefinancierd wordt door 4 sponsors. Wat mij aanspreekt is de multidisciplinaire benadering. De focus ligt niet alleen op voeding, maar ook op beweging, educatie en onderzoek. Het is overigens geen toeval dat het team dit project heeft opgezet. In toenemende mate worden zorgprofessionals geconfronteerd met consequenties van overgewicht en obesitas. Inmiddels valt al ruim 80% van de volwassen bevolking in de categorie te zwaar of obese. In de categorie kinderen onder de 10 jaar is dat al 50%. Een ander voorbeeld: van de kinderen die, om welke reden dan ook, de pedriatische kliniek in het hospitaal bezoeken, is 80% te zwaar of obese. Naar mijn mening is, met deze cijfers, overgewicht volksvijand nummer 1.

Dat overgewicht niet alleen op Aruba voorkomt, is waar. Waarom het hier op grote schaal voorkomt, laat ik over aan de onderzoekers en zorgprofessionals. Wellicht is er een link met het type economie dat wij hebben. Maar hoe dan ook, overgewicht is bijna een garantie voor het ontwikkelen van zogeheten Non Communicable Diseases (NDA's) waaronder cardiovasculaire ziektes, diabetes, nierproblemen, kanker, rugklachten, knieklachten e.d. Ziektes die de kwaliteit van het leven van de betrokkene ernstig

verminderen en uiteindelijk ook de samenleving handen met geld kosten.

De afgelopen week kondigde de minister van Volksgezondheid aan dat er een Nationaal Plan is ontwikkeld ter bestrijding van de NCD's en dat er in dit kader, dit jaar nog, uit pure noodzaak, een obesitaskliniek komt. Preventie zal nu ook een speerpunt worden om de kosten van de AZV te reduceren. Hopelijk wordt ook het onderwijscurriculum hier permanent op ingesteld. Obesitas is meer dan een volksgezondheidsprobleem.

De situatie op Aruba is dusdanig alarmerend dat een gezonde levensstijl eigenlijk niet meer vrijblijvend mag zijn. De (financiële) druk die obesitas op de zorgsector gaat leggen, is onacceptabel en moet tegengegaan worden, voor mijn part zonodig met sancties. Het is asociaal om kosten van dit gedrag af te wentelen op de gemeenschap. Ook vraag ik mij af of kinderobesitas geen vorm van kindermishandeling is, maar dat terzijde. Overgewicht en obesitas moeten we om te beginnen als probleem gaan onderkennen en als zodanig (hardop) benoemen. Niet alleen de minister of de directeur van de AZV of het Wit Gele Kruis, maar iedereen, vooral degenen met een voorbeeld of leidinggevende functie zouden dat moeten doen.

Het zou geen slecht idee zijn als werkgevers, waaronder de overheid, beleid zouden ontwikkelen om een gezonde levensstijl van hun werknemers te stimuleren. Obesiteit en NCD's zullen onvermijdelijk leiden tot verzuim, uitval en onproductiviteit. Prestaties lever je immers alleen met gezonde en vitale werknemers. Vanuit dit opzicht alleen al zou ook de ARBO-wet zo snel mogelijk moeten worden ingevoerd.

Daarnaast zouden lokale influencers zich in ieder geval moeten onthouden van het fungeren als boegbeeld voor fastfoodbedrijven of ongezonde producten. Als ze hun fans echt waarderen, dan zouden ze juist een gezonde levensstijl moeten uitstralen en promoten. Lintjes doorknippen bij de opening van de zoveelste fastfoodketen of plus-size winkel kan eigenlijk ook niet meer.

Preventieprogramma's zijn hard nodig en zeer welkom, maar uiteindelijk zijn en blijven we zelf eindverantwoordelijk voor ons eet-en leefgedrag en dat van onze minderjarige kinderen. We, mijzelf inbegrepen want ik behoor ook tot de groep met overgewicht, moeten hier zelf verandering in brengen. Doen we dit niet, dan voorzie ik dat op termijn de overheid dit – terecht - op een of andere manier gaat afdwingen of sanctioneren.

31 oktober 2021

Unique selling points

Door Mia van Deelen

Ruim 7 jaar geleden verhuisden wij naar het kleine Sint Eustatius, een van de eilanden van Caribisch Nederland. Het leuke van verhuizen naar een ander deel van de wereld met een andere - soms gedeelde - geschiedenis, cultuur en achtergrond is, dat literatuur van daar veel makkelijker beschikbaar is en de andere kant van gebeurtenissen laat zien. Voor ons soms schokkend, maar het schudt wakker en verrijkt.

Ik ben altijd een verwoed lezer geweest en de e-reader is dan ook een geweldige oplossing om aan

allerlei boeken te komen uit verschillende tijdperken en regio's. Tijdens de corona-isolatie ontstonden opeens met behulp van moderne technieken andere mogelijkheden, zoals het bijwonen van digitale colleges 'Caribische Dromen' van de Universiteit van Amsterdam door Michiel van Kempen.

Boeken van onder meer auteurs als Jean Rhys, Albert Helman, Cynthia McLeod, Astrid Roemer, Isabel Allende (over Haiti) en Erik den Brabander werden besproken. Allemaal met een thema: bevolkingsgroepen die vinden dat zij vanzelfsprekend kunnen ingrijpen in het leven van anderen en daarmee families uit elkaar rukken. Met vergaande gevolgen die tot in deze tijd doorwerken. De tijd van slavernij ligt immers nog niet heel ver achter ons.

Ook op Sint Eustatius spelen vragen over afkomst en achtergrond en dus over identiteit en cultuur een grote rol. Ongeveer een jaar geleden is een grote begraafplaats van slaven ontdekt behorende bij een plantage. Het blijkt een unieke vondst. Deze begraafplaats wordt bedreigd door economische activiteiten waarvan vooralsnog niet aannemelijk is gemaakt dat deze zo urgent zijn dat ze de opgravingen rechtvaardigen.

Zoals met meer zaken is de lokale overheid niet transparant over de plannen ten aanzien van deze begraafplaats. Er is niets bekend gemaakt wat er met de al opgegraven overblijfselen gaat gebeuren of onder welke omstandigheden ze bewaard zijn en zullen worden. De eeuwige rust van voorouders van een groot deel van de bevolking op Sint Eustatius kan niet zo maar verstoord worden zonder directe en brede raadpleging van de bevolking.

Natuurlijk zal het verslag van een ingestelde onderzoekscommissie meespelen, maar zeker ook de internationale ethische code voor archeologen. Economisch belang mag immers niet vanzelfsprekend gaan boven cultuurhistorisch belang. De begraafplaats kan trouwens ook bijdragen aan economisch belang door er een unieke herdenkingsplek van te maken. Daarnaast staat natuurlijk onomstotelijk vast dat binnen het onderwijs ruimte moet worden gegeven aan educatie over cultuur en geschiedenis. En niet alleen over Sint Eustatius, maar over de hele regio.

En als we dan toch denken over economische belangen, dan is er natuurlijk het toerisme dat als een pijler hiervan zou kunnen dienen (maar er zijn ook andere pijlers, die nog het nader onderzoeken waard lijken). Maar moet de toerist dan overgoten worden met het standaard Caribisch sausje dat op enig ander eiland ook te vinden is? Ik denk van niet! Laat nu juist de unique selling points van ons eiland daartoe het verschil maken! Een prachtige en aansprekende geschiedenis met een verbondenheid met de Verenigde Staten van Amerika, zwart zand op het strand als gevolg van de vulkanische oorsprong, etc.

Kortom, denk na over wat je gaat doen: er zijn zoveel andere mogelijkheden dan die welke je op elk ander Caribisch eiland kan vinden.

7 november 2021

Blijf bij je leest

Door Raquel Weisz

Ozzie Albies werd deze week kampioen met de Atlanta Braves in de World Series. Curaçao stond op z'n kop. Een dag later overleed Anselmus 'Boy' Dap, de vader van de tumba. Moge zijn ziel in vrede rusten. De tumba, een typisch Curaçaos muziekrilme, staat met name in de carnavalsperiode centraal.

Een lach en een traan. Beide gebeurtenissen hadden een grote impact op de samenleving. En dat zette me aan het denken. Wat hebben deze Curaçaose helden nou met elkaar gemeen? Deze leiders zijn in staat om het gehele volk te verbinden! De één via sport en de ander via muziek.

Deze verbinding was echter ver te zoeken toen de APK, een associatie van een aantal christelijke voorgangers, een paar weken geleden een persbericht uitgaf. Hierin stelde zij naar aanleiding van een vonnis van het gerecht, onder andere de professionaliteit en kundigheid van het Hof van Justitie ter discussie. Dit omdat de voorgedragen president van het Hof openlijk homoseksueel is.

De rechterlijke macht werd hier willens en wetens door het slijk gehaald. Daarbij schijnt de APK voor het gemak te vergeten dat er ook op Curaçao een scheiding tussen kerk en staat is. De kerk heeft geen rol in de trias politica en dat is niet voor niets. Schoenmaker blijf bij je leest. Dit soort instituten die Gods woord en Zijn onvoorwaardelijke liefde prediken, zijn dezelfde instituten die in plaats van verbinding een dikke scheidslijn trekken

wanneer iemand toevallig tot de LGBTQ+-gemeenschap behoort. APK zou zo op de barricades moeten gaan staan tegen pedofilie en overspel. Politiek wordt niet alleen bedreven in de politiek.

Het is zeker niet zo dat de gehele Curaçaose bevolking achter dit discriminatoire gedachtegoed staat. Vele christenen, inclusief een protestantse kerkgemeenschap, namen er openlijk afstand van. Zij staan voor inclusie en diversiteit. Zoals m'n ouders ons altijd hebben geleerd in het geloof: God is pure liefde en Hij verbindt. Hij houdt van iedereen, ongeacht kleur, ras of seksuele geaardheid. Leef en laat leven.

Gelukkelijk is daar in al het tumult Nos Sentro (Ons Centrum). In dit centrum zijn verschillende stichtingen gevestigd, waaronder stichting FOKO. Een lokale stichting die zich al jaren inzet om een mentaliteitsverandering te bewerkstelligen, zodat mensen van de LGBTQ+-gemeenschap als volwaardige medeburgers worden erkend. Daarnaast is Nos Sentro een veilige haven waar zowel jongeren als volwassenen uit deze gemeenschap worden ondersteund in hun emancipatie. Nog steeds projectmatig, aangezien de stichting op één persoon na geheel uit vrijwilligers bestaat.

Ook ouders van leden uit de LGBTQ+-gemeenschap vinden hier steun. Want voor ouders is het toch vaak een schok als hun kind uit de kast komt. En als zij ervoor kiezen om hun kind, ondanks de reacties uit de omgeving, onvoorwaardelijk en openlijk te steunen is dat niet altijd even makkelijk.

Er is nog een lange weg te gaan, maar er is beweging. Lokale influencers en overige Curaçaoënaars spreken zich de afgelopen jaren steeds vaker uit voor gelijke rechten voor leden van de LGBTQ+-gemeenschap. Er

vinden steeds vaker óók respectvolle gesprekken en discussies plaats over dit onderwerp. Hier moet zeker ruimte voor zijn en blijven. Op sociale media wordt het onderwerp niet meer geschuwd.

Een initiatiefwet, geïnitieerd in 2018 door Igualdat Kòrsou (Gelijkwaardigheid Curaçao) voor het homohuwelijk heeft het in de Staten niet gehaald. Maar dit lijkt een kwestie van tijd. Gelijke rechten en gelijke kansen. Ongeacht met wie je het bed deelt. Want wie zijn wij om te oordelen? Zullen we dat maar gewoon aan God overlaten?

14 november 2021

Blauwe ambities

Door Burney el Hage

In 2013 heeft de geestesvader van de Blauwe Economie, de heer Gunter Pauli, in opdracht van het toenmalige bestuurscollege van Bonaire een plan opgesteld om te komen tot een Blauwe Economie. In dezelfde periode heeft Pauli voor het Canarische eiland El Hierro eenzelfde opdracht uitgevoerd. Op Bonaire is dit plan bekend als het Gunter Pauli-rapport of als 'A PORTOFOLIO OF OPORTUNITIES FOR BONAIRE' (The identification of initiatives that will put the island on a development path with economic, social and environmental sustainability while building on its traditions, culture and biodiversity).

Dit plan bevat concrete actiepunten waarmee aan de slag had moeten worden gegaan. We zijn nu 8 jaar verder en helaas is er in de praktijk vrijwel niets

van dit plan uitgevoerd. Wel zijn er vele rapporten geproduceerd waarin problemen en uitdagingen welke deze transitie met zich meebrengt, uitgebreid zijn beschreven. Maar er zijn geen concrete resultaten geboekt. Een voorbeeld: één van de actiepunten van het Bonaireaanse plan betreft de ‘loslopend vee-problematiek’ en staat als volgt beschreven in het rapport van Pauli:

“Goats: An Engine of Growth in the Bonaire Economy with short term implications: An estimated 30,000 goats, 10,000 sheep and 1,000 donkeys roam freely on Bonaire, and stress out vegetation. Based on the experience of El Hierro (Spain) a \$50 million annual industry could be created based on a 4-pronged strategy:

(1) genetic improvement; (2) local feed; (3) creation of value added; and, (4) the provision of water sanitation and energy. This could shift the presence of animals with a legacy on Bonaire but perceived as a problem into an engine of the local economy.

A rigid implementation of these four points likely secures that: (1) all animals are fenced; (2) vegetation bounces back; (3) local jobs are generated and, (4) local quality food is available at lower cost than imports, while opening a few exclusive export opportunities.”

Ook dit onderdeel is uitgebreid onderzocht maar nog steeds lopen en grazen de geiten, ezels (en in mindere mate schapen) vrijelijk rond. Mijn uitnodiging aan eenieder, om via onder andere deze link, <https://medium.com/age-of-awareness/heroes-of-el-hierro-part-ii-f5a25937a21b>, het eiland El Hierro te vergelijken met Bonaire qua blauwe agenda. El Hierro is in 8 jaar, want ook voor dit eiland schreef Pauli een actieprogramma, vele stappen verder dan Bonaire in verduurzaming en heeft het plan ook voortvarender

ter hand genomen. Zoals Bonaire heeft (had) El Hierro niet de financiële middelen om te investeren in verduurzaming. Het geld komt uit Spanje en de Europese Gemeenschap (dus ook uit Nederland).

Het thema van dit artikel valt qua timing samen met de klimaatop in Glasgow, maar is los daarvan eigenlijk altijd relevant. Ik ben blij met de vele goede bedoelingen die naar voren komen tijdens zo'n top, maar het echte besef is er volgens mij nog niet. Het besef dat je niet alleen agenda's moet opstellen, maar ook financiering moet hebben voor concrete investeringen in verduurzaming, is er nog onvoldoende. Verduurzaming kost nou eenmaal geld en meestal veel geld.

Voor Bonaire blijft een 'blauwe economie' voorlopig nog een ambitie. Ooit waren we voorloper op het gebied van groene energie, maar ondertussen zijn wij achterop geraakt. Door gebrek aan nieuwe investeringen is het aandeel aan groene energie gedaald van rond de 40% naar onder 20%. Voor wat betreft duurzaam toerisme is het bij (peperdure) rapporten vol goede intenties blijven steken, maar van uitvoering is weinig terecht gekomen. Bonaire kan nog steeds geen hoogwaardig toeristisch product ontwikkelen door gebrek aan investeringen in duurzame infrastructuur.

Onlangs is er in de Eilandsraad een voorstel gepresenteerd om de huidige carrental tax en stay over tax te vervangen door één flat fee toeristenheffing van USD 50 per persoon. Op dit moment betaalt een koppel om en nabij \$110 voor een zevendaags verblijf op Bonaire aan deze twee belastingen. Het lijkt er dus op dat Bonaire met het nieuwe tarief een verlaging gaat doorvoeren. Misschien is de conclusie te kort door de bocht, maar wel typerend voor de mate van besef dat

er is om de echte weg van verduurzaming in te slaan. Men lijkt zich niet te realiseren dat ook de toerist toch echt zal moeten meebetalen aan de transitie naar een duurzamer toeristisch product.

De verduurzamingsmogelijkheden zijn in kaart gebracht, onder meer in het plan van Gunter Pauli uit 2013. Het komt nu echt aan op daadkracht en uitvoering. De ambitie hebben wij wel, maar het urgentie-besef, de middelen en de implementatiecapaciteit blijven daar ver bij achter. De weg naar de hemel is geplaveid met goede intenties. In het Nederlands is het gelukkig de weg naar de hemel en niet naar de hel zoals in de Engelse variant van dit gezegde.

21 november 2021

Schijn bedriegt

Door Terrance Rey

Een Nederlandse vriend van mij stond ooit versted van de grootte van mijn huis. Hij concludeerde dat ik rijk moest zijn. In Nederland woont hij twee verdiepingen hoog in een flat. Ik rijd een jeep, hij rijdt op een fiets. Men zou kunnen denken dat wij hier alleen in villas wonen. Maar dat is allemaal schijn. De realiteit is heel anders. Op Sint Maarten wordt vaak gesproken van property rich but cash poor.

Ik hoor mensen vaak zeggen dat als je land hebt, je makkelijk een lening bij de bank kunt krijgen. Je kunt de grond immers als onderpand gebruiken. Maar mijn bankmanager zei ooit tegen me: "The bank is not in the

land business”. Als je geen cashflow hebt in de vorm van een vast maandinkomen of een onderneming, kom je doorgaans niet in aanmerking voor een lening bij de banken.

Nog lastiger is het als je geen vaste arbeidsovereenkomst met je werkgever hebt. Het merendeel van de arbeiders op het eiland werkt op basis van een tijdelijk contract. Het beruchte 6-months contract is hier op het eiland een bekend fenomeen. Het grote nadeel daarvan is dat je geen hypotheek kunt afsluiten om een huis te kopen. Een gezin dat geen eigen huis heeft, maar in een huurhuis woont, wordt gedwongen elke maand veel geld uit te geven aan huur en andere kosten zonder daar iets voor terug te zien.

Eigenwoningbezit is meestal alleen voorbehouden aan mensen met een vast dienstverband. Of degenen die een huis of land hebben geërfd. Vooral dat laatste kan mensen in de problemen brengen. Je kunt een groot huis erven van je ouders of familie, maar als je het geld niet hebt om erf- of overdrachtsbelasting of zelfs erfpachtbelasting te betalen, dan heb je een groot probleem. Hetzelfde geldt voor mensen die overheidsgrond hebben geërfd: velen kunnen de erfpacht niet betalen.

Zie hier een drama dat zich voltrekt nu de overheid op zoek is naar mensen die geen erfpachtkanon betalen. Mensen komen in financiële problemen. Of ze raken hun government long lease land kwijt. Stel je voor dat er daar een prachtig huis op is gebouwd. Een huis dat wellicht met hulp van familie en vrienden is gebouwd. Jollification heette dat vroeger. De overheid heeft überhaupt het geld niet om dat huis te kopen. Aldus gaat dat huis op de veiling. Hoe rijk ben je dan eigenlijk?

Schijn kan bedriegen. Trek geen conclusies uit de rijkdom die je op het eiland ziet. Die mooie huizen kunnen een façade zijn. Het belastingnalevingspercentage op het eiland wordt geschat op 35%. Dat percentage is niet voor niets zo laag. De armoede op het eiland is onzichtbaar. De economie zorgde namelijk voor voldoende cashflow waardoor mensen dagelijks brood op tafel kunnen zetten, maar er is geen geld voor langetermijninvesteringen of het betalen van belasting.

Mensen op Sint Maarten lijken rijk, maar dat is helemaal niet zo. De meesten hebben een enorm gebrek aan geld. We zijn alleen goed in overleven op korte termijn. Er is helemaal geen duurzaamheid voor overleving op de lange termijn. Dit is schrijnend zichtbaar gemaakt tijdens de pandemie. Ruim 14.000 mensen kwamen in aanmerking voor voedselpakketten. Als de economie niet snel weer aantrekt, kan het aantal mensen die voedselpakketten nodig zullen hebben alleen maar stijgen.

Het is inmiddels duidelijk dat de overheid volgend jaar nog steeds liquiditeitssteun uit Nederland nodig zal hebben. De vraag is hoe lang we dit kunnen volhouden? Tijd dat de overheid maatregelen begint te treffen die de verduurzaamheid van de burgers vergroot. Door huizen- en grondbezit te stimuleren, mogelijkheden voor permanente dienstverbanden te scheppen en de koopkracht van werknemers te verhogen. En als laatste mogelijkheid om de duurzaamheid van de economie te versterken: ban corruptie, nepotisme en zelfverrijking ten koste van de maatschappij uit.

28 november 2021

We verdienen beter

Door Mireille Laclé

De schuldenproblematiek van het Land Aruba is één van de oorzaken waardoor het huishoudboekje van de overheid al decennialang niet op orde is. Het land zit tot over zijn oren in de schulden en de rek is er uit. Het huishoudboekje van de meeste inwoners vertoont hetzelfde patroon: meer uitgeven dan je verdient, meer lenen dan verantwoord is, boven je stand leven, keeping up appearances, kortom: opgeslokt door de leen- en schuldenpiraal. Ruimte om extra af te lossen of om te sparen is er niet; een uitzichtloze situatie tenzij er gesaneerd wordt. Maar wie doet dat?

In 2009 is de stichting Balansa Nobo opgericht om mensen met problematische schulden te helpen met schuldsanering. Sinds 2015 verkeert deze stichting in liquidatie, niet omdat ze overbodig is geworden, maar simpelweg omdat het onbegonnen werk was en niemand een saneringstraject wilde doorlopen. Liever verder in het moeras of de illegaliteit wegzakken en in constante geldnood leven, dan door de zure appel heen bijten om binnen een paar jaar het huishoudboekje weer op orde te hebben.

We zitten gevangen in een cultuur van het ophouden van de schone schijn. Net zoals Terrance Rey vorige week in zijn column aangaf: schijn bedriegt. Het is hier vaak niet zoals het lijkt. We lijken het goed te hebben, maar achter deze schijn schuilt vaak armoede. Armoede als gevolg van pech in het leven, maar heel vaak ook door verkeerde of ondoordachte keuzes, gebrekkige financiële geletterdheid, verslavingen,

wreckless spending of eenvoudigweg door een te laag inkomen.

Allemaal zaken waar wij zelf verantwoordelijk zijn of die binnen onze eigen risicosfeer vallen. Behalve de laatste factor: het inkomen, daar valt wat meer over te zeggen. De inkomensfactor is een serieus probleem dat maar al te vaak wordt weggewuifd of gebagatelliseerd. Een groot gedeelte van de bevolking verdient gewoon te weinig. Te weinig om van te leven, teveel om van te sterven.

Afgelopen week zijn de resultaten van de in 2020 gehouden Census aan de regering gepresenteerd. Binnenkort zullen de bevindingen gepubliceerd worden. Ik ben benieuwd wat de stand van zaken is voor wat betreft de inkomensverdeling op Aruba. Vast staat dat er iets mis is met de inkomensverdeling en dat de massa onvoldoende heeft geprofiteerd van de economische groei die we de afgelopen decennia hebben doorgemaakt.

In het SER-rapport 'Koopkrachtverbetering van de minima' van 2018 staat dat, weliswaar op basis van de censusgegevens uit 2010, 48% van de bevolking (ouder dan 14 jaar) in de categorie 'minima' valt en dus een inkomen heeft dat gelijk of lager is dan het minimumloon. Exclusief de zogeheten 'onderwijsdeelnemers' komt dit percentage neer op 38%. Alleen naar de werkende bevolking gekeken, valt 29% daarvan in de minimacategorie. Ook blijkt dat het minimumloon structureel onder het bestaansminimum ligt. Zo lag in 2017 het bestaansminimum van een eenpersoonshuishouden 21% hoger dan het minimumloon. Volgens het SER-rapport, verzwijgt circa 20% van de minima (extra) inkomsten. De cijfers van de SER zijn nog niet geactualiseerd, maar

grote verbeteringen zijn niet te verwachten. De coronapandemie heeft de situatie eerder verslechterd.

Naast het doen van een reeks concrete aanbevelingen om de koopkracht van de minima te verbeteren, riep de SER in 2018 ook op beleid te ontwikkelen om de omvang van deze groep te verminderen. In het verlengde hiervan zou ik willen stellen dat er uitdrukkelijk iets aan de aanbodkant zou moeten worden gedaan. Low income jobs creëren een 'working poor' klasse met weinig perspectief, ze drijven mensen de armoede in en leggen - wellicht onbedoeld - een voedingsbodem voor criminaliteit en een scala van sociale problemen waar we al meer dan genoeg van hebben en waarvan de rekening uiteindelijk toch bij de staat wordt neergelegd.

Deze situatie kan niet worden opgelost met het oude recept van nog meer hotels bouwen. Het is tijd dat Aruba en zijn inwoners nu echt zelf gaan profiteren van de toeristische industrie die hier is opgebouwd. Na ons eiland decennialang letterlijk en figuurlijk opgeofferd te hebben ten behoeve van de economische ontwikkeling, verdienen we beter dan low income jobs.

5 december 2021

Twee werelden

Door Mia van Deelen

Deze keer een wat meer persoonlijk verhaal. In de zomer van 2014 verhuisden we van Den Haag naar Sint Eustatius (Statia) in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Van een bruisende stad naar een klein

eiland. Vaak heb ik de vraag gekregen of ik mij niet verveelde. Mijn antwoord daarop luidt steevast: “Nou nee, eigenlijk in het geheel niet”.

Statia is weliswaar klein, maar alles wat er in de wereld gebeurt, gebeurt hier ook. De wereldproblematiek ligt er op een klein bordje, zeg maar: mini cosmopolisme. Juist omdat het eiland zo klein is, worden veel dingen zichtbaar die anders verborgen zouden zijn gebleven. Aan de andere kant kunnen er ook zaken gemakkelijk met de mantel der liefde worden bedekt.

Ik rij veel over het eiland rond, ik zie veranderingen en ik spreek veel mensen. Daardoor leer je zien wat er zoal schort aan de verhouding Den Haag-Statia. Na de bestuurlijke interventie in 2018 is het er niet overal beter op geworden. Zo vaak als ik kan, woon ik de bijeenkomsten bij van het lokale bestuur (de Eilandsraad). Dat werkt verhelderend, maar stemt ook wat droef. Zo vind ik het werkelijk onbegrijpelijk dat aan Europees Nederlandse zijde maar weinig enthousiasme blijkt te bestaan om de armoede in Caribisch Nederland structureel op te lossen.

Heel veel in het Statiaanse leven draait op vrijwilligers, zeker op sportgebied; ook daarin verschillen de twee Nederlanden (Europees en Caribisch) niet echt van elkaar. En er gebeurt best wel veel: basketbal, volleybal, softbal en zwemtrainingen. Sport heeft niet mijn grootste belangstelling, maar ik raak wel betrokken bij kleine projecten zoals leesondersteuning en haakles voor kinderen. Dat zijn meestal kortlopende projecten, waardoor ik wel mijn vrijheid houd.

Omdat er met de omliggende eilanden geregeld sportuitwisselingen zijn, wordt er veel aan fundraising gedaan. De tripjes moeten immers wel betaald

worden en veelal moet er worden gevlogen en dat is betrekkelijk duur. Op dat soort momenten wordt onze auto weer eens gewassen en ook van binnen schoongemaakt. Ook bak ik wafels of poffertjes of maak ik (erwten)soep. Allemaal zaken die geld opleveren voor de intereilandelijke activiteiten.

Verder lees ik graag en veel. Dankzij internet is er veel literatuur uit de omgeving eenvoudig beschikbaar. Dat verbreedt en verdiept de kennis van de geschiedenis van het eiland en de regio. Voor Europese Nederlanders is dat toch vaak een onontgonnen gebied. Het enige dat ik wel eens mis, is het rondneuzen in een boekhandel: kijken wat er nieuw verschenen is, bladeren in boeken, dat soort dingen. Dat is anders dan, afgaande op recensies in kranten, het kopen van boeken via internetwinkels, zonder de boeken te hebben vastgehouden, erin gebladerd, eraan geroken, etc.

Kortom, vervelen doen we ons niet; soms is het wel een beetje eenzaam. Een gevoel van tussen wal en schip. Aan de andere kant: dat hoort nu eenmaal bij het leven, wonen en werken in twee werelddelen en twee culturen.

Het is natuurlijk zo dat we hier op Statia de Nederlandse omgeving op afstand hebben gezet omdat we in de sfeer van gesprekken en leefwijzen ons zeker niet alleen willen vasthouden aan wat vertrouwd voelt. Het is juist verfrissend om je met de nieuwe cultuur te vereenzelvigen, zonder de eigen identiteit te verliezen. Het is boeiend, je blijft nieuwsgierig en je houdt het brein bezig. Dus van vervelen is geen sprake: het is een absolute verrijking.

12 december 2021

Grote schoonmaak

Door Raquel Weisz

De zinderende energie op Curaçao was altijd vanaf begin december overal voelbaar. De opwinding die cumuleerde naarmate we het nieuwe jaar naderden. Nieuwe gordijnen, een likje verf op de muren en rommel verwijderen uit het huis. Zodat je met een opgeruimd gevoel en vol goede moed het nieuwe jaar inluidde. Dit jaar voelt het anders.

Wat een inspirerende autotour had moeten worden, om de prachtig versierde huizen, gebouwen in Punda en Otrobanda te bewonderen, was confronterend. De minimale verlichting en versiering én het gebrek aan de gebruikelijke positieve vibe, geeft de huidige staat van ons eiland weer. De vele uitdagingen, zoals de armoede, de werkloosheid en de absurde prijsstijgingen zijn overweldigend. Ook is de samenleving de afgelopen weken helaas weer flink opgeschud.

Het vonnis in de rechtszaak tegen een aantal ex-bestuurders en de aandeelhouder van ENNIA heeft velen geschokt. Niet alleen vanwege alle genoemde namen, maar ook de astronomische bedragen die werden vermeld.

En dan was daar onze minister van GMN die ondanks het feit zij de trias politica aan haar laars lapte, twee keer een motie van wantrouwen in de Staten heeft overleefd. Een minister die verklaarde “dat zij wel gehoord had van de trias politica, maar niet precies wist wat het betekende”.

Onze gevolmachtigde minister die ondanks de kritieke financiële situatie van het land friends and family boven formatie aanneemt waarbij regelrecht wordt ingegaan tegen een formeel negatief advies.

Een grote schoonmaak lijkt de oplossing, maar uiteindelijk is het symptoombestrijding. Wil dit structureel veranderen, dan zullen wij ook terug moeten naar de kern. Naar het vormen van de kinderen, zodat er een generatie opgroeit die leiderschap toont én dit ook in anderen wil zien. Het besef dat je je land alleen maar vooruit kan helpen als je zelf het goede voorbeeld geeft. In de basis repareren om ons zelfreinigend vermogen te vergroten.

Zoals stichting Greenkidz. Het is helaas algemeen bekend dat Curaçao vervuild is. Meerdere stichtingen houden met grote regelmaat schoonmaakacties. Dit is natuurlijk fantastisch, maar er dient een mentaliteitsverandering plaats te vinden. Greenkidz gaat terug naar het fundament, om dit op lange termijn te bewerkstelligen.

Deze stichting heeft moderne lesprogramma's ontwikkeld, op het gebied van natuur en milieu, die dichtbij de leefwereld van de Curaçaose kinderen liggen. De programma's worden ook ingezet in het onderwijs. Deze kennis en bewustwording internaliseren de kinderen en zo worden zij gevormd. Al het lesmateriaal is gratis beschikbaar, zodat geld nooit een belemmering is om de kinderen liefde en respect voor de natuur en het milieu bij te brengen. Hierbij zoekt Greenkidz voortdurend de samenwerking op. Niet alleen op Curaçao, maar ook op Bonaire en Aruba.

En zo groeit een hele nieuwe generatie op, waarbij de liefde voor hun eiland zich ook concreet uit in acties.

Nu nog tegen de letterlijke vervuiling op straat en in de zee, maar hopelijk in de toekomst ook tegen de figuurlijke vervuiling.

19 december 2021

Op naar betere tijden

Door Burney el Hage

De feestdagen zijn voor velen een tijd van bezinning. Bezinning op waar we staan in het leven, hoe het afgelopen jaar verlopen is en welke plannen we in het nieuwe jaar willen realiseren. Voor anderen is het een tijd van feestvieren en losgaan alsof morgen niet bestaat. Vanaf nu tot klokslag 12 uur s 'nachts op 31 december 2021 feesten wij alsof morgen niet bestaat. Weet u het nog, Assepoester uit het sprookje? Feesten en op 1 januari 2022 ontwaken in de realiteit van ons bestaan.

Ook dit jaar houdt corona ons allemaal nog steeds in haar greep. Want of je het nu wil of niet, je moet rekening met haar houden. Ze maakt plannen voor de toekomst lastiger en bederft voor de feestvierders de pret. Het enige goede is dat corona ons meer en meer met de neus op de feiten drukt. Corona laat ons realiseren hoe fragiel en betrekkelijk het leven is en dat zekerheden bijna niet bestaan en dat onze prioriteiten van voorheen aan revaluatie toe zijn. Ik voorzie dat onze lifestyles voorgoed zullen veranderen, wellicht ook aangejaagd door de klimaatcrisis. Simpel en bewuster leven. Maar voorlopig zullen wij moeten leren overleven, niet alleen fysiek, maar ook economisch.

Al met al heeft Bonaire de coronapandemie tot nu toe naar omstandigheden redelijk doorstaan voor zover de schade zichtbaar en meetbaar is. Voornaamste reden voor het toch redelijk positieve saldo is goede positionering. Strategische goede positionering qua staatkundige structuur. De visionair en geestelijk vader Ramonsito Booi heeft zwaar moeten boeten voor zijn politieke inzicht en visie. Maar, vandaag plukken de bevolking en het bedrijfsleven, weliswaar overwegend in handen van Europese Nederlanders, hier de vruchten van.

Ja, Bonaire is onderdeel van het Nederlandse staatsbestel, elke burger betaalt belasting in Nederland, levert een legitieme contributie aan de staatskas en de burgers en de overheid van Bonaire zijn in de Grondwet onderdeel van Nederland. De Grondwet is het belangrijkste staatsdocument en de hoogste nationale wet van Nederland. Zij bevat de regels voor onze staatsinstellingen en de grondrechten van de burgers. Daarnaast bevat de Grondwet regels over bestuur, wetgeving en rechtspraak.

Maar de eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat Bonaire binnen Nederland toch wel vaak aanvoelt als Assepoester uit het sprookje. Assepoester, de dochter van een rijk koopman, werd na het overlijden van haar moeder nou niet bepaald hartelijk en goed behandeld door haar stiefmoeder en stiefzussen. Integendeel, Assepoester werd, notabene in haar eigen huis, verbannen naar de vertrekken voor de dienstbode en veroordeeld tot huishoudelijk werk. Dit gevoel heerst onder de lokale bevolking en zal onderkend moeten worden. In het sprookje is het uiteindelijk toch nog goed afgelopen met Assepoester. Ik vertrouw erop dat het ook voor Bonaire goed zal aflopen, maar het zal niet makkelijk zijn.

Ondanks de pandemie en ondanks de nog niet optimale invulling van onze nieuwe staatkundige structuur, voel je het optimisme en de hoop op betere tijden, zowel onder de inwoners als het bedrijfsleven. En dat is goed en dat moeten we koesteren.

In deze tijden van corona realiseer ik mij steeds meer dat wonen op een eiland als Bonaire een voorrecht is. Ondanks alle gebreken en verbeterpunten. Alleen al de vriendelijke en positief ingestelde mensen, de zinderende zon, de noordoostpassaat en de warme helderblauwe zee binnen handbereik geven je het gevoel van vrijheid waar geen prijskaartje op te plakken is.

Op naar betere tijden! Fijne feestdagen.

26 december 2021

Out of the Christmasbox

Door Anton Hermans

Lieve familie en vrienden, Kerst in een warm land en dan met name op Saba, blijft bijzonder. Mijn 'Europese' kerstherinnering bestaat uit donkere dagen, lange avonden en soms bittere kou, af en toe knisperende sneeuw onder je voeten en natuurlijk de continue traditionele kerstmuziek op de achtergrond waar je ook maar was. In Europees Nederland liggen in september de pepernoten al in de winkels en kerstshoppen kan je al in oktober. Op Saba, echter, is dat anders.

Hier, in de bijna kleinste gemeente van Nederland, verschijnen half november de eerste kerstlampjes aan de huizen en worden de kerstbomen van zolder gehaald en afgestofd. De dorpjes worden versierd met gekleurde lampjes hetgeen bijdraagt aan de Christmas spirit. In de supermarkten liggen tot eind november nog de reguliere boodschappen in de schappen. Geen kerstkransen (of pepernoten) te zien. Kerstcadeaus, daarentegen, hebben we begin november (zo niet eerder) al besteld via de webshops. Dit heeft te maken met het feit dat niet alles te koop is in de winkels die we op Saba hebben en de levertijd gemakkelijk twee weken is.

Toen ik net met mijn gezin naar Saba was verhuisd en wij ons in 2014 opmaakten voor onze eerste Caribische Kerst, hebben we ruim van tevoren het menu bepaald voor 1e en 2e Kerstdag. Dit deden we ook toen we nog in Nederland woonden. Dus gewapend met een uitgebreid boodschappenlijstje en de big shoppers gingen we de supermarkten in om vervolgens tot de conclusie te komen dat wat er op het lijstje stond, niet voorradig was. Met name de versproducten waren en zijn nog steeds een uitdaging voor het maken van het kerstdiner.

Verse groente en fruit worden slechts eenmaal per week – op woensdag - samen met de andere levensmiddelen aangeleverd. Woensdag staat dan ook bekend als boodschappendag. Iedereen gaat zo vroeg als het kan naar de supermarkt om zijn/haar boodschappen te halen. Rondom de feestdagen is het niet veel anders, alleen is het dan echt druk met een lange rij voor de kassa en overvolle winkelwagens in de hoop een mooi en lekker kerstdiner te bereiden. Ook hier is parkeren dan een chaos. Je moet rekening houden met waar je parkeert, wil je niet vast komen te zitten.

Wij hoeven ons niet meer druk te maken over gaan we naar jouw familie of naar mijn familie met 1e Kerstdag wat zullen we met Oud en Nieuw doen, maar wel over wat we met de beschikbare levensmiddelen voor een mooi en spannend kerstmenu zullen maken. Natuurlijk missen we de familie en vrienden. Je zit zowel 1e als 2e Kerstdag met je eigen gezin om tafel, aan het strand of je bent met zijn allen aan het picnicken. Je waardeert dit samenzijn des te meer.

De ervaringen met de afwezigheid van diverse (verse) producten voor Kerst heeft ervoor gezorgd dat wij out of the Christmasbox moeten denken voor het menu met een snuffje nostalgie, een beetje van mezelf en een beetje Maggie. Nu, anno 2021, moeten we nog creatiever zijn omdat we veganistisch zijn. Benieuwd wat we deze Kerst op tafel hebben staan.

